

UCHWAŁA Nr XXXI/169/2017
RADY MIASTA I GMINY JARACZEWO
z dnia 29 czerwca 2017 r.

**w sprawie przyjęcia Programu Rewitalizacji
Gminy Jaraczewo na lata 2016-2023**

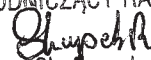
Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 446 z późn. zm.) **uchwala się, co następuje:**

§ 1 Przyjmuje się Program Rewitalizacji Gminy Jaraczewo na lata 2016-2023, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2 Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Jaraczewo.

§ 3 Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY RADY

Roman Skrzypczak

Załącznik do Uchwały
Nr XXXI/169/2017
Rady Miasta i Gminy
Jaraczewo
z dnia 29 czerwca 2017r.

Program Rewitalizacji Gminy Jaraczewo na lata 2016-2023

Niniejszy dokument sporządzono zgodnie z zasadą partnerstwa i partycypacji w ścisłym porozumieniu i przy współpracy z samorządem gminnym i przedstawicielami społeczności lokalnej.

Zamawiający:

Gmina Jaraczewo

ul. Jarocińska 1

63-233 Jaraczewo

Wykonawca:

EU-Consult Sp. z o.o.

ul. Toruńska 18C, lokal D

80-747 Gdańsk

Utila Sp. z o.o.

ul. Targowa 42

03-733 Warszawa

Jaraczewo, 2017

1. SPIS TREŚCI

1. Wprowadzenie	6
Cel, założenie i zakres opracowania	6
Słownik pojęć dotyczących rewitalizacji	9
2. Metodologia	11
Podział gminy na jednostki analityczne	11
Lista wskaźników wykorzystanych w diagnozie	13
3. Ogólna charakterystyka gminy	18
4. Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych oraz skali i charakteru potrzeb rewitalizacyjnych	24
Sfera społeczna	24
Bezrobocie	24
Pomoc społeczna	29
Przestępczość	36
Poziom edukacji	37
Aktywność społeczna	38
Demografia	41
Sfera gospodarcza	44
Niski stopień przedsiębiorczości	44
Słaba kondycja przedsiębiorstw	45
Sfera przestrzenno-funkcjonalna	48
Niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną i społeczną oraz brak dostępności i niska jakość podstawowych usług	48
Bariery urbanistyczno-architektoniczne	50
Niski poziom obsługi komunikacyjnej	51

Tereny zieleni	54
Zabytki	54
Brak funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych	56
Sfera techniczna	59
Degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych	59
Sfera środowiskowa	61
Przekroczenie standardów jakości środowiska oraz obecność odpadów stwarzających zagrożenie	61
Formy ochrony przyrody	63
5. Identyfikacja obszarów kryzysowych	64
Obszar zdegradowany	64
Obszar rewitalizacji	71
6. Pogłębiona diagnoza obszaru rewitalizacji	74
Podobszar 1 - Jaraczewo	74
Podobszar 2 - Góra	84
Podobszar 3 – Bielejewo	94
7. Powiązanie programu z dokumentami strategicznymi	105
8. Wizja obszaru rewitalizacji	114
9. Cele rewitalizacji i kierunki działań	115
Cele strategiczne i kierunki działań dla obszaru rewitalizacji	115
Opis kierunków interwencji i celów rewitalizacyjnych	116
10. Lista planowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych	118
Lista projektów podstawowych	118
Lista projektów komplementarnych	137
Powiązanie planowanych przedsięwzięć z kierunkami działań	140

11.	Mechanizmy zapewniania komplementarności rewitalizacji	143
	Komplementarność przestrzenna	143
	Komplementarność problemowa.....	144
	Komplementarność proceduralno-instytucjonalna	146
	Komplementarność międzyokresowa	147
12.	Indykatywne ramy finansowe	149
13.	Partycypacja społeczna w procesie rewitalizacji.....	153
	Formy partycypacji społecznej	155
14.	System wdrażania i realizacji Programu Rewitalizacji.....	161
15.	System monitoringu i oceny Programu Rewitalizacji.....	164
	Ewaluacja.....	171
	Aktualizacja Programu Rewitalizacji.....	172
16.	Spis tabel i rysunków	174
17.	Załącznik 1 – Wyniki konsultacji społecznych	178
	Warsztat diagnostyczny	178
	Spacer studyjny	181

1. WPROWADZENIE

Cel, założenie i zakres opracowania

Sporządzenie „Programu Rewitalizacji Gminy Jaraczewo na lata 2016-2023” (dalej zwanego Programem lub PR) polega na opracowaniu funkcjonalnego, odpowiadającego aktualnym zapotrzebowaniom struktur gospodarczych, społecznych i przestrzennych dokumentu strategicznego. Nadrzędny cel PR, to próba wyprowadzenia obszarów zdegradowanych ze stanu kryzysowego, poprzez kompleksowe działania podejmowane w sferze społecznej, gospodarczej i przestrzenno-funkcjonalnej. Pożądane jest, aby działania rewitalizacyjne były zintegrowane i wielopłaszczyznowe. W trakcie tworzenia opracowania strategicznego powinna być włączona społeczność lokalna np. mieszkańcy lub lokalni przedsiębiorcy.

Zgodnie z powyższym, „Program Rewitalizacji Gminy Jaraczewo na lata 2016-2023” został opracowany na podstawie ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o *samorządzie gminnym* (Dz.U. 2016 poz. 446 ze zm.) w korelacji z *Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020* z dnia 2 sierpnia 2016r.

Proces rewitalizacji, zgodnie z wytycznymi, stanowi „kompleksowy proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania całościowe (powiązane wzajemnie przedsięwzięcia obejmujące kwestie społeczne oraz gospodarcze, przestrzenno-funkcjonalne, techniczne, czy środowiskowe), integrujące interwencje na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany poprzez programy rewitalizacji. Rewitalizacja zakłada optymalne wykorzystanie specyficznych uwarunkowań danego obszaru oraz wzmacnianie jego lokalnych potencjałów (w tym także kulturowych) i jest procesem wieloletnim, prowadzonym przez interesariuszy (m.in. przedsiębiorców, organizacje pozarządowe, właścicieli nieruchomości, organy władzy publicznej etc.) tego procesu, w tym przede wszystkim we współpracy z lokalną społecznością. Działania służące wspieraniu procesów rewitalizacji prowadzone są w sposób spójny: wewnątrz (poszczególne działania pomiędzy sobą) oraz zewnątrz (z lokalnymi politykami sektorowymi, np. transportowym, energetycznym, celami i kierunkami wynikającymi z dokumentów strategicznych i planistycznych)”.

Utworzenie Programu pozwoliło na wyznaczenie obszarów zdegradowanych i w granicach terytorium Gminy Jaraczewo. Obszary te zostały wyodrębnione na podstawie analizy przeprowadzonej zgodnie z wytycznymi w zakresie rewitalizacji, jak i założeniami Narodowego Planu Rewitalizacji.

Aby móc dokonać procesu rewitalizacji należy:

- uwzględnić rewitalizację jako istotny element całościowej wizji rozwoju Gminy Jaraczewo;
- sporządzić pełną diagnozę, która posłuży do wyznaczenia obszaru rewitalizacji;
- dokonać analizę istniejących problemów obszaru rewitalizacji z zakresu sfery społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej lub środowiskowej;
- ustalić hierarchię potrzeb w zakresie działań rewitalizacyjnych;
- dokonać właściwy dobór narzędzi i interwencji do potrzeb i uwarunkowań danego obszaru;
- zsynchronizować działania w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej, środowiskowej;
- skoordynować prowadzone działania rewitalizacyjne, a następnie przeprowadzić monitoring i ewaluację ich skuteczności.

Poniższy rysunek przedstawia etapy tworzenia planu rewitalizacji. W ten sposób, zagwarantować można o kompleksowości i komplementarności działań naprawczych.

Rysunek 1. Etapy tworzenia Programu Rewitalizacji

a) Diagnostyka

- pełna diagnostyka problemów w skali gminy i uszczegółowiona dla obszaru rewitalizacji

b) Powiązania

- opis powiązań lokalnego programu rewitalizacji z dokumentami strategicznymi gminy i regionu

c) Wizja

- wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji

d) Cele

- cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań służące eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk

e) Planowane przedsięwzięcia

- opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych, w szczególności o charakterze społecznym oraz gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno-funkcjonalnym lub technicznym

f) Mechanizmy

- mechanizmy integrowania działań

g) Ramy finansowe

- szacunkowe ramy finansowe lokalnego programu rewitalizacji wraz z szacunkowym wskazaniem środków finansowych ze źródeł publicznych i prywatnych

h) Zarządzanie

- opis struktury zarządzania realizacją programu rewitalizacji

i) Monitorowanie

- system monitorowania i oceny programu rewitalizacji

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020.

Słownik pojęć dotyczących rewitalizacji

W Lokalnym Programie Rewitalizacji używane są następujące definicje:

Obszar zdegradowany stanowi obszar, na którym zidentyfikowany został stan kryzysowy (tj. stan spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych). Może być on podzielony na podobszary, w tym podobszary, które nie posiadają wspólnych granic (warunek – występowanie sytuacji kryzysowej na każdym podobszarze).

Obszar rewitalizacji jest to całość lub część obszaru zdegradowanego, na którym zamierza się prowadzić rewitalizację. Cechuje go koncentracja negatywnych zjawisk oraz znaczenie dla rozwoju lokalnego.

Program rewitalizacji został zdefiniowany jako inicjowany, opracowany i uchwalony przez radę miasta, wieloletni program działań w takich sferach jak: społeczna, ekonomiczna, przestrzenna, infrastrukturalna, środowiskowa i kulturowa. Celem niniejszego programu jest wyprowadzenie obszarów zdegradowanych ze stanu kryzysu oraz stworzenie warunków do ich zrównoważonego rozwoju. Stanowi on narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji.

Projekt rewitalizacyjny to zaplanowany oraz ukierunkowany plan na osiągnięcie celów programu rewitalizacji.

Nadrzędnym **źródłem finansowania** projektów rewitalizacyjnych z funduszy europejskich są środki RPO (EFS i EFR). Komplementarnym źródłem ich współfinansowania są także środki KPO (EFS, EFRR, FS). Źródłem finansowania projektów rewitalizacyjnych mogą być także środki budżetu państwa oraz budżetów jednostek samorządu terytorialnego, a także pozostałe np. prywatne.

Integralnym elementem programu rewitalizacji jest także **partycypacja społeczna**, która pozwala na przygotowanie i ocenę całego procesu rewitalizacji. Zainteresowani interesariusze mogą uczestniczyć w projekcie poprzez konsultacje społeczne, jak i badanie społeczności lokalnej. Informacje na temat projektu PR zwykle umieszczane są na ulotkach i broszurach, bądź też na stronie internetowej Urzędu Miasta i Gminy.

W przypadku projektu „Programu Rewitalizacji Gminy Jaraszewo na lata 2016-2023” do informowania społeczności lokalnej wykorzystane zostały przede wszystkim:

- strona internetowa Urzędu Miasta i Gminy Jaraszewo,
- Biuletyn Informacji Publicznej,
- Artykuły w prasie.

Natomiast w konsultacjach społecznych aktywnie uczestniczyły wszystkie zainteresowane strony, co pozwoliło na wspólne sformułowanie wizji obszaru zdegradowanego oraz wyznaczenie kierunków dalszych działań.

2. METODOLOGIA

Podział gminy na jednostki analityczne

Gmina Jaraczewo stanowi miejsko-wiejską jednostkę administracyjną Polski. W celu przeprowadzenia diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji wykorzystano podział Gminy Jaraczewo na **jednostki pomocnicze**, czyli sołectwa, będące panującym podziałem dla interesariuszy Programu Rewitalizacji¹.

Na podstawie Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. 2016 poz. 446 ze zm.), gmina może tworzyć jednostki pomocnicze, które tworzy Rada Gminy w drodze uchwały, po przeprowadzeniu konsultacji z mieszkańcami lub z ich inicjatywy. Zasady tworzenia, łączenia, podziału oraz znoszenia jednostki pomocniczej określa statut gminy. Na terenie Gminy Jaraczewo utworzono 20 sołectw oraz miasto Jaraczewo.

¹ Uchwała nr V/31/2007 Rady Gminy Jaraczewo z dnia 2 marca 2007 w sprawie przyjęcia statutów sołectw .
(Dz. U. Woj. Wlkp. 54/2007/1442)

Rysunek 2. Podział Gminy Jaraczewo na jednostki pomocnicze

Źródło: <http://portal.gison.pl/jaraczewo/>

Tabela 1. Jednostki pomocnicze Gminy Jaraczewo

JEDNOSTKA POMOCNICZA	LICZBA MIESZKAŃCÓW	UDZIAŁ [%] MIESZKAŃCÓW GMINY
BIELEJEWO	167	2,01 %
BRZOSTÓW	268	3,23%
CEREKWICA NOWA	171	2,06 %
CEREKWICA STARA	225	2,71 %
GOLA	482	5,81 %
GÓRA	813	9,80 %
JARACZEWO	1466	17,66 %
ŁOBEZ	243	2,93 %
ŁOBZOWIEC	281	3,39 %
ŁOWĘCICE	185	2,23 %
ŁUKASZEWO	39	0,47 %
NIEDŹWIADY	81	0,98 %
NOSKÓW	973	11,72 %
PANIENKA	340	4,10 %
PARZĘCZEW	287	3,46 %
PORĘBA	229	2,76 %

JEDNOSTKA POMOCNICZA	LICZBA MIESZKAŃCÓW	UDZIAŁ [%] MIESZKAŃCÓW GMINY
RUSKO	888	10,70 %
STRZYŻEWKO	164	1,98 %
SUCHORZEWO	239	2,88 %
WOJCIECHOWO	455	5,48 %
ZALESIE	303	3,65%
RAZEM	8299	100%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy Jaraczewo.

Podział administracyjny Gminy Jaraczewo pozwala na przeprowadzenie analizy wskaźnikowej, służącej do wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, czego następstwem jest dokładne wskazanie istniejących problemów panujących na terenie danego sołectwa i miasta.

Lista wskaźników wykorzystanych w diagnozie

Podczas wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Jaraczewo posłużono się wskaźnikami o charakterze ilościowym pozyskanych od takich instytucji jak: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Komenda Powiatowa Policji, Urząd Miasta i Gminy Jaraczewo, Powiatowy Urząd Pracy, Powiatowy Inspektorat Nadzoru Budowlanego. Wszystkie uzyskane dane są za rok 2016 (stan na 31 XII) i odnosiły się do pięciu sfer²: społeczna, gospodarcza, środowiskowa, przestrzenno-funkcjonalna i techniczna. Do wskaźników, tam gdzie było to możliwe, wskazano dynamikę zmian zjawiska w celu określenia stopnia jego kumulacji.

Dane grupowane były zgodnie z obecnym podziałem na jednostki pomocnicze gminy miejsko-wiejskiej. Wskaźniki zostały określone w sposób względny i przyrównane do liczby mieszkańców danej jednostki podziału lub skali analizowanego zjawiska Gminy Jaraczewo. Dzięki niniejszej metodologii możliwe jest przedstawienie wartości uwzględniające możliwe, znaczne różnice w liczbie ludności wskazanych jednostek.

Z uzyskanych danych stworzono wskaźniki, którymi posłużono się przy wyznaczaniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Następstwem diagnozy było wskazanie na terenie gminy miejsko-wiejskiej obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

² Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020

Tabela 2. Dane ilościowe wykorzystane w diagnozie służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Lp.	Zjawisko	Sfera	Nazwa wskaźnika	Źródło danych
1.	Bezrobocie	SPOŁECZNA	Liczba osób długotrwale bezrobotnych w odniesieniu do liczby osób w wieku produkcyjnym wg miejsca zamieszkania	Powiatowy Urząd Pracy
2.	Bezrobocie	SPOŁECZNA	Liczba osób bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych w odniesieniu do liczby osób w wieku produkcyjnym wg miejsca zamieszkania	Powiatowy Urząd Pracy
3.	Bezrobocie	SPOŁECZNA	Liczba osób bezrobotnych bez doświadczenia zawodowego w odniesieniu do liczby osób w wieku produkcyjnym wg miejsca zamieszkania	Powiatowy Urząd Pracy
4.	Poziom edukacji	SPOŁECZNA	Łączny wynik Sprawdzianu Szóstoklasisty	Urząd Miasta i Gminy Jaraczewo
5.	Poziom edukacji	SPOŁECZNA	Procentowy udział uczniów, którzy nie otrzymali promocji do kolejnej klasy	Urząd Miasta i Gminy Jaraczewo
6.	Aktywność społeczna	SPOŁECZNA	Liczba organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców wg miejsca zamieszkania	Urząd Miasta i Gminy Jaraczewo
7.	Aktywność społeczna	SPOŁECZNA	Liczba osób korzystających z zajęć stałych w bibliotece/domu kultury w przeliczeniu na 1000 mieszkańców wg miejsca zamieszkania	Urząd Miasta i Gminy Jaraczewo
8.	Pomoc społeczna	SPOŁECZNA	Liczba osób objętych pomocą GOPS ogółem w przeliczeniu na 1000 mieszkańców wg miejsca zamieszkania	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
9.	Pomoc społeczna	SPOŁECZNA	Liczba osób objętych pomocą GOPS ze względu na ubóstwo w przeliczeniu na 1000 mieszkańców wg miejsca zamieszkania	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
10.	Pomoc społeczna	SPOŁECZNA	Liczba osób objętych pomocą GOPS ze względu na alkoholizm w przeliczeniu na 1000 mieszkańców wg miejsca zamieszkania	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

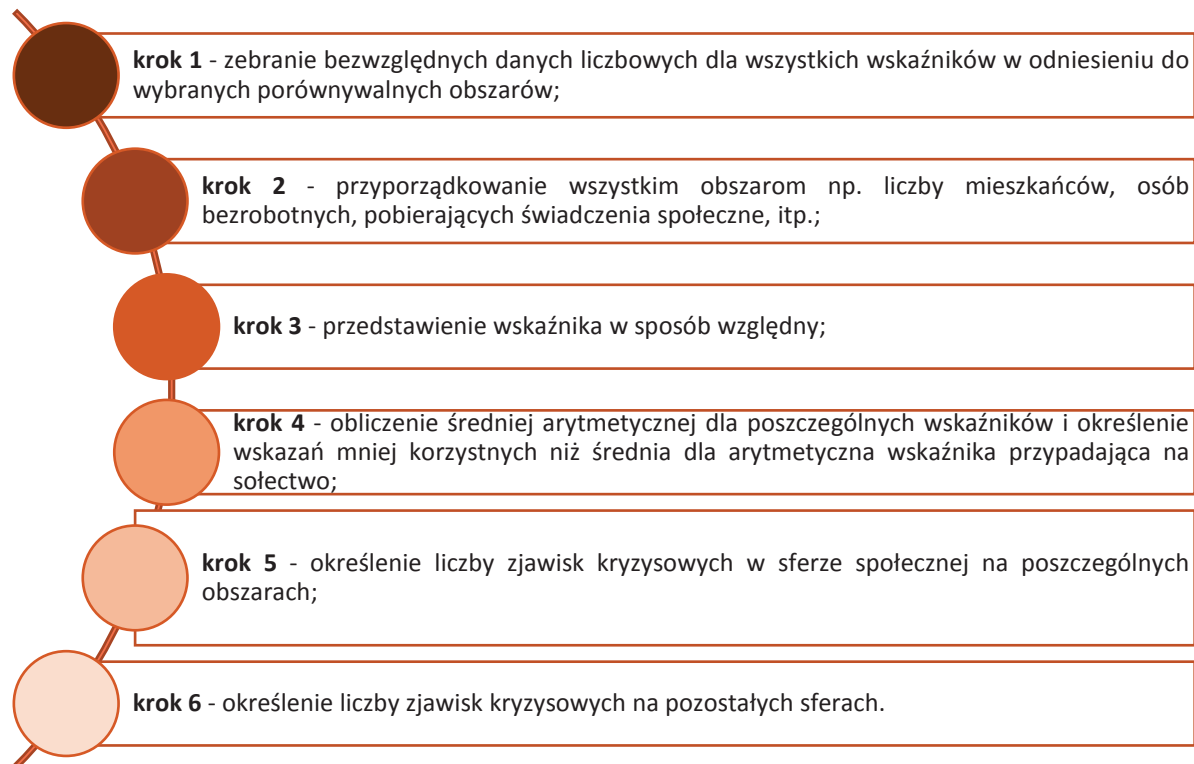
11.	Pomoc społeczna	SPOŁECZNA	Liczba osób objętych pomocą GOPS ze względu na niepełnosprawność w przeliczeniu na 1000 mieszkańców wg miejsca zamieszkania	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
12.	Pomoc społeczna	SPOŁECZNA	Liczba osób objętych pomocą GOPS ze względu na bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców wg miejsca zamieszkania	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
13.	Pomoc społeczna	SPOŁECZNA	Liczba dzieci korzystających z dożywiania w stosunku do osób w wieku przedprodukcyjnym wg miejsca zamieszkania	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
14.	Pomoc społeczna	SPOŁECZNA	Liczba dzieci otrzymujących stypendia socjalne w stosunku do osób w wieku przedprodukcyjnym wg miejsca zamieszkania	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
15.	Przemoc domowa	SPOŁECZNA	Liczba wydanych <i>Niebieskich Kart</i> w przeliczeniu na 1000 mieszkańców wg miejsca zamieszkania	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
16.	Stopień przedsiębiorczości	GOSPODARCZA	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w REGON w przeliczeniu na 1000 mieszkańców wg miejsca zamieszkania	Rejestr Gospodarki Narodowej
17.	Stopień przedsiębiorczości	GOSPODARCZA	Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w REGON w przeliczeniu na 1000 mieszkańców wg miejsca zamieszkania	Rejestr Gospodarki Narodowej
18.	Kondycja lokalnych przedsiębiorstw	GOSPODARCZA	Liczba podmiotów gospodarczych, które zgłosiły zakończenie działalności gospodarczej w przeliczeniu na 1000 mieszkańców wg miejsca zamieszkania	Rejestr Gospodarki Narodowej
19.	Niedobór terenów publicznych	PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA	Liczba placów zabaw	Urząd Miasta i Gminy Jaraczewo
20.	Niedobór terenów publicznych	PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA	Ogólna liczba budynków użyteczności publicznej	Urząd Miasta i Gminy Jaraczewo

21.	Niedobór terenów publicznych	PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA	Powierzchnia terenów zieleni [ha]	Urząd Miasta i Gminy Jaraczewo
22.	Wypożyczenie w infrastrukturę społeczną	PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA	Liczba budynków infrastruktury społecznej (domy pomocy społecznej, szkoły, przedszkola, obiekty kulturalne, obiekty sportowe, sanatoria, urzędy)	Urząd Miasta i Gminy Jaraczewo
23.	Poziom obsługi komunikacyjnej	PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA	Liczba przejść dla pieszych	Urząd Miasta i Gminy Jaraczewo
24.	Poziom obsługi komunikacyjnej	PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA	Liczba przystanków autobusowych	Urząd Miasta i Gminy Jaraczewo
25.	Poziom obsługi komunikacyjnej	PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA	Długość dróg we własności gminnej wymagających remontów [km]	Urząd Miasta i Gminy Jaraczewo
26.	Wypożyczenie w infrastrukturę techniczną	PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA	Liczba ludności korzystająca z sieci wodociągowej w przeliczeniu na 1000 mieszkańców wg miejsca zamieszkania	Urząd Miasta i Gminy Jaraczewo
27.	Wypożyczenie w infrastrukturę techniczną	PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA	Liczba ludności korzystająca z sieci kanalizacyjnej w przeliczeniu na 1000 mieszkańców wg miejsca zamieszkania	Urząd Miasta i Gminy Jaraczewo
28.	Standardy jakości środowiska	ŚRODOWISKOWA	Powierzchnia występowania substancji stwarzających zagrożenie dla środowiska (eternit, azbest, PCB, itp.)	Urząd Miasta i Gminy Jaraczewo
29.	Stan techniczny obiektów budowlanych	TECHNICZNA	Liczba zgłoszeń robót budowlanych w latach 2012 - 2016	Powiatowy Inspektorat Nadzoru Budowlanego
30.	Stan techniczny obiektów budowlanych	TECHNICZNA	Liczba samowoli budowlanych w latach 2012 - 2016	Powiatowy Inspektorat Nadzoru Budowlanego
31.	Stan techniczny obiektów budowlanych	TECHNICZNA	Liczba wyremontowanych budynków w latach 2012 - 2016	Powiatowy Inspektorat Nadzoru Budowlanego
32.	Stan techniczny obiektów budowlanych	TECHNICZNA	Liczba przeprowadzonych inspekcji budowlanych w latach 2012 - 2016	Powiatowy Inspektorat Nadzoru Budowlanego

Źródło: opracowanie własne na podstawie pozyskanych danych.

Metoda analityczna wyliczania obszarów zjawisk kryzysowych oparta była o standaryzację wskaźników. W celu wyznaczenia sołectw do obszarów rewitalizacji wykonano następujące działania:

3. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY³

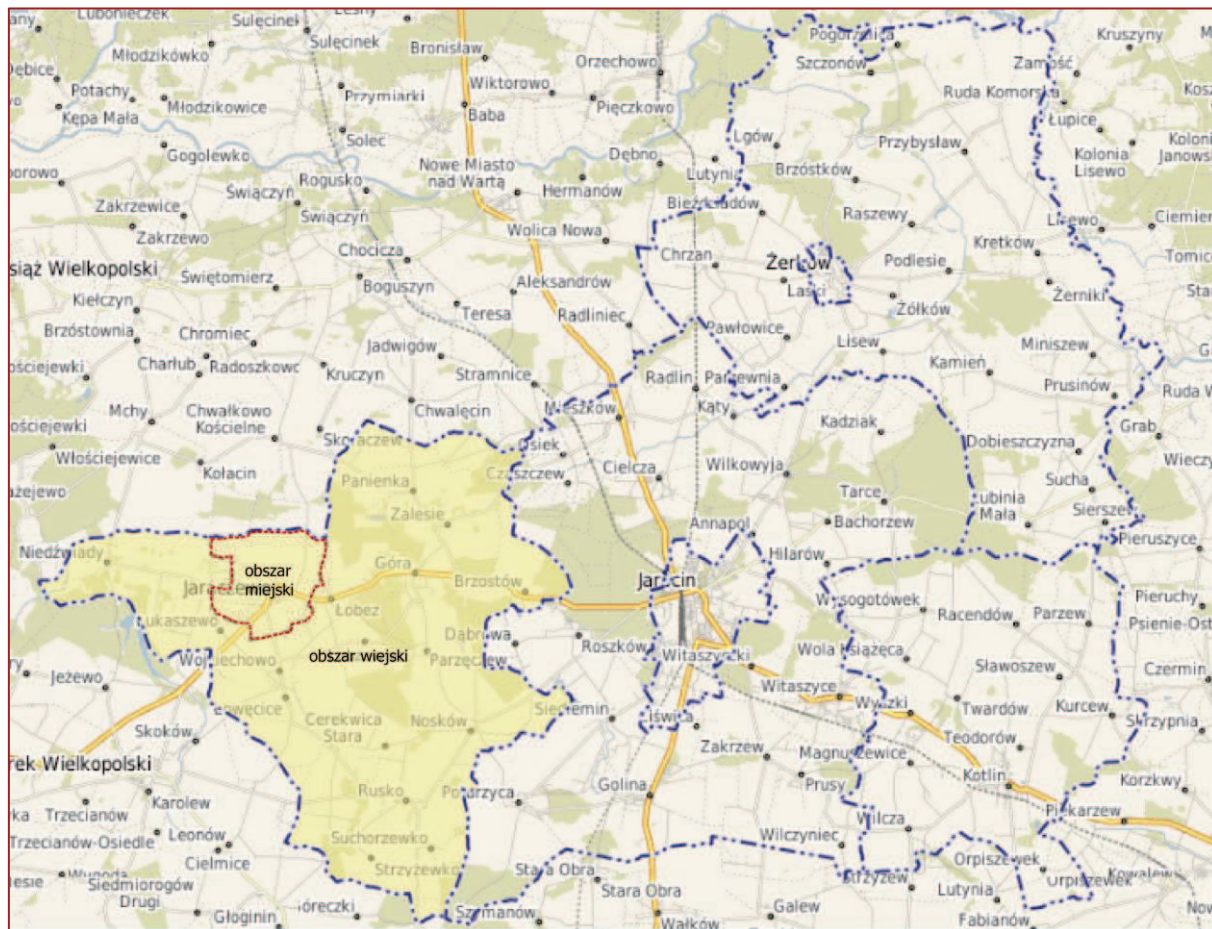
Gmina Jaraczewo położona jest w zachodnio-centralnej części Polski, w południowo-wschodniej części województwa wielkopolskiego oraz w zachodniej części powiatu jarocińskiego. Jednocześnie stanowi ona jedną z czterech gmin powiatu jarocińskiego. Jednostkami administracyjnymi sąsiadującymi z gmina miejsko-wiejską są:

- od zachodu gmina Borek Wlkp. (powiat gostyński),
- od północnego zachodu gmina Książ Wielkopolski oraz Dolsk (powiat śremski),
- od północy gmina Nowe Miasto n. Wartą (powiat Środa Wlkp.),
- od wschodu gmina Jarocin (powiat jarociński), od południa gmina Koźmin Wielkopolski (powiat krotoszyński).

Terytorium Gminy Jaraczewo obejmuje 13 309 ha (133 km²) powierzchni, z czego 1 007 ha zajmuje miasto Jaraczewo i 12 302 ha obszar wiejski. Sieć osadnicza przedmiotowej gminy składa się z 21 jednostek pomocniczych – sołectw: Bielejewo, Brzostów, Cerekwica Nowa, Cerekwica Stara, Gola, Góra, Łobez, Łobzowiec, Łowęcice, Łukaszewo, Niedźwiady, Nosków, Panienka, Parzęczew, Poręba, Rusko, Strzyżewko, Suchorzewko, Wojciechowo, Zalesie i Jaraczewo, które równocześnie stanowi siedzibę władz gminny miejsko-wiejskiej oraz główny ośrodek handlowo-usługowy.

³ Opracowano na podstawie *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Jaraczewo* (2014 r.) oraz *Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Jaraczewo na lata 2014-2017 z perspektywą na lata 2018-2021* (2014 r.).

Rysunek 3. Gmina Jaraczewo na tle powiatu jarocińskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie <http://jarocinski.e-mapa.mobi/> (data dostępu: 13.04.2017 r.)

Oprócz wsi sołeckich w granicach Gminy Jaraczewo położone są osady, kolonie i przysiółki. Wśród wszystkich miejscowości gminy największymi jednostkami są: miasto Jaraczewo, Nosków, Rusko i Góra. W miejscowościach tych zlokalizowane są najważniejsze obiekty infrastruktury społecznej, jak np. szkoły podstawowe, gimnazja, przedszkola, bank.

Omawiana gmina miejsko-wiejska powiązana jest z zewnętrznymi jednostkami administracyjnymi przede wszystkim dzięki drodze krajowej nr 12 łączącej zachodnią i wschodnią granicę kraju (relacja: Łęknica – Jaraczewo – Dorohusk). Droga ta przecina centrum Jaraczewa i wsie Łobez, Góra i Brzostów przez co stanowi źródło emitowania znacznych uciążliwości dla mieszkańców – hałas i duże natężenie ruchu. Przez obszar przedmiotowej gminy przebiegają również drogi powiatowe (14) i gminne (47), które umożliwiają dogodną komunikację z gminami sąsiednimi, jak również wewnątrz gminy. Jaraczewo przecinają także dwie nieczynne linie kolejowe PKP nr 360 relacji Jarocin – Kąkolewo i nr 369 Śrem – Mieszków.

Odległość z centrum miasta Jaraczewo do głównego ośrodka powiatu jarocińskiego – Jarocin, w linii prostej liczy 14 km, natomiast do nadrzędnego miasta województwa wielkopolskiego – Poznania – około 55 km.

Z gminami sąsiednimi omawiana jednostka miejsko-wiejska powiązana jest przez infrastrukturę techniczną, w tym: linię elektroenergetyczną wysokiego napięcia 400 kV, będąca fragmentem Krajowego Systemu Elektroenergetycznego oraz cztery linie gazociągów wysokiego ciśnienia (długość sieci gazowej na terenie gminy wynosi 90,7 km).

Do infrastruktury technicznej zalicza się także sieć wodociągowa obsługująca cały obszar Gminy Jaraczewo. Na jej terenie działają 4 wodociągi zbiorowego zaopatrzenia w wodę obsługiwane przez 9 studni. W celu zapewnienia odpowiedniej jakości wody w obrębie gminy, wokół niniejszych ujęć wody ustanawiane zostały strefy ochronne.

O wiele mniej rozwiniętą infrastrukturą techniczną na terenie jednostki miejsko-wiejskiej, jest sieć kanalizacyjna. Tylko około 1/4 mieszkańców Gminy Jaraczewo obsługiwanych jest przez niniejszy system ściekowy. Gospodarstwa domowe, które nie są podłączone do kanalizacji, płynne nieczystości gromadzą w zbiornikach bezodpływowych lub w przydomowych oczyszczalniach ścieków. Co więcej, Gmina Jaraczewo nie posiada sieci ciepłej.

Większość terenu Gminy Jaraczewo charakteryzuje się funkcją typowo rolniczą, której dopełnieniem jest taka funkcja jak: mieszkaniowa, usługowa i techniczno-produkcyjna. Grunty zurbanizowane zajmują niewielkie fragmenty przestrzeni miejsko-wiejskiej. Tylko największe miejscowości posiadają zabudowę zwartą, pozostałe wsie tworzą zabudowania rozproszone, a nawet pojedyncze zagrody.

W przestrzeni zurbanizowanej Gminy Jaraczewo zachowały się obiekty i obszary o cennych walorach historycznych. Na liście rejestru zabytków⁴ znajdują się m.in.:

- zespół pałacowy w Cerekwicy (obecnie ośrodek wychowawczy) (nr rej.: 125/Wlkp/A z 3.04.2003),
- kościół parafialny pod wezwaniem Wniebowzięcia NMP we wsi Góra (nr rej.: 1500/A z 27.03.1974),

⁴ Instytut Dziedzictwa Narodowego, Wykaz zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków - stan na 31 marca 2017 r. – województwo wielkopolskie, http://www.nid.pl/pl/Informacje_ogolne/Zabytki_w_Polsce/rejestr-zabytkow/zestawienia-zabytkow-nieruchomych/stan%20na%2031.03.2017/WLK-rej.pdf (data dostępu: 14.04.2017 r.)

- piec do wypału cegły z 1870 r. we wsi Góra, ul. Spółdzielcza, (nr rej.: 171/Wlkp/A z 28.04.2004),
- synagoga z 2 poł. XIX wieku (obecnie GOK i OSP) w Jaraczewie, ul. Kolejowa 4, (nr rej.: 941/Wlkp/A z 1.11.2014),
- drewniany kościół parafialny pod wezwaniem Świętej Trójcy z 1749 r. we wsi Nosków (nr rej.: 509/A z 31.12.1990),
- kościół ewangelicki (obecnie rzymsko-katolicki pod wezwaniem Niepokalanego Serca NMP z 1896 r. we wsi Poręba (nr rej.: 744/Wlkp/A z 31.05.2012).

Za nadrzędne elementy krajobrazu przedmiotowej gminy uważa się miasto Jaraczewo, historyczne układy przestrzenne wsi, a także rzekę Obra, tereny nadobrzezańskie i tereny zieleni, w tym parki dworskie.

Zgodnie z regionalizacją fizyczno-geograficzną⁵, terytorium Gminy Jaraczewo należy do prowincji Nizy Środkowoeuropejskiego, a w jej obrębie do:

- podprowincji Nizy Środkowopolskiego
 - * makroregionu Niziny Południowowielkopolskiej
 - mezoregionu Wysoczyzny Kaliskiej,
- podprowincji Pojezierza Południowobałtyckiego
 - * makroregionu Pojezierza Leszczyńskiego
 - mezoregionu Wału Żerkowskiego.

Na взгляд, iż obszar przedmiotowej jednostki wpisuje się w różne regiony geograficzne, to jej powierzchnia odznacza się dość urozmaiconym ukształtowaniem. Dominującą formą morfologiczną Gminy Jaraczewo jest płaska, miejscami łagodnie pofalowana płaska morena denną zlodowacenia środkowopolskiego. Ta plejstocenska jednostka morfologiczna rozciąga się na południe od Pradoliny Żerkowsko-Rydzyskiej. Nachylenie wysoczyzny ku dolinie rzeki Obry nie przekracza 6 %. Wysoczyznę rozcinają niezbyt głębokie przeważnie nieckowate formy dolinne o głębokości wcięcia 2-5 m. Ponadto, na terenie wysoczyznowym na wschód od Starej Cerekwicy oraz na zachód od Strzyżewka, występują niewielkie obszary wydmowe.

⁵ Jerzy Kondracki, *Geografia regionalna Polski*. Wyd. PWN, Warszawa 2002

Pradolina Żerkowsko-Rydzyska charakteryzuje się równoleżnikowym przebiegiem, w której granicach, na szerokości około 2 km, rozciąga się dolina Kanału Obry oraz dolina rzeki Obry o szerokości nieprzekraczającej 350 m poza odcinkiem położonym na północ od Jaraczewa, którego szerokość przekracza 500 m. Doliny obu cieków wykształcone zostały przez wody roztopowe i peryglacjalne. Obecnie dna tychże dolin są płaskie i w większości zatorfione.

Oprócz naturalnych form ukształtowania terenu, jakie powstały w wyniku przebiegu dawnych procesów geologicznych, na terytorium Gminy Jaraczewo odznaczają się także formy antropogeniczne. Należą do nich wyrobiska poeksploatacyjne kruszywa naturalnego i surowców ilastych o zróżnicowanej powierzchni, wysokości lub głębokości.

Przestrzeń jednostki miejsko-wiejskiej poza zabudowaniami, ma charakter rolniczy. Użytki rolne stanowią prawie 80% ogółu powierzchni Gminy Jaraczewo. Natomiast niecałe 20 % zajmują grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione (Tabela 3).

Tabela 3. Użytkowanie gruntów w Gminie Jaraczewo

Rodzaj gruntu	powierzchnia [ha]	udział [%] w powierzchni gminy
powierzchnia ogółem	13 309	100 %
użytki rolne razem	10 388	78,05 %
grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione razem	2 327	17,48 %
grunty pod wodami razem	52	0,39 %
grunty zabudowane i zurbanizowane razem	488	3,67 %
nieużytki	52	0,39 %
tereny różne	2	0,02 %

Źródło: dane BDL za 2014 rok, GUS.

Ekosystemy nieleśne na terenie Gminy Jaraczewo reprezentują ekosystemy agralne, czyli grunty orne i sady tworzące mozaikę roślinności uprawowej oraz synantropijnej – miedz śródpolnych. Występują one głównie w południowej i centralnej części niniejszej gminy. Do nieleśnych systemów ekologicznych należą także łąki i pastwiska, które zajmują przede wszystkim północne fragmenty jednostki miejsko-wiejskiej. Wszystkie te nieleśne kompleksy w znacznym stopniu oddziałują na pozostałą strukturę przyrodniczą gminy.

Występowanie szaty roślinnej na terenie Gminy Jaraczewo uzależnione przede wszystkim jest od budowy geologicznej i stosunków wodnych. Dominujący typ siedliska ekosystemu leśnego w obrębie omawianej jednostki, to las świeży (Lśw) i mieszany świeży (Lmśw). Licznie wytworzyły się również siedliska boru wilgotnego (Bw), boru mieszanego wilgotnego (BMw), lasu mieszanego wilgotnego (LMw) i wilgotnego (Lw) w miejscach podmokłych i dolinach rzecznych. Dodatkowe siedliska zaznaczające się na terenie gminy to bór mieszany świeży (Bmśw), olsy (Ol) i łęgi (Ł).

W strukturze środowiska naturalnego Gminy Jaraczewo dotychczas nie ustanowiono żadnych obszarów form ochrony przyrody⁶. Jedynymi występującymi formami ochrony przyrody są pojedyncze obiekty określone jako pomniki przyrody⁷. Niemniej jednak, za istotny element otwartej przestrzeni gminy uznaje się rzekę Obrę. Ciek ten tworzy bowiem korytarz ekologiczny o znaczeniu regionalnym. W połączeniu z lokalnymi korytarzami ekologicznymi, daje on szansę dla zachowania różnorodności biologicznej nie tylko w najbliższym otoczeniu, ale także w skali całego kraju.

Panujące obecnie na terenie Gminy Jaraczewo uwarunkowania, czyli układ sieci osadniczej, jej powiązanie z układem zewnętrznym, potencjał społeczny i gospodarczy oraz struktura przyrodnicza, stanowią podstawowe czynniki decydujące o funkcjach wsi i ich dalszym rozwoju.

⁶ Obszary formy ochrony przyrody określa art. 6 ust. 1 pkt. 1-5 i pkt 8-10 Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (Dz. U. z 2015 r. poz. 1651, 1688, 1936, z 2016 r. poz. 422).

⁷ Pomnik przyrody jako obiekt formy ochrony przyrody, określa art. 6 ust. 1 pkt 6 Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (Dz. U. z 2015 r. poz. 1651, 1688, 1936, z 2016 r. poz. 422).

4. DIAGNOZA CZYNNIKÓW I ZJAWISK KRYZYSOWYCH ORAZ SKALI I CHARAKTERU POTRZEB REWITALIZACYJNYCH

Sfera społeczna

Bezrobocie

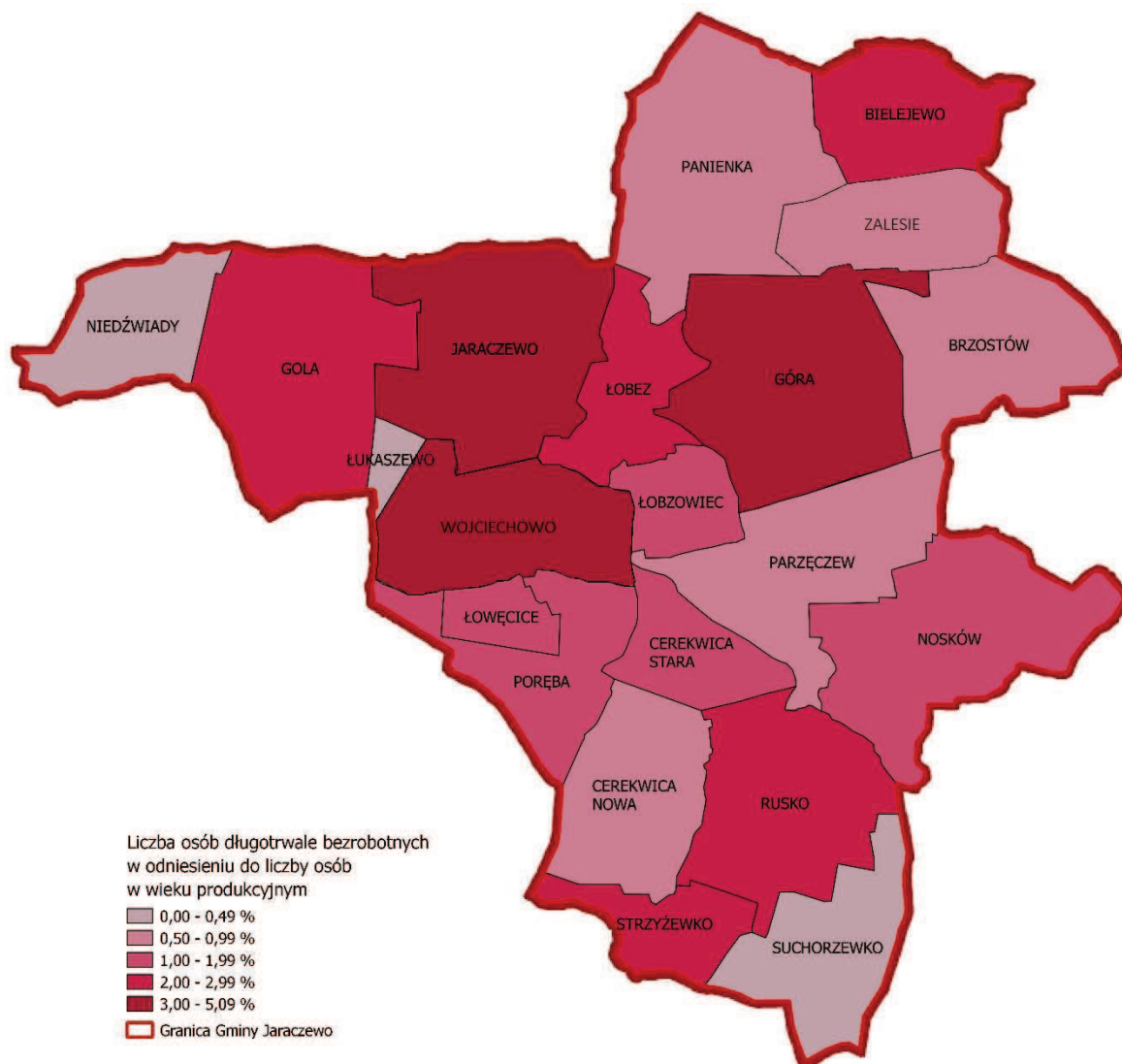
O zdegradowaniu w sferze społecznej świadczy między innymi występowanie bezrobocia, które często powiązane jest z innymi negatywnymi zjawiskami społecznymi. W celu zdiagnozowania tego zjawiska analizie poddano następujące wskaźniki:

- Liczba długotrwale bezrobotnych 2016 rok do osób w wieku produkcyjnym w danej jednostce podziału;
- Liczba bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych 2016 rok w liczbie osób w wieku produkcyjnym w danej jednostce podziału;
- Liczba bezrobotnych bez doświadczenia zawodowego 2016 rok w ludności w wieku produkcyjnym w danej jednostce podziału.

Wartość wyższą niż średnia dla całej gminy (**1,63%**) wskaźnik *liczba osób długotrwale bezrobotnych w odniesieniu do liczby osób w wieku produkcyjnym w danej jednostce podziału (stan na 31.12.2016r.)* osiągnął w sołectwach:

- Bielejewo (2,15%);
- Gola (2,31%);
- Góra (3,07%);
- Jaraczewo (5,09%);
- Łobez (2,05%);
- Łobzowiec (1,57%);
- Łowędice (1,63%);
- Rusko (2,01%);
- Strzyżewko (2,17%);
- Wojciechowo (4,80%).

Rysunek 4 Liczba osób długotrwale bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym w danej jednostce podziału

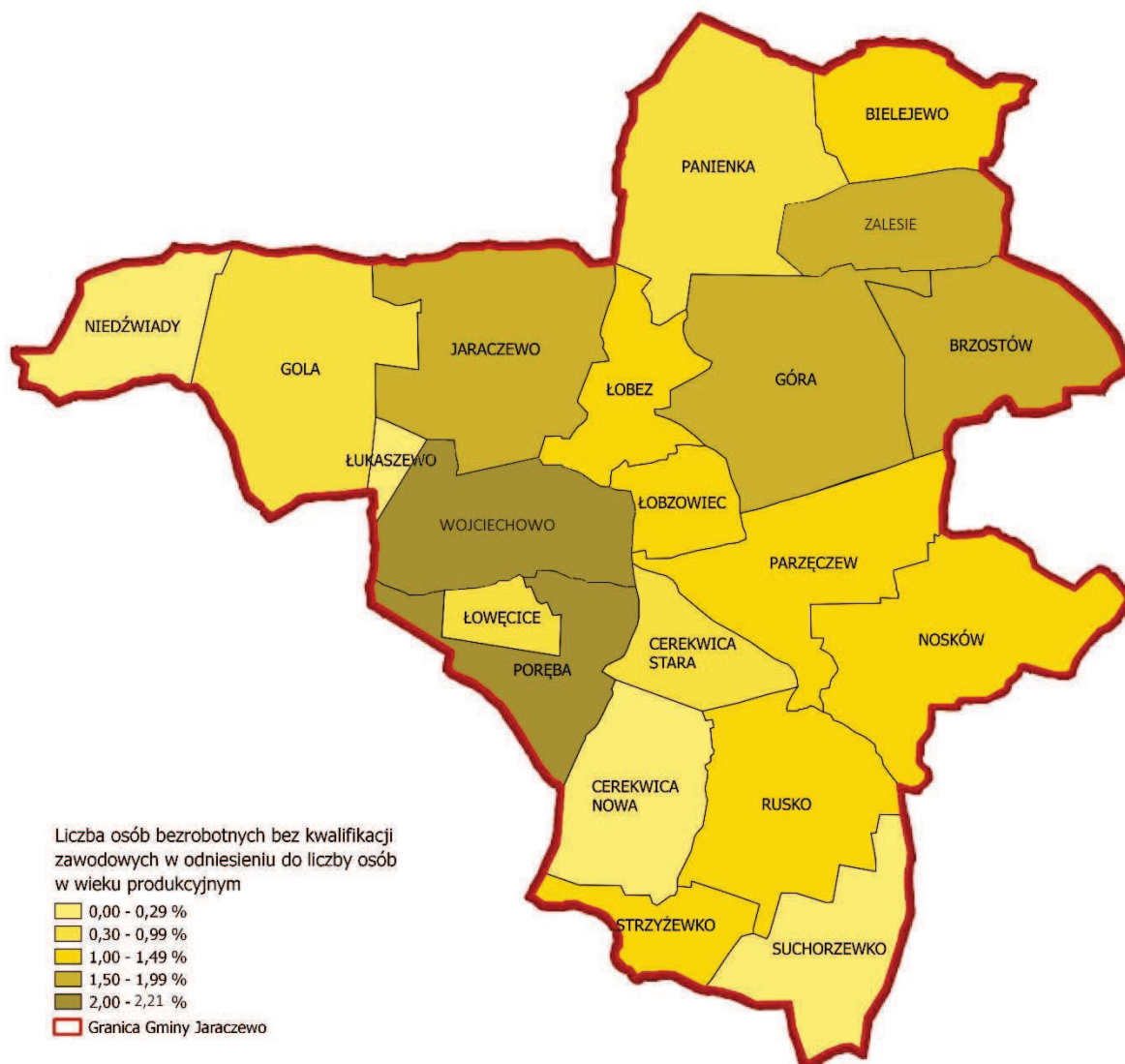
Źródło: opracowanie własne

Wartość wyższą niż średnia dla całej gminy (**1,02 %**) wskaźnik *liczba osób bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych w odniesieniu do liczby osób w wieku produkcyjnym w danej jednostce podziału (31.12.2016r.)* osiągnął w sołectwach:

- Bielejewo (1,08%);
- Brzostów (1,83%);
- Góra (1,53%);
- Jaraczewo (1,88%);
- Łobez (1,37%);
- Łobzowiec (1,05%);
- Parzęczew (1,21%);

- Poręba (2,01%);
- Rusko (1,09%);
- Strzyżewko (1,09%);
- Wojciechowo (2,21%)
- Zalesie (1,72%).

Rysunek 5 Liczba osób bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych w odniesieniu do liczby osób w wieku produkcyjnym w danej jednostce podziału

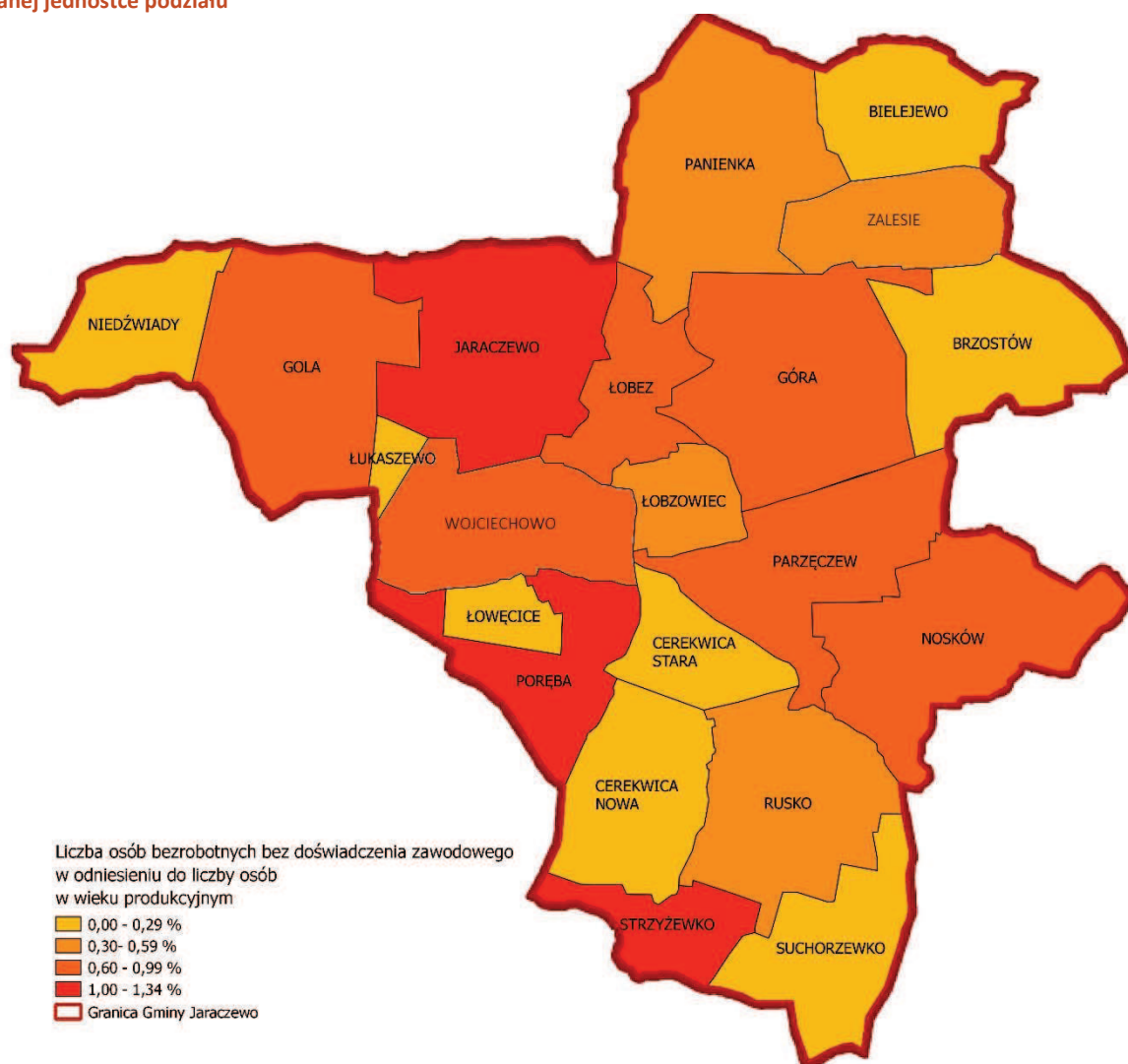
Źródło: opracowanie własne

Wartość wyższą niż średnia dla całej gminy (**0,47%**) wskaźnik *liczba osób bezrobotnych bez doświadczenia zawodowego w odniesieniu do ludności w wieku produkcyjnym (31.12.2016r.)* osiągnął w:

- Gola (0,66%);

- Góra (0,96%);
- Jaraczewo (1,11%);
- Łobez (0,68%);
- Łobzowiec (0,52%);
- Nosków (0,67%);
- Panienka (0,49%);
- Parzęczew (0,61%);
- Poręba (1,34%);
- Strzyżewko (1,09%);
- Wojciechowo (0,74%);
- Zalesie (0,57%).

Rysunek 6 Liczba osób bezrobotnych bez doświadczenia zawodowego w odniesieniu do ludności w wieku produkcyjnym w danej jednostce podziału

Źródło: opracowanie własne

Wartości wyższe od średniej dla wszystkich wskaźników odnotowano w Górze, Jaraczewie, Łobzie, Łobzowcu i Strzyżewku. Szczegółowe dane zostały zaprezentowane w tabeli poniżej:

Tabela 4 Bezrobotni na terenie jednostek podziału Gminy Jaraczewo

<i>Sołectwo/ Miejscowość</i>	<i>Liczba długotrwale bezrobotnych 2016 rok do osób w wieku produkcyjnym</i>	<i>Liczba bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych 2016 rok w liczbie osób w wieku produkcyjnym</i>	<i>Liczba bezrobotnych bez doświadczenia zawodowego 2016 rok w ludności w wieku produkcyjnym</i>
BIELEJEWO	2,15%	1,08%	0,00%
BRZOSTÓW	0,61%	1,83%	0,00%
CEREKWICA NOWA	0,96%	0,00%	0,00%
CEREKWICA STARA	1,50%	0,75%	0,00%
GOLA	2,31%	0,33%	0,66%
GÓRA	3,07%	1,53%	0,96%
JARACZEWO	5,09%	1,88%	1,11%
ŁOBEZ	2,05%	1,37%	0,68%
ŁOBZOWIEC	1,57%	1,05%	0,52%
ŁOWĘCICE	1,63%	0,81%	0,00%
ŁUKASZEWO	0,00%	0,00%	0,00%
NIEDŹWIADY	0,00%	0,00%	0,00%
NOSKÓW	1,34%	1,00%	0,67%
PANIENKA	0,49%	0,49%	0,49%
PARZĘCZEW	0,61%	1,21%	0,61%
PORĘBA	1,34%	2,01%	1,34%
RUSKO	2,01%	1,09%	0,36%
STRZYŻEWKO	2,17%	1,09%	1,09%
SUCHORZEWO	0,00%	0,00%	0,00%
WOJCIECHOWO	4,80%	2,21%	0,74%
ZALESIE	0,57%	1,72%	0,57%
ŚREDNIA	1,63%	1,02%	0,47%

Źródło: opracowanie własne.

Analizując przyczyny występowania bezrobocia na terenie gminy należy podkreślić jej rolniczy charakter. Władze samorządowe nie posiadają bezpośrednich instrumentów wsparcia gospodarstw rolniczych, co przekłada się na wysoką liczbę osób bezrobotnych o nieodpowiednich kwalifikacjach. Gmina Jaraczewa położona jest w obrębie większych aglomeracji, co wpływa na mniejszą przedsiębiorczość wśród mieszkańców. Istotne w tym zakresie jest również niskie wykształcenie części społeczeństwa, co znacznie utrudnia podjęcie pracy, podobnie jak brak doświadczenia. Na zjawisko bezrobocia wpływ mają również czynniki wewnętrzne, w tym m.in. brak umiejętności i nawyków bycia aktywnym na rynku pracy,

problemy wynikające z cech osobowości (brak pewności siebie, pasywność, bezradność) oraz kwestia dziedziczenia bezrobocia (pochodna braku odpowiednich wzorców).

Skutkiem pogłębiania się problemu bezrobocia jest zwiększająca się migracja do większych miejscowości, tj. Jarocina czy Poznania, najczęściej ludzi młodych. Mieszkańcy pozostający bez pracy zaczynają korzystać z zasiłków społecznych, w konsekwencji wykazując bezradność i niechęć do zmiany sytuacji życiowej. Bezrobocie przekłada się bezpośrednio na jakość życia, brak samowystarczalności ekonomicznej rodzin (czego konsekwencją jest również ubóstwo), a także wykluczenie społeczne (brak aktywności kulturalnej, społecznej, obywatelskiej itd.).

Potencjałem Gminy Jaraczewo jest turystyka i rekreacja, szczególnie w wymiarze weekendowym. Atrakcyjne warunki przyrodniczo-krajobrazowe, w których lokalna przedsiębiorczość może się ujawnić i stać się bodźcem do szeregu innych przedsięwzięć, powinny być promowane przez instrumenty dostępne dla lokalnego samorządu.

Pomoc społeczna

O zdegradowaniu w sferze społecznej i wysokim prawdopodobieństwie występowania zjawiska wykluczenia społecznego świadczy również skala korzystania ze wsparcia pomocy społecznej. Aspekt ten ilustrują następujące wskaźniki:

- Liczba osób objętych pomocą GOPS ogółem na 1000 mieszkańców;
- Liczba osób objętych pomocą GOPS ze względu na ubóstwo na 1000 mieszkańców;
- Liczba osób objętych pomocą GOPS ze względu na alkoholizm na 1000 mieszkańców;
- Liczba osób objętych pomocą GOPS ze względu na niepełnosprawność na 1000 mieszkańców;
- Liczba osób objętych pomocą GOPS ze względu na bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych na 1000 mieszkańców;
- Liczba dzieci korzystających z dożywiania w 2016 roku do liczby osób w wieku przedprodukcyjnym;
- Liczba dzieci otrzymujących stypendia socjalne w 2016 roku do liczby osób w wieku przedprodukcyjnym;
- Liczba wydanych "Niebieskich Kart" na 1000 mieszkańców;
- Wysokość przyznanych świadczeń na osobę ze względu na ubóstwo;
- Wysokość przyznanych świadczeń na osobę ze względu na alkoholizm;

- Wysokość przyznanych świadczeń na osobę ze względu na niepełnosprawność;
- Wysokość przyznanych świadczeń na osobę ze względu na bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.

Wsparciem opieki społecznej na terenie Gminy Jaraczewo objętych jest 499 osób. Najwięcej osób w przeliczeniu na 1000 mieszkańców objętych jest pomocą społeczną na terenie Bielejewa. Powodami objęcia pomocą społeczną są głównie ubóstwo (najwięcej osób w Brzostowie), niepełnosprawność (najwięcej osób w Niedźwiadach) oraz bezradność w sprawach wychowawczo-opiekuńczych (najwięcej osób w Łobzie). Nikomu na terenie gminy wsparcia nie udziela się z powodu alkoholizmu.

W 2016 roku największy udział dzieci korzystających z dożywiania oraz dzieci otrzymujących stypendia socjalne w liczbie osób w wieku przedprodukcyjnym odnotowano w Bielejewie. Najwięcej „Niebieskich Kart” w przeliczeniu na 1000 mieszkańców wydano natomiast w Cerekwicy Starej.

Wysokość przyznanych świadczeń na osobę ze względu na ubóstwo największa była w Brzostowie, ze względu na niepełnosprawność w Parzęczewie, a ze względu na bezradność w sprawach wychowawczo-opiekuńczych w Górze.

Wszystkie szczegółowe dane z zakresu tematyki pomocy społecznej zaprezentowano w poniższej tabeli:

Fundusze
Europejskie
Pomoc Techniczna

MINISTERSTWO
ROZWOJU

SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA
WIELKOPOLSKIEGO

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Tabela 5 Zestawienie wskaźników obrazujących zjawisko korzystania z pomocy społecznej na terenie Gminy Jaraczewo

Sołectwo/Miejscowość	Liczba osób objętych pomocą GOPS ogółem na 1000 mieszkańców	Liczba osób objętych pomocą GOPS ze względu na ubóstwo na 1000 mieszkańców	Liczba osób objętych pomocą GOPS ze względu na alkoholizm na 1000 mieszkańców	Liczba osób objętych pomocą GOPS ze względu na niepełnosprawność na 1000 mieszkańców	Liczba osób objętych pomocą GOPS ze względu na bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych na 1000 mieszkańców	Liczba dzieci korzystających z dożywiania w 2016 roku do liczby osób w wieku przedprodukcyjnym	Liczba dzieci otrzymujących stypendia socjalne w 2016 roku do liczby osób w wieku przedprodukcyjnym	Liczba wydanych "Niebieskich Kart" na 1000 mieszkańców	Wysokość przyznanych świadczeń na osobę ze względu na ubóstwo	Wysokość przyznanych świadczeń na osobę ze względu na alkoholizm	Wysokość przyznanych świadczeń na osobę ze względu na niepełnosprawność	Wysokość przyznanych świadczeń na osobę ze względu na bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych
BIELEJEWÓ	179,64	0,00	0,00	29,94	0,00	23%	40%	0,00	0	0	2795,62	0
BRZOSTÓW	67,16	3,73	0,00	0,00	0,00	11%	21%	0,00	549,55	0,00	0,00	0,00
CEREKWICA NOWA	17,54	0,00	0,00	0,00	0,00	0%	3%	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
CEREKWICA STARA	40,00	0,00	0,00	0,00	8,89	9%	9%	4,44	0,00	0,00	0,00	350,00
GÓLA	72,61	0,00	0,00	8,30	0,00	8%	10%	0,00	0,00	0,00	2869,00	0,00
GÓRA	49,20	0,00	0,00	4,92	3,69	7%	13%	2,46	0,00	0,00	1113,12	20232,50
JARACZEWO	83,90	0,00	0,00	21,15	2,05	8%	22%	0,00	0,00	0,00	1288,68	257,00
ŁOBEZ	37,04	0,00	0,00	4,12	12,35	4%	16%	0,00	0,00	0,00	5772,00	1269,17
ŁOBZOWIEC	17,79	0,00	0,00	17,79	0,00	5%	29%	0,00	0,00	0,00	776,09	0,00
ŁOWĘCICE	70,27	0,00	0,00	27,03	0,00	7%	39%	0,00	0,00	0,00	524,72	0,00

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

MINISTERSTWO
ROZWOJU

SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA
WIELKOPOLSKIEGO

Unia Europejska
Fundusz Spójności

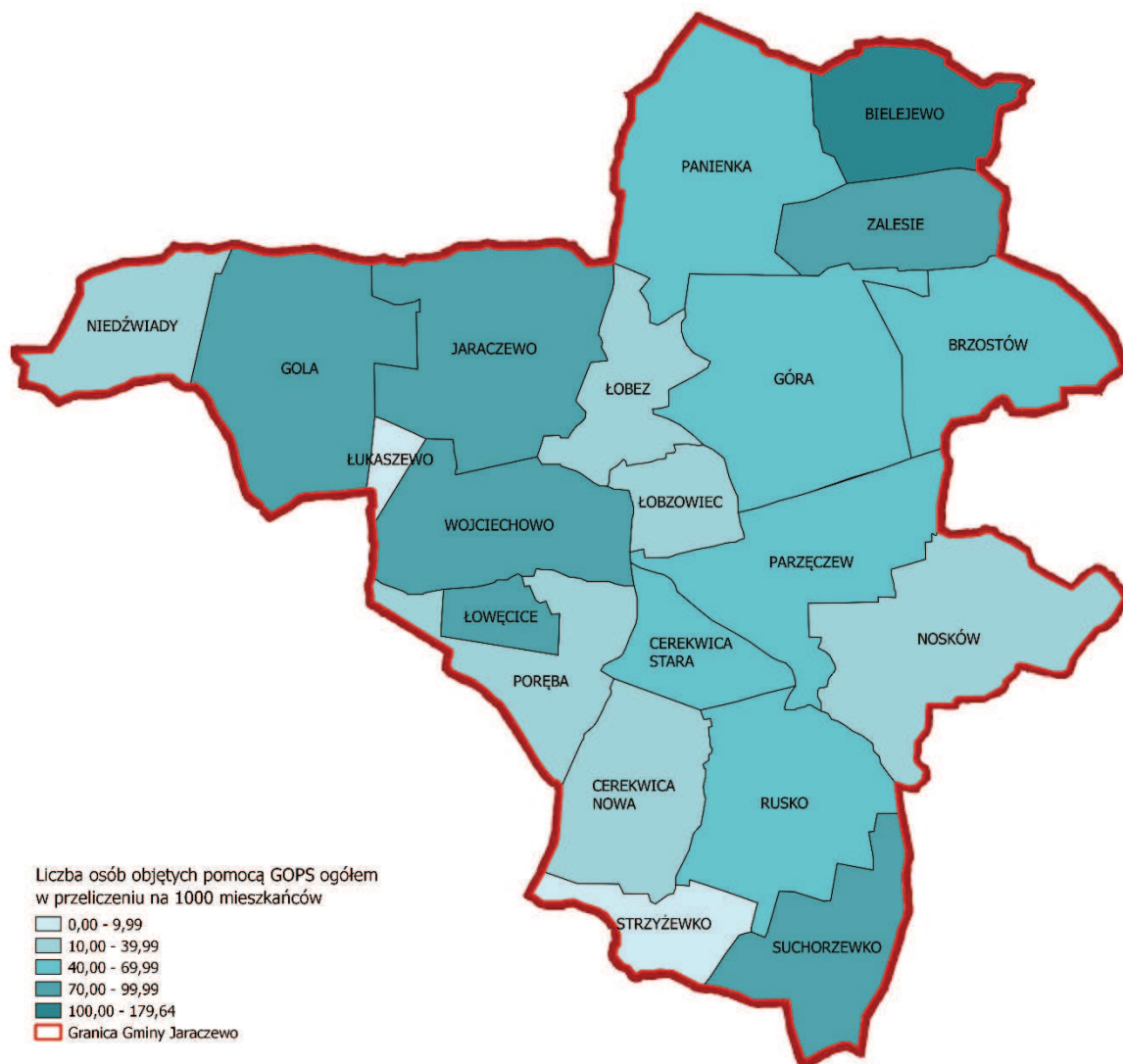

<i>Sołectwo/Miejscowość</i>	<i>Liczba osób objętych pomocą GOPS ogółem na 1000 mieszkańców</i>	<i>Liczba osób objętych pomocą GOPS ze względu na ubóstwo na 1000 mieszkańców</i>	<i>Liczba osób objętych pomocą GOPS ze względu na alkoholizm na 1000 mieszkańców</i>	<i>Liczba osób objętych pomocą GOPS ze względu na niepełnosprawność na 1000 mieszkańców</i>	<i>Liczba osób objętych pomocą GOPS ze względu na bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych na 1000 mieszkańców</i>	<i>Liczba dzieci korzystających z dożywiania w 2016 roku do liczby osób w wieku przedprodukcyjnym</i>	<i>Liczba dzieci otrzymujących stypendia socjalne w 2016 roku do liczby osób w wieku przedprodukcyjnym</i>	<i>Liczba wydanych "Niebieskich Kart" na 1000 mieszkańców</i>	<i>Wysokość przyznanych świadczeń na osobę ze względu na ubóstwo</i>	<i>Wysokość przyznanych świadczeń na osobę ze względu na alkoholizm</i>	<i>Wysokość przyznanych świadczeń na osobę ze względu na niepełnosprawność</i>	<i>Wysokość przyznanych świadczeń na osobę ze względu na bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych</i>
ŁUKASZEWO	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0%	0%	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
NIEDŹWIADY	37,04	0,00	0,00	37,04	0,00	0%	6%	0,00	0,00	0,00	403,09	0,00
NOSKÓW	33,92	0,00	0,00	1,03	0,00	2%	13%	1,03	0,00	0,00	8148,00	0,00
PANIEŃKA	58,82	0,00	0,00	8,82	0,00	13%	13%	0,00	0,00	0,00	170,02	0,00
PARZĘCZEW	52,26	0,00	0,00	3,48	0,00	10%	21%	0,00	0,00	0,00	8423,00	0,00
PORĘBA	21,83	0,00	0,00	0,00	0,00	8%	11%	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
RUSKO	64,19	0,00	0,00	3,38	0,00	12%	15%	1,13	0,00	0,00	1426,31	0,00
STRZYŻEWKO	6,10	0,00	0,00	0,00	0,00	0%	0%	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
SUCHORZEWKO	87,87	0,00	0,00	0,00	0,00	20%	23%	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
WOJCIECHOWO	79,12	0,00	0,00	0,00	0,00	b.d.	b.d.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ZALESIE	75,91	0,00	0,00	0,00	0,00	b.d.	b.d.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Źródło: opracowanie własne.

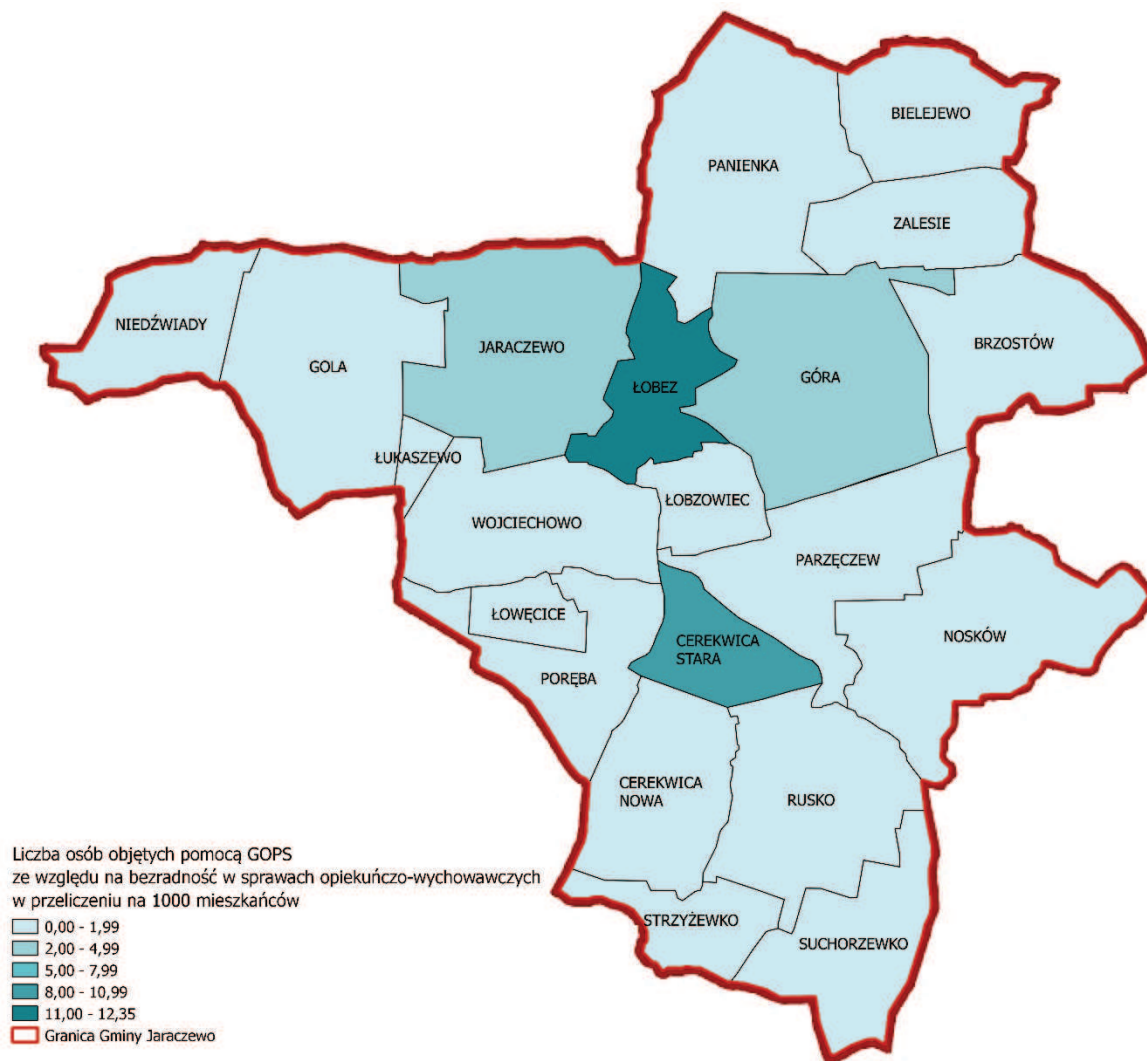

Rysunek 7 Liczba osób objętych pomocą GOPS w przeliczeniu na 1000 mieszkańców

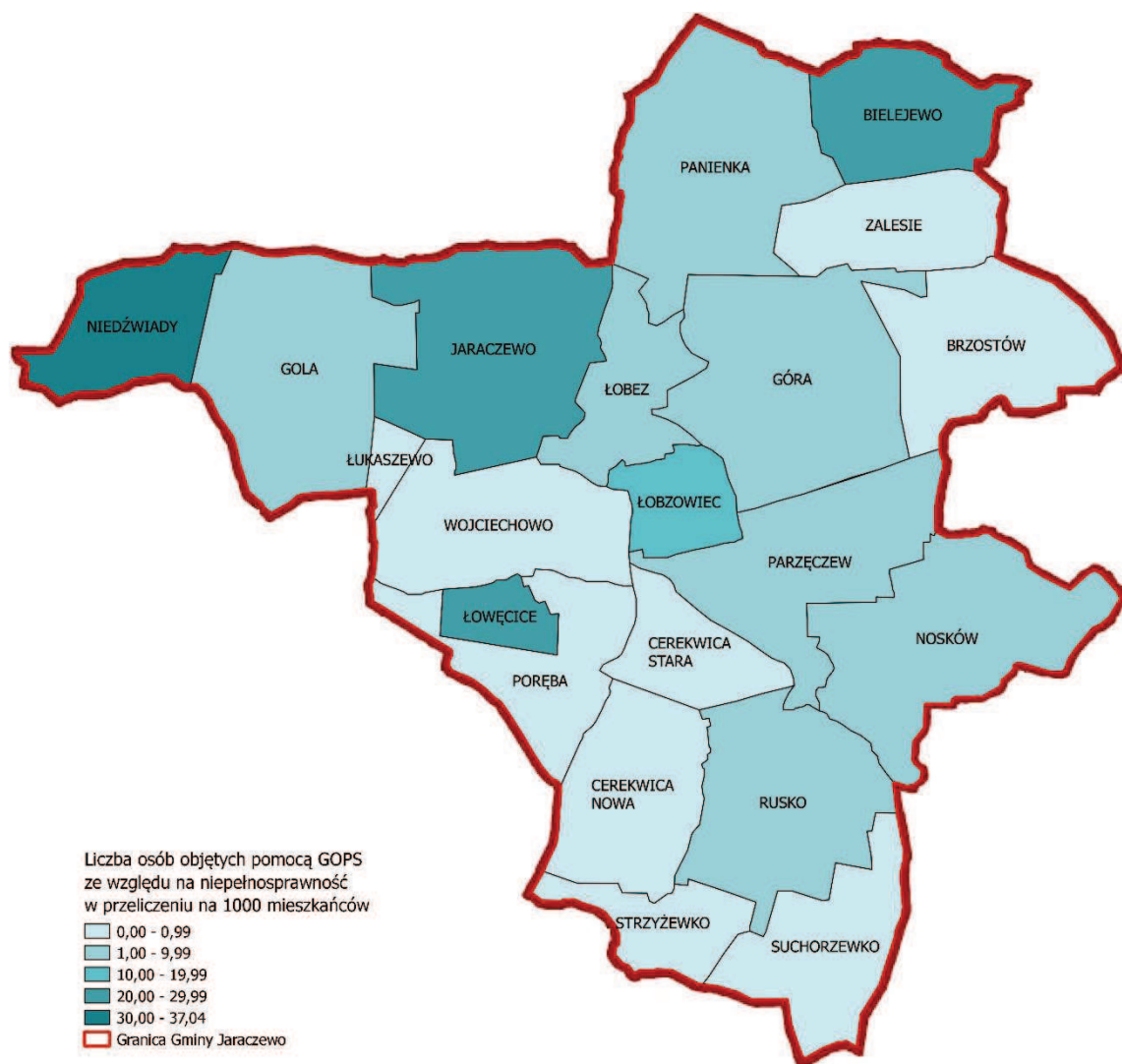
Źródło: opracowanie własne

Rysunek 8 Liczba osób objętych pomocą GOPS ze względu na bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców

Źródło: opracowanie własne

Rysunek 9 Liczba osób objętych pomocą GOPS ze względu na niepełnosprawność w przeliczeniu na 1000 mieszkańców

Źródło: opracowanie własne.

Korzystanie ze środowiskowej pomocy społecznej może wynikać z wielu przyczyn, zarówno zewnętrznych, jak i wewnętrznych. Do pierwszej grupy zaliczyć należy m.in. brak pracy (niemożliwość lub niechęć jej podjęcia), przebyte choroby, niski poziom wynagrodzenia oferowany przez pracodawców, dużą liczebność gospodarstwa domowego (np. pracująca samotna matka z dwójką dzieci). Osoby w wieku poprodukcyjnym, ze względu na niski dochód (wypłacany w postaci rent czy emerytur) również nie są w stanie zapewnić sobie odpowiedniego poziomu opieki, a także oczekiwanej jakości życia. W przypadku uwarunkowań wewnętrznych istotne jest dziedziczenie ubóstwa czy syndrom wyuczonej bezradności, powodujące bierność w podjęciu działań celem poprawy własnej sytuacji życiowej oraz przejawianie postaw roszczeniowych.

Skutkiem pobierania świadczeń może być uzależnienie się od pomocy zewnętrznej, nie podejmowanie działań zmierzających do poprawy jakości życia, ale również odczuwanie wykluczenia społecznego (w zakresie nie uczestnictwa w aspektach gospodarczych, politycznych i kulturalnych życia społecznego).

Przestępczość

Na przestrzeni lat 2012-2016 zaobserwowano znaczny spadek liczby popełnianych przestępstw. W 2012 roku doszło do 96 przestępstw, natomiast w 2016 roku do 37. Wśród wykroczeń wobec prawa wyróżniono następujące ich rodzaje:

- Gospodarcze;
- Kradzieże;
- Kradzieże z włamaniem;
- Uszkodzenia rzeczy;
- Uszkodzenia ciała;
- Bójki i pobicia;
- Rozboje, wymuszenia;
- Przestępstwa narkotykowe;
- Nietrzeźwi kierujący;
- Znęcanie się nad rodziną;
- Kradzieże samochodów.

Jedyną kategorią, w której liczba przestępstw wzrosła są akty znęcania się nad rodziną. W 2012 roku odnotowano 2 takie przypadki, a w roku 2016 – 4.

Szczegółowe dane zaprezentowano poniżej:

Tabela 6 Przestępstwa na terenie Gminy Jaraczewo

<i>Rodzaj</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>	<i>2014</i>	<i>2015</i>	<i>2016</i>	<i>Przestępstwa w 2016 roku w przeliczeniu na 1000 mieszkańców</i>
Ogółem	96	83	83	161	37	0,004
Gospodarcze	brak danych	9	6	6	1	0,000
Kradzieże	24	14	16	10	2	0,000
Kradzieże z włamaniem	10	7	5	2	5	0,001
Uszkodzenia rzeczy	6	10	2	1	0	0,000
Uszkodzenia ciała	brak danych	1	1	1	1	0,000

<i>Rodzaj</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>	<i>2014</i>	<i>2015</i>	<i>2016</i>	<i>Przestępstwa w 2016 roku w przeliczeniu na 1000 mieszkańców</i>
Bójki i pobicia	0	2	1	1	0	0,000
Rozboje, wymuszenia	0	1	0	0	0	0,000
Przestępstwa narkotykowe	9	2	9	1	2	0,000
Nietrzeźwi kierujący	21	15	17	8	13	0,002
Znęcanie się nad rodziną	2	6	5	2	4	0,000
Kradzieże samochodów	0	1	4	2	0	0,000

Źródło: opracowanie własne.

Poziom edukacji

Poziom edukacji na terenie Gminy Jaraczewo obrazują wskaźniki:

- Wyniki egzaminów 6-klasistów (łączy wynik);
- Procentowy udział uczniów nieotrzymujących promocji.

Promocję do następnej klasy otrzymali niemal wszyscy uczniowie zamieszkujący Gminę Jaraczewo. Jedynym sołectwem, które zamieszkują uczniowie, którzy nie otrzymali promocji jest Bielejewo – wskaźnik ten wyniósł 0,62%.

Średni łączny wynik Sprawdzianu Szóstoklasisty w Gminie Jaraczewo wyniósł 58,56%. Poniżej tej średniej uplasowali się uczniowie zamieszkujący sołectwa:

- Bielejewo (49,35%);
- Łobez (54,00%);
- Panienka (54,00%);
- Parzęczew (34,00%).

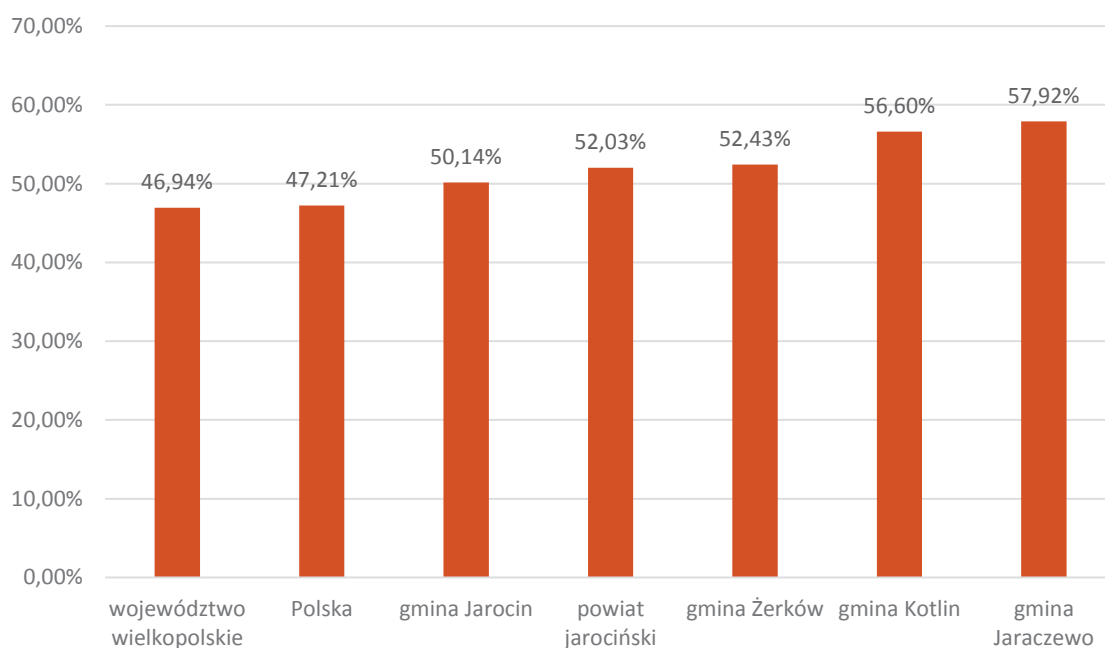
Najwyższy łączny wynik uzyskali uczniowie z Brzostowa (82,50%).

Słabe wyniki w nauce często powiązane są z nieodpowiednimi warunkami życia (alkoholizm czy trudna sytuacja materialna rodziny stwarzając atmosferę nieustannego napięcia i konfliktów, nie zapewniają warunków do rozwoju), zaniedbaniem pedagogicznym – zarówno ze strony nauczycieli jak i rodziców, zaburzeniami koncentracji czy słabą kondycją fizyczną i psychiczną. Znaczenie w tym kontekście ma także uczestnictwo w kulturze, sytuacja w rodzinie, pozycja społeczna rodziców czy ich motywacja i oczekiwania wobec dziecka. Zwykle

trudności w szkole wywołane są wieloma przyczynami lub złożonymi i trudnym do weryfikacji związkiem kilku przyczyn.

Aktywność społeczna

O aktywności społecznej mieszkańców świadczy między innymi frekwencja w wyborach. Analizie poddano frekwencję w wyborach samorządowych w 2014 roku. Frekwencja ta w Gminie Jaraczewo była wyższa niż średnia frekwencja w Polsce, w województwie wielkopolskim, powiecie jarocińskim oraz pozostałych gminach należących do tego powiatu. Szczegóły zaprezentowano na wykresie:

Kolejnym wskaźnikiem obrazującym aktywność społeczną mieszkańców Gminy Jaraczewo jest liczba organizacji pozarządowych przypadających na każde 1000 mieszkańców. Średnia dla całej gminy wynosi 3,28. Niższe wartości uzyskały sołectwa:

- Bielejewo (0,00);
- Brzostów (0,00);
- Łowęcice (0,00);
- Łukaszewo (0,00);
- Niedźwiady (0,00);
- Nosków (2,06);
- Panienka (2,94);

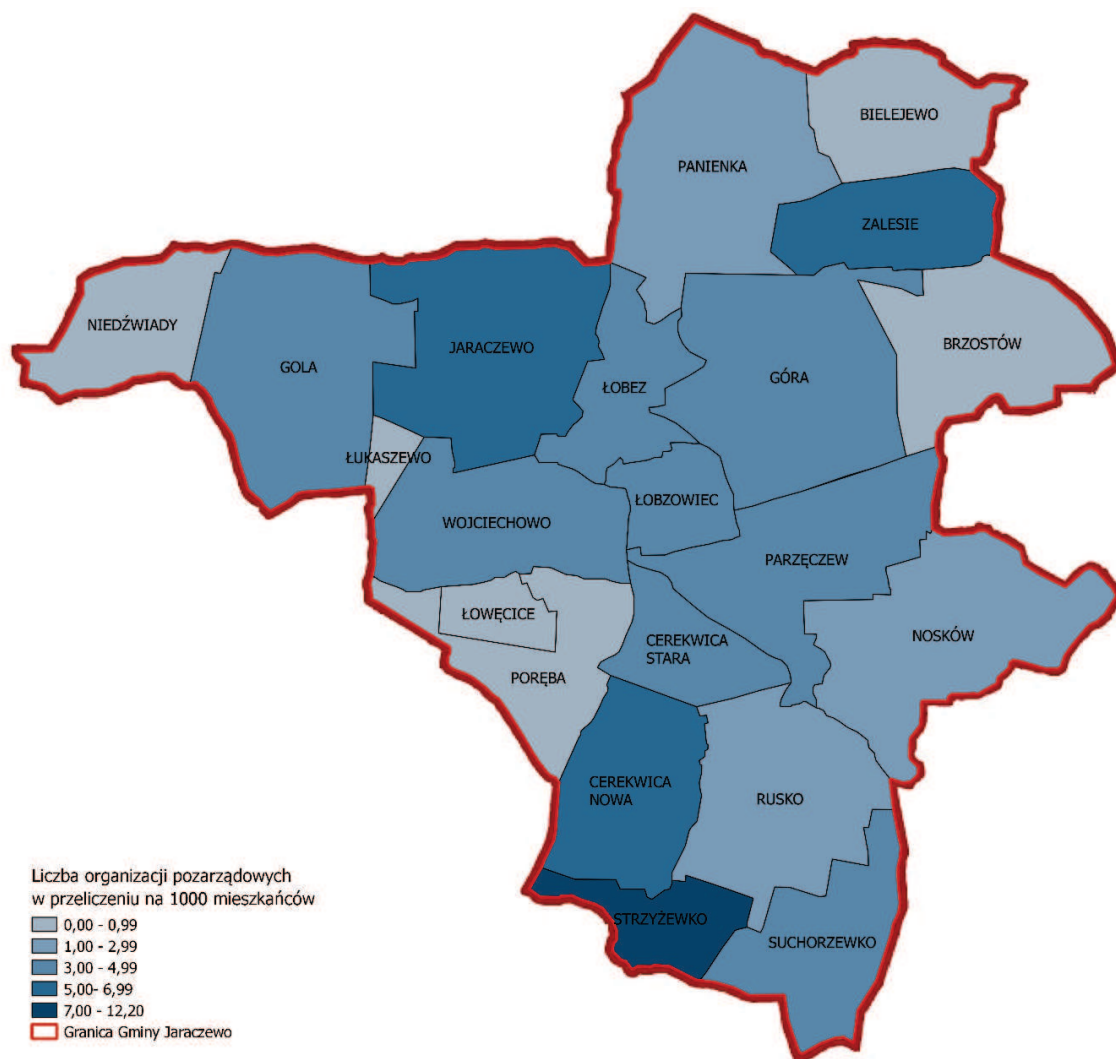
- Poręba (0,00);
- Rusko (1,13).

Tabela 7 Liczba organizacji pozarządowych przypadających na 1000 ludności jednostek podziału Gminy Jaraczewo

Sołectwo/ Miejscowość	Liczba organizacji pozarządowych przypadających na 1000 ludności	Sołectwo/ Miejscowość	Liczba organizacji pozarządowych przypadających na 1000 ludności	Sołectwo/ Miejscowość	Liczba organizacji pozarządowych przypadających na 1000 ludności
BIELEJEWO	0,00	ŁOBEZ	4,12	PARĘCZEW	3,48
BRZOSTÓW	0,00	ŁOBZOWIEC	3,56	PORĘBA	0,00
CEREKWICA NOWA	5,85	ŁOWĘCICE	0,00	RUSKO	1,13
CEREKWICA STARA	4,44	ŁUKASZEWO	0,00	STRZYŻEWKO	12,20
GÓLA	4,15	NIEDŹWIADY	0,00	SUCHORZEWKO	4,18
GÓRA	3,69	NOSKÓW	2,06	WOJCIECHOWO	4,40
JARACZEWO	6,14	PANIENKA	2,94	ZALESIE	6,60

Źródło: opracowanie własne.

Rysunek 10 Liczba organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców

Źródło: opracowanie własne

Analizie poddano także dane dotyczące liczby osób korzystających z zajęć stałych w bibliotece/domu kultury w przeliczeniu na 1000 mieszkańców jednostki podziału. Osoby takie nie mieszkają w sołectwach:

- Łobzowiec;
- Cerekwica Nowa;
- Poręba;
- Strzyżewko.

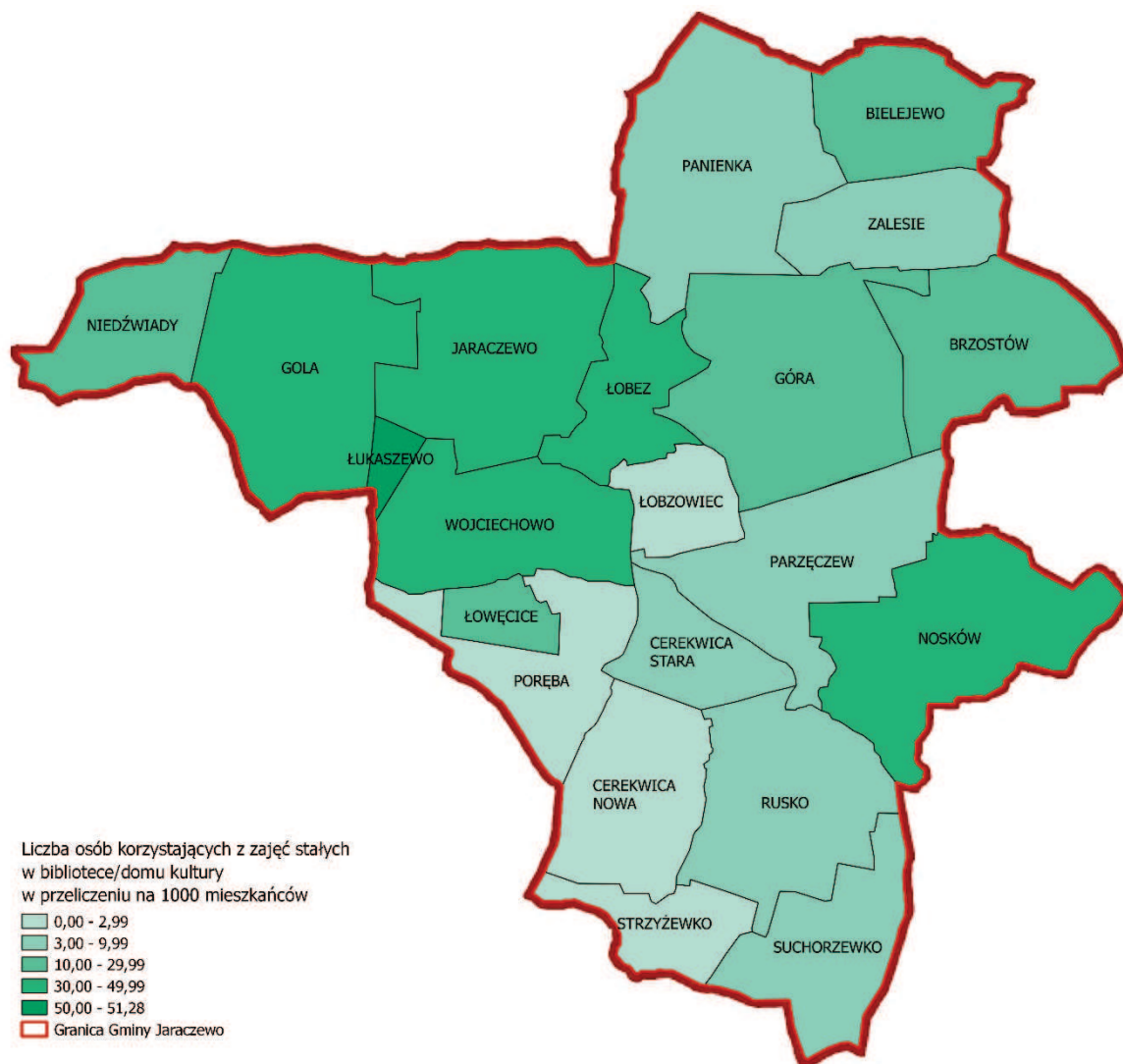
Największą liczbę użytkowników bibliotek i domów kultury w przeliczeniu na 1000 mieszkańców odnotowano w Łukaszewie – 51,28, przy średniej dla całej gminy wynoszącej 17,26.

Tabela 8 Liczba osób korzystających z zajęć stałych w bibliotece/domu kultury w przeliczeniu na 1000 mieszkańców

<i>Sołectwo/ Miejscowość</i>	<i>Liczba osób korzystających z zajęć stałych w bibliotece/domu kultury w przeliczeniu na 1000 mieszkańców</i>	<i>Sołectwo/ Miejscowość</i>	<i>Liczba osób korzystających z zajęć stałych w bibliotece/domu kultury w przeliczeniu na 1000 mieszkańców</i>	<i>Sołectwo/ Miejscowość</i>	<i>Liczba osób korzystających z zajęć stałych w bibliotece/domu kultury w przeliczeniu na 1000 mieszkańców</i>
BIELEJEWO	11,98	ŁOBEZ	32,92	PARĘCZEW	6,97
BRZOSTÓW	26,12	ŁOBZOWIEC	0,00	PORĘBA	0,00
CEREKWICA NOWA	0,00	ŁOWĘCICE	10,81	RUSKO	3,38
CEREKWICA STARA	8,89	ŁUKASZEWO	51,28	STRZYŻEWKO	0,00
GOLA	33,20	NIEDŹWIADY	12,35	SUCHORZEWO	4,18
GÓRA	28,29	NOSKÓW	38,03	WOJCIECHOWO	35,16
JARACZEWO	40,25	PANIENKA	8,82	ZALESIE	9,90

Źródło: opracowanie własne.

Rysunek 11 Liczba osób korzystających z zajęć stałych w bibliotece/ domu kultury w przeliczeniu na 1000 mieszkańców

Źródło: opracowanie własne

Niska aktywność mieszkańców niektórych obszarów może wynikać zarówno z braku dostępności do instytucji oferujących zajęcia kulturalne, niewystarczającej ich ofercie, jak i braku zaangażowania lokalnej społeczności. Nie uczestniczenie w życiu publicznym czy kulturalnym może natomiast skutkować pogłębiających się zjawiskiem wykluczenia społecznego.

Demografia

Zgodnie z metodologią przyjętą przez Główny Urząd Statystyczny, ekonomiczne grupy wieku to:

- wiek przedprodukcyjny – mężczyźni i kobiety w wieku 0-17 lat;
- wiek produkcyjny – mężczyźni w wieku 18-64 lata, kobiety w wieku 18-59 lat;

- wiek poprodukcyjny – mężczyźni w wieku 65 lat i więcej, kobiety w wieku 60 lat i więcej.

Poniżej przedstawiono szczegółowe dane dotyczące podziału mieszkańców poszczególnych sołectw i miejscowości Gminy Jaraczewo na ekonomiczne grupy wieku:

Tabela 9 Podział ludności Gminy Jaraczewo na ekonomiczne grupy wieku

Sołectwo/ Miejscowość	Ludność w wieku przedprodukcyjny m	Ludność w wieku produkcyjnym	Ludność w wieku poprodukcyjnym	Liczba osób w wieku poprodukcyjnym do liczby osób w wieku produkcyjnym
BIELEJEWO	40	93	34	36,56%
BRZOSTÓW	56	164	48	29,27%
CEREKWICA NOWA	29	104	31	29,81%
CEREKWICA STARA	46	133	47	35,34%
GOLA	101	303	91	30,03%
GÓRA	126	522	164	31,42%
JARACZEWO	302	904	244	26,99%
ŁOBEZ	45	146	48	32,88%
ŁOBZOWIEC	41	191	49	25,65%
ŁOWĘCICE	28	123	31	25,20%
ŁUKASZEWO	8	21	10	47,62%
NIEDŹWIADY	16	45	20	44,44%
NOSKÓW	184	598	176	29,43%
PANIENKA	69	206	69	33,50%
PARZĘCZEW	63	165	47	28,48%
PORĘBA	36	149	35	23,49%
RUSKO	170	548	178	32,48%
STRZYŻEWKO	38	92	33	35,87%
SUCHORZEWO	64	136	39	28,68%
WOJCIECHOWO	83	271	101	37,27%
ZALESIE	71	174	57	32,76%
				Średnia: 32,25%

Źródło: opracowanie własne.

Wskaźnikiem ukazującym zjawisko starzenia się społeczeństwa jest stosunek liczby osób w wieku poprodukcyjnym do liczby osób w wieku produkcyjnym. Wyższy od średniej (31,95%) wskaźnik osiągnęły sołectwa:

- Bielejewo (36,56%);
- Cerekwica Stara (35,34%);

- Łobez (32,88%);
- Łukaszewo (47,62%);
- Niedźwiady (44,44%);
- Panienka (33,50%);
- Rusko (32,48%);
- Strzyżewko (35,87%).

Występowanie zjawiska starzenia się społeczeństwa negatywnie wpływa na strukturę demograficzną ludności, a zatem rozwój całej gminy. Duża liczba osób w wieku poprodukcyjnym, a stosunkowo niewielka w wieku produkcyjnym wynika (jak wskazano wcześniej) przede wszystkim z migracji - wyjazdów celem poszukiwania pracy i zdobycia wykształcenia do większych ośrodków czy podniesienia jakości życia (wyższe wynagrodzenie, większe możliwości). Sytuacja ta może skutkować brakiem zastępowalności pokoleń, wyludnianiem gminy czy stagnacją jej rozwoju społeczno-gospodarczego.

W 2016 roku większość jednostek podziału Gminy Jaraczewo zamieszkiwało mniej mieszkańców niż w roku 2012. Różnice te zaprezentowano w poniższej tabeli:

Tabela 10 Stosunek liczby mieszkańców w 2016 do liczby mieszkańców w 2012 roku

<i>Nazwa</i>	<i>Liczba mieszkańców w 2016 roku</i>	<i>Liczba mieszkańców w 2012 roku</i>	<i>Stosunek liczby mieszkańców w 2016 do liczby mieszkańców w 2012 roku</i>
BIELEJEWO	167	172	-5
BRZOSTÓW	268	265	3
CEREKWICA NOWA	171	164	7
CEREKWICA STARA	225	223	2
GOLA	482	512	-30
GÓRA	813	821	-8
JARACZEWO	1466	1435	31
ŁOBEZ	243	250	-7
ŁOBZOWIEC	281	286	-5
ŁOWĘCICE	185	183	2
ŁUKASZEWO	39	42	-3
NIEDŹWIADY	81	82	-1
NOSKÓW	973	980	-7
PANIENKA	340	349	-9
PARZĘCZEW	287	286	1
PORĘBA	229	244	-15
RUSKO	888	908	-20
STRZYŻEWKO	164	159	5
SUCHORZEWO	239	240	-1

<i>Nazwa</i>	<i>Liczba mieszkańców w 2016 roku</i>	<i>Liczba mieszkańców w 2012 roku</i>	<i>Stosunek liczby mieszkańców w 2016 do liczby mieszkańców w 2012 roku</i>
WOJCIECHOWO	455	461	6
ZALESIE	303	317	14

Źródło: opracowanie własne.

Najbardziej zmieniła się liczba mieszkańców Jaraczewa (+31) oraz sołectwa Gola (-30).

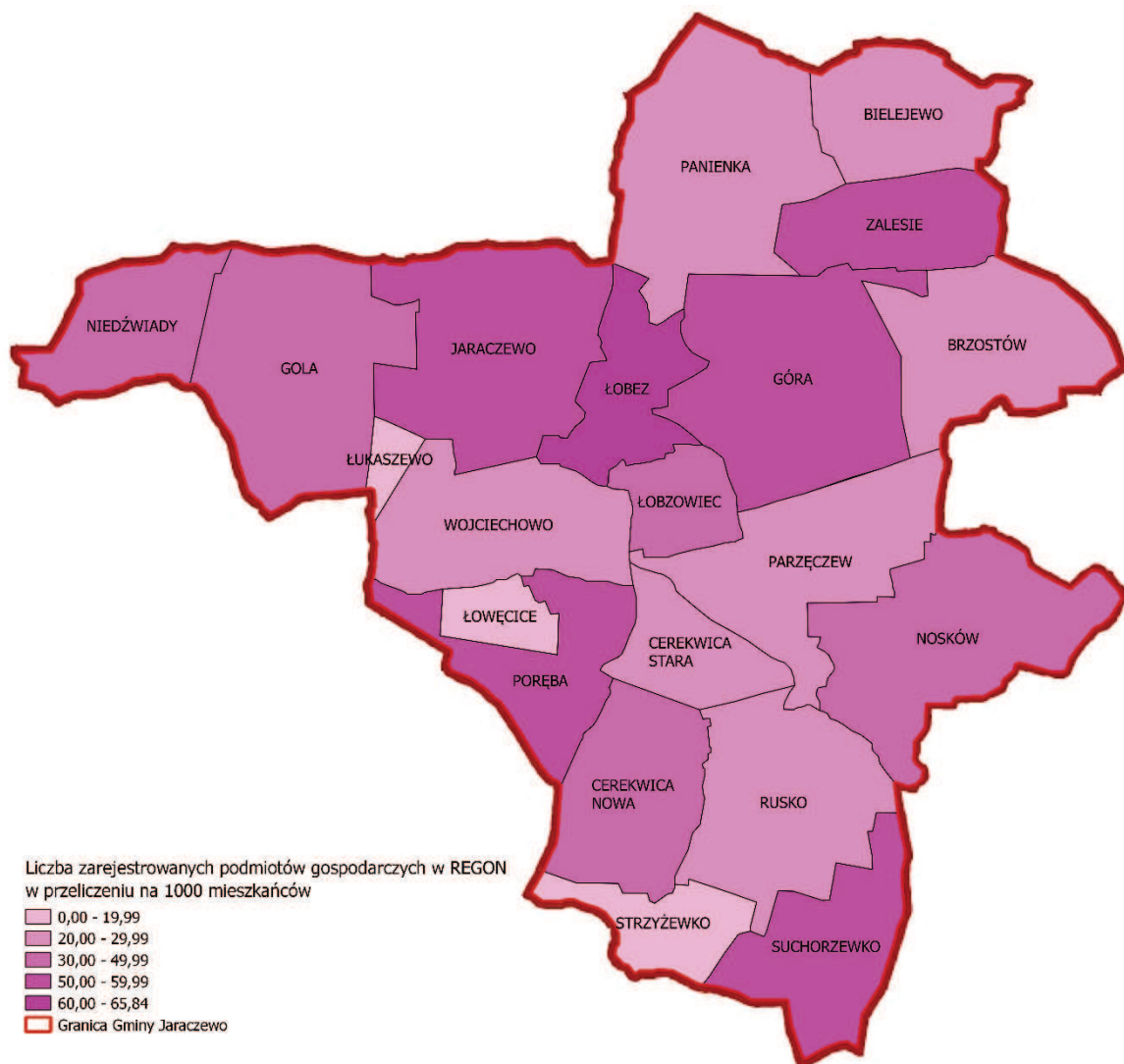
Sfera gospodarcza

Niski stopień przedsiębiorczości

O niskim stopniu przedsiębiorczości świadczyć może mała liczba aktywnych podmiotów gospodarczych. Mniejsza niż średnia dla całej gminy liczba aktywnych podmiotów gospodarczych zarejestrowana jest na terenie sołectw:

- Bielejewo (29,94 zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców przy średniej 36,69 dla całej gminy);
- Brzostów (29,85);
- Cerekwica stara (26,67);
- Łowęcice (16,22);
- Łukaszewo (0,00);
- Panienka (26,47);
- Parzęczew (24,39);
- Rusko (27,03);
- Strzyżewko (12,20);
- Wojciechowo (28,57).

Rysunek 12 Liczba aktywnych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców

Źródło: opracowanie własne

Słaba kondycja przedsiębiorstw

Wskaźnikami obrazującymi kondycję przedsiębiorstw na terenie Gminy Jaraczewo są liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych i liczba podmiotów gospodarczych, które zgłosiły zakończenie działalności. Szczegółowe dane zaprezentowano w tabeli poniżej:

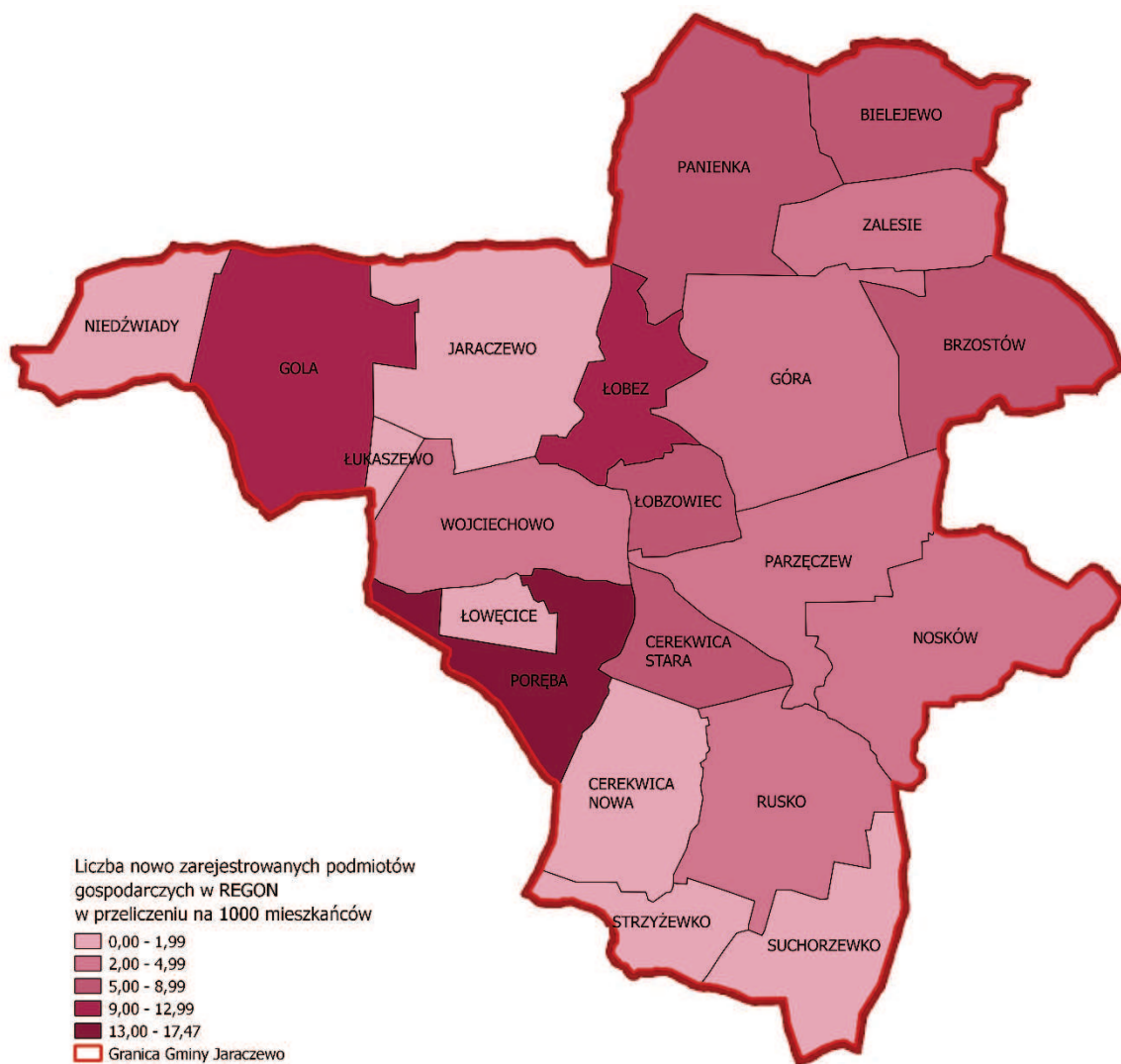
Tabela 11 Słaba kondycja przedsiębiorstw na terenie jednostek podziału Gminy Jaraczewo

Sołectwo/Miejscowość	Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w roku 2016 na 1000 ludności	Liczba podmiotów gospodarczych, które zgłosiły zakończenie działalności gospodarczej na 1000 mieszkańców
BIELEJEWO	5,99	0,00
BRZOSTÓW	7,46	7,46
CEREKWICA NOWA	0,00	0,00
CEREKWICA STARA	8,89	4,44

Sołectwo/Miejscowość	Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w roku 2016 na 1000 ludności	Liczba podmiotów gospodarczych, które zgłosiły zakończenie działalności gospodarczej na 1000 mieszkańców
GOLA	12,45	0,00
GÓRA	2,46	0,00
JARACZEWO	0,00	0,00
ŁOBEZ	12,35	4,12
ŁOBZOWIEC	7,12	0,00
ŁOWĘCICE	0,00	0,00
ŁUKASZEWO	0,00	0,00
NIEDŹWIADY	0,00	0,00
NOSKÓW	4,11	2,06
PANIENKA	5,88	0,00
PARZĘCZEW	3,48	0,00
PORĘBA	17,47	4,37
RUSKO	2,25	2,25
STRZYŻEWKO	0,00	0,00
SUCHORZEWO	0,00	0,00
WOJCIECHOWO	2,20	13,19
ZALESIE	3,30	0,00
<u>Średnia</u>	<u>4,54</u>	<u>1,80</u>

Źródło: opracowanie własne.

Rysunek 13 Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarki REGON w przeliczeniu na 1000 mieszkańców

Źródło: opracowanie własne

O zdegradowaniu w sferze gospodarczej świadczy niższa niż średnia dla całej gminy liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w roku 2016 na 1000 ludności oraz wyższa niż średnia dla całej gminy liczba podmiotów gospodarczych, które zgłosiły zakończenie działalności gospodarczej na 1000 mieszkańców. Żaden nowy podmiot gospodarczy nie został zarejestrowany w:

- Cerekwicy Nowej;
- Jaraczewie;
- Łowęcicach;
- Łukaszewie;
- Niedźwiadach;
- Strzyżewku;
- Suchorzewku.

Podmioty gospodarcze zakończyły swoją działalność w:

- Brzostowie;
- Cerekwicy Starej;
- Łobzie;
- Noskowie;
- Porębie;
- Rusku;
- Wojciechowie.

Negatywne wartości dla obu wskaźników zarejestrowano w Rusku i Noskowie.

Przyczyn kryzysu w sferze gospodarczej należy upatrywać w niskiej atrakcyjności inwestycyjnej niektórych jednostek, wynikającej głównie z lokalizacji (np. położenia w peryferyjnych częściach gminy) czy słabego wyposażenia w niezbędną infrastrukturę. W tym zakresie znaczenie mają również wysokie koszty prowadzenia działalności gospodarczej. Skutkiem niewielkiej liczby przedsiębiorstw jest stagnacja w rozwoju społeczno-gospodarczym gminy, bezrobocie, migracje czy zubożenie społeczeństwa.

Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Przestrzeń jednostki miejsko-wiejskiej poza zabudowaniami, ma charakter rolniczy. Użytki rolne stanowią prawie 80% ogółu powierzchni Gminy Jaraczewo. Natomiast niecałe 20% zajmują grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione.

Tabela 12. Użytkowanie gruntów w Gminie Jaraczewo

<i>Rodzaj gruntu</i>	<i>Powierzchnia [ha]</i>	<i>Udział [%] w powierzchni gminy</i>
<i>powierzchnia ogółem</i>	<u>13 309</u>	<u>100 %</u>
<i>użytki rolne razem</i>	10 388	78,05 %
<i>grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione razem</i>	2 327	17,48 %
<i>grunty pod wodami razem</i>	52	0,39 %
<i>grunty zabudowane i zurbanizowane razem</i>	488	3,67 %
<i>nieużytki</i>	52	0,39 %
<i>tereny różne</i>	2	0,02 %

Źródło: dane BDL za 2014 rok, GUS.

Niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną i społeczną oraz brak dostępności i niska jakość podstawowych usług

Niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę społeczną oraz brak dostępności i niską jakość podstawowych usług obrazują wskaźniki:

- liczba placów zabaw;
- liczba budynków infrastruktury społecznej (domy pomocy społecznej, szkoły, przedszkola, obiekty kulturalne, obiekty sportowe, sanatoria, urzędy).

Żadnego placu zabaw nie ma na terenie Cerekwicy Nowej, Łowęcice, Łukaszewo i Poręby.

Budynki infrastruktury publicznej natomiast nie występują na terenie sołectw:

- Bielejewo;
- Cerekwica Nowa;
- Łowęcice;
- Łukaszewo;
- Niedźwiady;
- Poręba.

Szczegółowe dane zaprezentowano poniżej:

Tabela 13 Niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę społeczną oraz brak dostępności i niska jakość podstawowych usług

Sołectwo/ Miejscowość	Liczba placów zabaw	Liczba budynków infrastruktury społecznej (domy pomocy społecznej, szkoły, przedszkola, obiekty kulturalne, obiekty sportowe, sanatoria, urzędy)
BIELEJEWO	1	0
BRZOSTÓW	1	3
CEREKWICA NOWA	0	0
CEREKWICA STARA	1	1
GOLA	1	3
GÓRA	2	6
JARACZEWO	2	8
ŁOBEZ	1	1
ŁOBZOWIEC	1	1
ŁOWĘCICE	0	0
ŁUKASZEWO	0	0
NIEDŹWIADY	1	0
NOSKÓW	1	4
PANIENKA	1	2
PARZĘCZEW	2	2
PORĘBA	0	0
RUSKO	2	3
STRZYŻEWKO	1	1
SUCHORZEWO	1	1

Sołectwo/ Miejscowość	Liczba placów zabaw	Liczba budynków infrastruktury społecznej (domy pomocy społecznej, szkoły, przedszkola, obiekty kulturalne, obiekty sportowe, sanatoria, urzędy)
WOJCIECHOWO	1	3
ZALESIE	1	1
<u>Średnia</u>	<u>1</u>	<u>1,90</u>

Źródło: opracowanie własne.

Niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną i społeczną wpływa na jakość życia mieszkańców. Brak miejsc rekreacji, słaby dostęp do usług, edukacji czy kultury wynika najczęściej z braku środków finansowych, co przekłada się na aktywność mieszkańców, a także ich rozwój.

Bariery urbanistyczno-architektoniczne

Wskaźnikiem ukazującym występowanie barier urbanistyczno-architektonicznych jest udział budynków użyteczności publicznej nieprzystosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych w ogólnej liczbie budynków użyteczności publicznej. Wskaźnik ten zaprezentowano w poniższej tabeli:

Tabela 14 Bariery urbanistyczno-architektoniczne na terenie sołectw Gminy Jaraczewo

<i>Sołectwo/Miejscowość</i>	<i>Ogólna liczba budynków użyteczności publicznej</i>	<i>Liczba budynków użyteczności publicznej przystosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych</i>	<i>Udział budynków użyteczności publicznej nieprzystosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych w ogólnej liczbie budynków użyteczności publicznej</i>
BIELEJEWO	0	0	-
BRZOSTÓW	1	1	0,00%
CEREKWICA NOWA	2	1	50,00%
CEREKWICA STARA	0	0	-
GOLA	3	2	33,33%
GÓRA	4	3	25,00%
JARACZEWO	7	3	57,14%
ŁOBEZ	1	1	0,00%
ŁOBZOWIEC	1	1	0,00%
ŁOWĘCICE	1	1	0,00%
ŁUKASZEWO	0	0	-
NIEDŹWIADY	0	0	-
NOSKÓW	2	2	0,00%
PANIENKA	2	2	0,00%
PARZĘCZEW	1	1	0,00%
PORĘBA	0	0	-
RUSKO	3	3	0,00%

<i>Sołectwo/Miejscowość</i>	<i>Ogólna liczba budynków użyteczności publicznej</i>	<i>Liczba budynków użyteczności publicznej przystosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych</i>	<i>Udział budynków użyteczności publicznej nieprzystosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych w ogólnej liczbie budynków użyteczności publicznej</i>
STRZYŻEWKO	1	1	0,00%
SUCHORZEWKO	1	1	0,00%
WOJCIECHOWO	1	1	0,00%
ZALESIE	1	1	0,00%
<u>Średnia</u>	<u>1,52381</u>	<u>1,190476</u>	<u>10,34%</u>

Źródło: opracowanie własne

Udział budynków użyteczności publicznej nieprzystosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych w ogólnej liczbie budynków użyteczności publicznej przyjmuje wartość wyższą niż średnia dla całej gminy (10,34%) terenie sołectw:

- Cerekwica Nowa;
- Gola;
- Góra;
- Jaraczewo.

Braki w infrastrukturze uniemożliwiające osobom niepełnosprawnym korzystanie z obiektów użyteczności publicznej wpływają przede wszystkim na ich aktywność i poziom zaangażowania w życie publiczne. Obiekty nieprzystosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami nie pozwalają na fizyczne uczestniczenie przez nich w wydarzeniach organizowanych przez instytucje, załatwienie sprawy urzędowej czy skorzystanie z oferowanych usług. Wpływa to na niższe uczestnictwo w życiu społecznym, poczucie wykluczenia i brak integracji.

Niski poziom obsługi komunikacyjnej

O niskim poziomie obsługi komunikacyjnej świadczy niewystarczająca liczba lub niesatysfakcjonujący stan elementów infrastruktury komunikacyjnej. Szczegółowe dane przedstawiono w poniższej tabeli:

Tabela 15 Infrastruktura komunikacyjna

<i>Sołectwo/ Miejscowość</i>	<i>Liczba przejść dla pieszych</i>	<i>Liczba przejść dla pieszych z sygnalizacją świetlną</i>	<i>Liczba punktów świetlnych</i>	<i>Rozmieszczenie przystanków autobusowych</i>	<i>Ogólna długość dróg gminnych [km]</i>	<i>Długość dróg we własności gminnej wymagających remontów [km]</i>	<i>Odsetek dróg wymagających remontu w ogólnej długości dróg gminnych</i>
BIELEJEWO	0	0	16	1	2	0,8	40,00%

Sołectwo/ Miejscowość	Liczba przejść dla pieszych	Liczba przejść dla pieszych z sygnalizacją świetlną	Liczba punktów świetlnych	Rozmieszczenie przystanków autobusowych	Ogólna długość dróg gminnych [km]	Długość dróg we własności gminnej wymagających remontów [km]	Odsetek dróg wymagających remontu w ogólnej długości dróg gminnych
BRZOSTÓW	0	0	16	3	1,135	0	0,00%
CEREKWICA NOWA	0	0	7	1	1,764	1	56,69%
CEREKWICA STARA	1	0	37	1	5,84	1,24	21,23%
GOLA	3	0	50	2	4,82	1,8	37,34%
GÓRA	3	0	43	3	2,88	1,08	37,50%
JARACZEWO	15	0	160	3	b.d.	b.d.	
ŁOBEZ	0	0	25	2	3,36	2,36	70,24%
ŁOBZOWIEC	2	0	22	2	1,51	1,51	100,00%
ŁOWĘCICE	0	0	18	1	1,96	1,96	100,00%
ŁUKASZEWO	2	0	7	1	1,3	0	0,00%
NIEDŹWIADY	0	0	5	2	1,169	1,169	100,00%
NOSKÓW	5	0	74	4	2,59	1	38,61%
PANIENKA	1	0	40	2	4	0,7	17,50%
PARZECZEWO	0	0	49	4	2,29	0,4	17,47%
PORĘBA	0	0	7	1	3,21	0,8	24,92%
RUSKO	3	0	43	2	4,22	0	0,00%
STRZYŻEWKO	0	0	19	2	2,1	0	0,00%
SUCHORZEWO	0	0	13	2	3,27	0,67	20,49%
WOJCIECHOWO	1	0	36	2	4,2	0,6	14,29%
ZALESIE	1	0	33	1	1,18	0	0,00%
Średnia	1,761905	0	34,28571	2	2,7399	0,85445	34,81%

Źródło: opracowanie własne.

Za zdegradowane uznano te jednostki podziału, w których znajduje się wyższa niż średnia dla całej gminy **(1,76)** liczba przejść dla pieszych, z których to żadne nie jest przejściem z sygnalizacją świetlną. Sołectwa/miejscowości te to:

- Gola;
- Góra;
- Jaraczewo;
- Łobzowiec;
- Łukaszewo;
- Nosków;
- Rusko.

Kolejnym wskaźnikiem świadczącym o niskim poziomie obsługi komunikacyjnej jest liczba punktów świetlnych. Liczba niższa niż średnia dla całej gminy **(34,28)** charakteryzuje sołectwa:

- Bielejewo;
- Łobzowiec;
- Poręba;
- Brzostów;
- Łowęccice;
- Strzyżewko;
- Cerekwica Nowa;
- Łukaszewo;
- Suchorzewko;
- Łobez;
- Niedźwiady;
- Zalesie.

Analizie poddano również liczbę wiat przystankowych. Średnia dla całej gminy wynosi **2**, a sołectwa, w których znajduje się niższa niż średnia liczba przystanków, to:

- Bielejewo;
- Łukaszewo;
- Cerekwica Nowa;
- Poręba;
- Cerekwica Stara;
- Zalesie.
- Łowęccice;

O niskim poziomie obsługi komunikacyjnej świadczy także wyższa niż średnia (**0,85 km**) długość dróg we własności gminnej wymagających remontów. Dotyczy to sołectw:

- Cerekwica Stara;
- Gola;
- Góra;
- Łobez;
- Łobzowiec;
- Łowęccice;
- Niedźwiady;
- Nosków.

Odsetek dróg wymagających remontu w ogólnej długości dróg gminnych wynosi 100% w sołectwach **Łobzowiec, Łowęcice i Niedźwiady**.

Słaba komunikacja wpływa na wiele aspektów, w tym m.in. społeczny (brak mobilności i sprawnego oraz bezpiecznego poruszania się po terenie gminy) czy gospodarczy (niska atrakcyjność inwestycyjna terenów), co z kolei przekłada się na jakość życia mieszkańców, a także rozwój całej jednostki.

Tereny zieleni

Zgodnie z Ustawą o Ochronie Przyrody, tereny zieleni definiuje się jako: *tereny urządzone wraz z infrastrukturą techniczną i budynkami funkcjonalnie z nimi związanymi, pokryte roślinnością, pełniące funkcje publiczne, a w szczególności parki, zieleńce, promenady, bulwary, ogrody botaniczne, zoologiczne, jordanowskie i zabytkowe, cmentarze, zieleń towarzysząca drogom na terenie zabudowy, placom, zabytkowym fortyfikacjom, budynkom, składowiskom, lotniskom, dworcom kolejowym oraz obiektom przemysłowym*⁸. Tereny mieszczące się w tej definicji znajdują się w:

- sołectwie Bielejewo – o powierzchni 2,37 ha;
- sołectwie Cerekwica Nowa - o powierzchni 4,48 ha;
- sołectwie Góra - o powierzchni 6,94 ha;
- Jaraczewie - o powierzchni 6,02 ha;
- sołectwie Łowęcice - o powierzchni 2,20 ha;
- sołectwie Parzęczew - o powierzchni 5,39 ha;
- sołectwie Rusko - o powierzchni 7,04 ha.

Są to tereny wymagające nakładów finansowych ze strony Gminy.

Zabytki

Na terenie Gminy Jaraczewo znajduje się 267 zabytków wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków. Najwięcej znajduje się na terenie sołectwa Góra (25 zabytków) oraz miejscowości Jaraczewo (91 zabytków). Szczegółowe dane zaprezentowano poniżej:

⁸ Ustawa o Ochronie Przyrody, dostępna na: <http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20130000627> [dostęp: 20.04.2017].

Tabela 16 Zabytki na terenie poszczególnych jednostek podziału Gminy Jaraczewo

<i>Sołectwo/ Miejscowość</i>	<i>Liczba zabytków wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków</i>	<i>Sołectwo/ Miejscowość</i>	<i>Liczba zabytków wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków</i>	<i>Sołectwo/ Miejscowość</i>	<i>Liczba zabytków wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków</i>
BIELEJEWO	2	ŁOBEZ	4	PARZĘCZEW	4
BRZOSTÓW	6	ŁOBZOWIEC	10	PORĘBA	14
CEREKWICA NOWA	9	ŁOWĘCICE	8	RUSKO	11
CEREKWICA STARA	4	ŁUKASZEWO	11	STRZYŻEWKO	2
GOLA	10	NIEDŹWIADY	1	SUCHORZEWO	1
GÓRA	25	NOSKÓW	14	WOJCIECHOWO	15
JARACZEWO	91	PANIENKA	14	ZALESIE	11

Źródło: opracowanie własne.

Wśród zabytków najbardziej rozpoznawalne są:

1. Kościoły:

- p.w. Św. Marii Magdaleny w Jaraczewie;
- p.w. Świętej Trójcy w Noskowie;
- p. w. Świętego Jakuba Apostoła w Cerekwicy;
- p.w. Wniebowzięcia NMP w Górze;
- p.w. Imienia Jezus w Panience;
- p.w. Św. Wojciecha w Rusku;

2. Pałace i dworki

- we wsi Rusko;
- w Górze;
- w Chytrowie;
- w Cerekwicy.

Tabela 17 Zabytki na terenie Gminy Jaraczewo

Kościół p.w. Świętej Trójcy

Kościół p.w. Św. Wojciecha

Pałac w Górze

Dworek w Chytrowie

Źródło: www.jaraczewo.pl

Brak funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych

O braku funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających mieszkańcom efektywne i podnoszące poziom jakości życia korzystanie z obiektów budowlanych świadczy wskaźnik ukazujący liczbę ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej oraz sieci wodociągowej. Szczegółowe dane przedstawiono w poniższej tabeli:

Tabela 18 Wskaźnik ukazujący liczbę ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej oraz sieci wodociągowej

<i>Sołectwo/Miejscowość</i>	<i>Liczba ludności korzystająca z sieci wodociągowej w roku 2016 na 1000 ludności</i>	<i>Liczba ludności korzystająca z sieci kanalizacyjnej w roku 2016 na 1000 ludności</i>
BIELEJEWO	1000,00	0,00
BRZOSTÓW	1003,73	970,15
CEREKWICA NOWA	976,61	0,00
CEREKWICA STARA	995,56	0,00
GOLA	1018,67	0,00
GÓRA	990,16	981,55
JARACZEWO	982,26	970,67
ŁOBEZ	983,54	983,54
ŁOBZOWIEC	992,88	0,00
ŁOWĘCICE	994,59	940,54
ŁUKASZEWO	1000,00	0,00
NIEDŹWIADY	1000,00	0,00
NOSKÓW	992,81	0,00
PANIENKA	1011,76	0,00
PARZĘCZEW	972,13	0,00
PORĘBA	965,07	0,00
RUSKO	1010,14	0,00

<i>Sołectwo/Miejscowość</i>	<i>Liczba ludności korzystająca z sieci wodociągowej w roku 2016 na 1000 ludności</i>	<i>Liczba ludności korzystająca z sieci kanalizacyjnej w roku 2016 na 1000 ludności</i>
STRZYŻEWKO	1006,10	0,00
SUCHORZEWKO	991,63	0,00
WOJCIECHOWO	995,60	995,60
ZALESIE	1006,60	0,00
Średnia	994,75	278,19

Źródło: opracowanie własne.

Do sieci kanalizacyjnej nie jest podłączony ani jeden mieszkaniec sołectw:

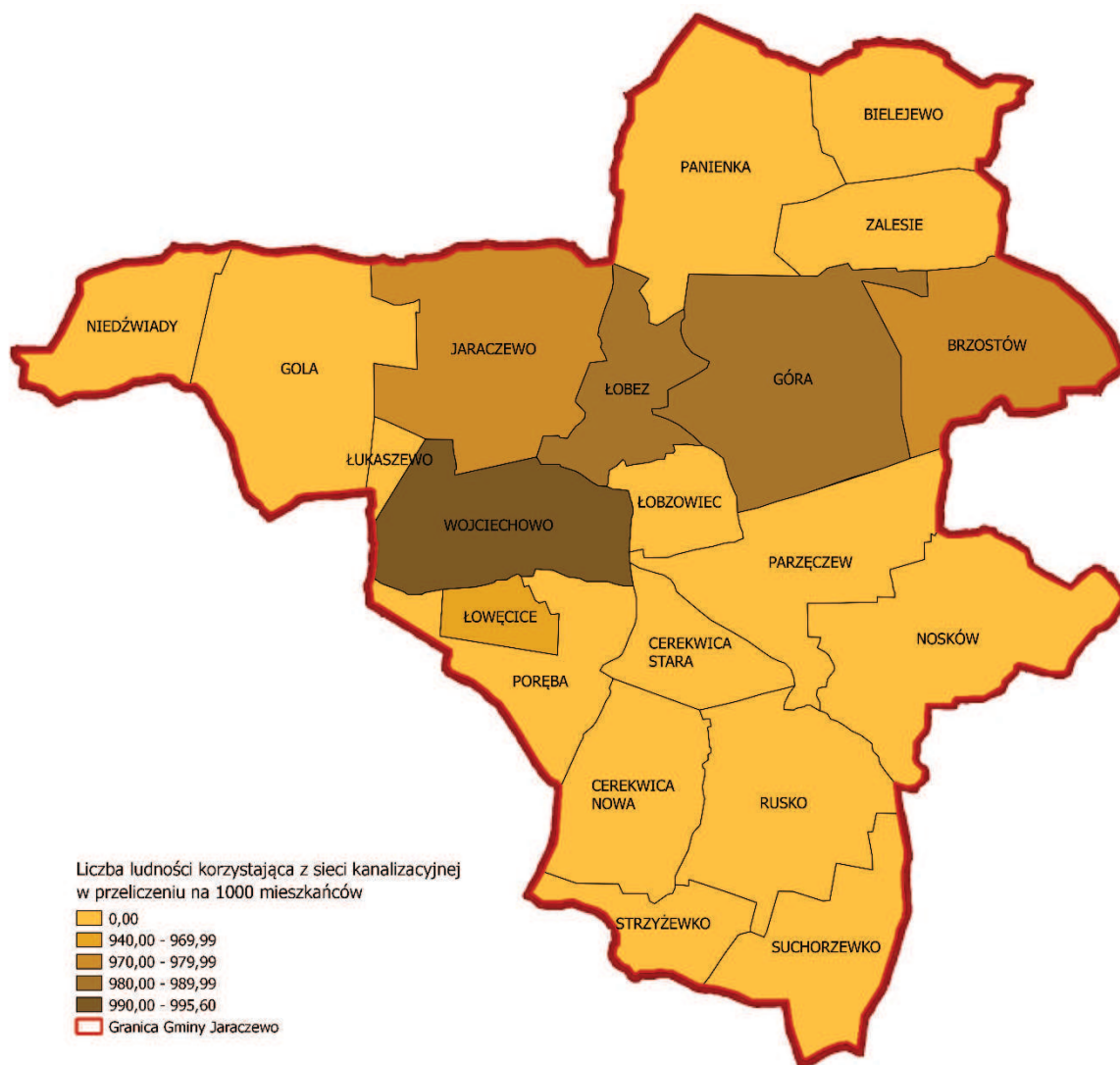
- Bielejewo;
- Cerekwica Nowa;
- Cerekwica Stara;
- Gola;
- Łobzowiec;
- Łukaszewo;
- Niedźwiady;
- Nosków;
- Panienka;
- Parzęczew;
- Poręba;
- Rusko;
- Strzyżewko;
- Suchorzewko;
- Zalesie.

Do sieci wodociągowej podłączona jest niższa niż średnia dla całej gminy liczba mieszkańców sołectw:

- Cerekwica Nowa (976,61 osób w przeliczeniu na każde 1000 mieszkańców, przy średniej dla całej gminy 994,75);
- Góra (990,16);
- Jaraczewo (982,26);
- Łobez (983,54);
- Łobzowiec (992,88);

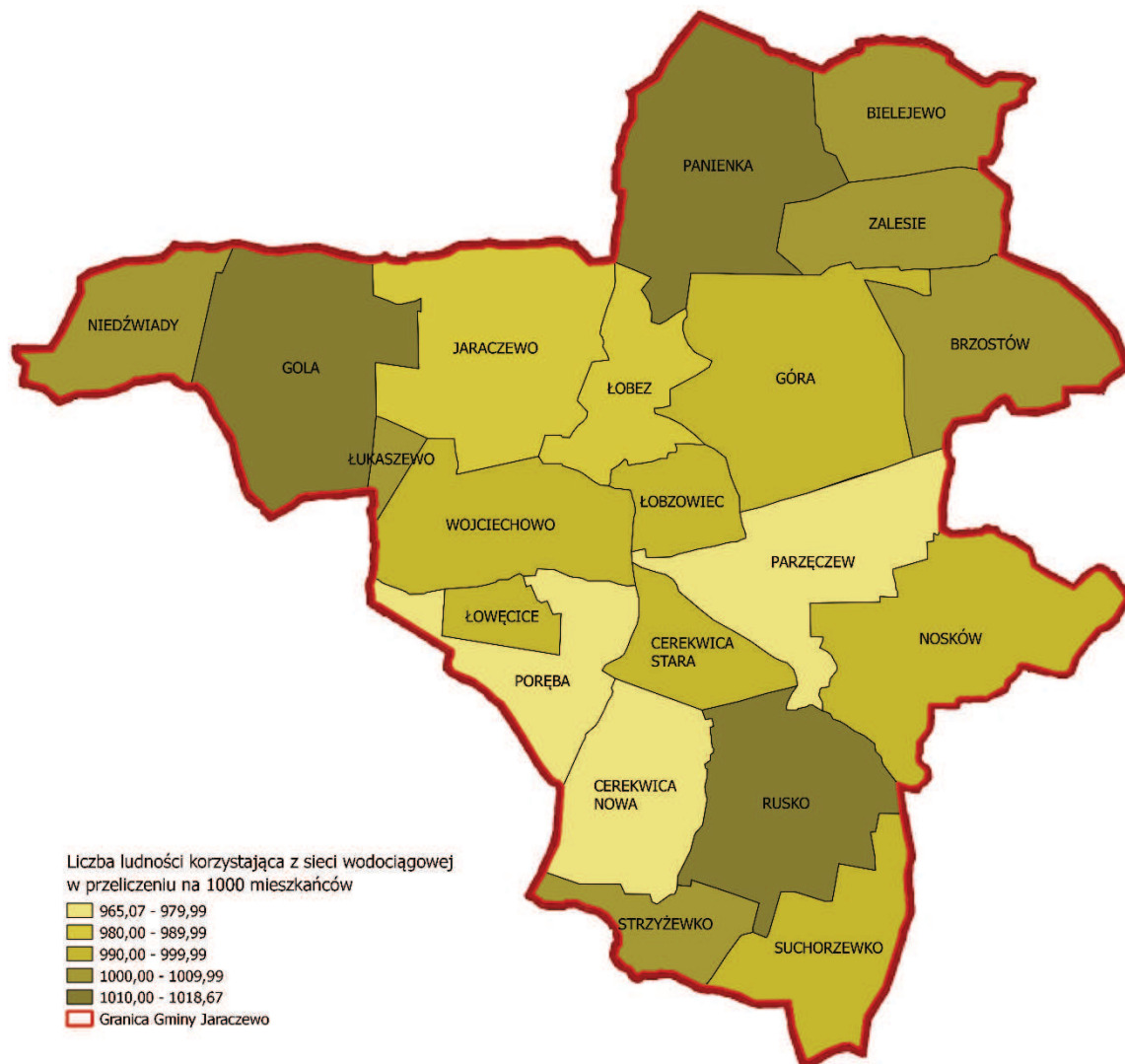
- Łowęcice (994,59);
- Nosków (992,81);
- Parzęczew (972,13);
- Poręba (965,07);
- Suchorzewko (991,63).

Rysunek 14 Liczba osób korzystających z sieci kanalizacyjnej w przeliczeniu na 1000 mieszkańców

Źródło: opracowanie własne

Rysunek 15 Liczba osób korzystających z sieci wodociągowej w przeliczeniu na 1000 mieszkańców

Źródło: opracowanie własne

Sfera techniczna

Degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych

Liczba pustostanów w Gminie Jaraczewo w 2016 roku wynosiła **3**. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę w 2016 roku wynosiła **23,9 m²**. Ogólna liczba budynków mieszkalnych w 2016 roku w Gminie Jaraczewo wynosiła **1676**.

Sferę techniczną opisują również dane dotyczące robót budowlanych, wśród których wyszczególniono:

- liczbę zgłoszeń robót budowlanych w latach 2012 – 2016 (najmniej robót budowlanych – 1 – zarejestrowano na terenie sołectw Bielejewo i Poręba, średnia dla całej gminy wyniosła 12,66);

- liczbę samowoli budowlanych w latach 2012 – 2016 (najwięcej samowoli budowlanych – 3 – zarejestrowano na terenie sołectwa Bielejewo, średnia dla całej gminy wyniosła 0,29);
- liczbę rozebranych budynków w latach 2012 – 2016 – na terenie Gminy Jaraczewo na przestrzeni analizowanych lat nie został rozebrany żaden budynek;
- liczbę wyremontowanych budynków w latach 2012 - 2016 - trzy budynki zostały wyremontowane na terenie sołectwa Wojciechowo, w pozostałych częściach gminy nie wyremontowano żadnego budynku;
- liczbę przeprowadzonych inspekcji budowlanych w latach 2012 – 2016 (żadnej inspekcji budowlanej nie przeprowadzono na terenie Góry, Jaraczewa, Łobzowiec, Łowęć, Łukaszewa, Niedźwiad, Wojciechowa, Zalesia).

Szczegółowe dane zaprezentowano w poniższej tabeli:

Tabela 19 Zestawienie wskaźników powiązanych z zagadnieniem budownictwa na terenie sołectw Gminy Jaraczewo

Sołectwo/Miejscowość	<i>Liczba zgłoszeń robót budowlanych w latach 2012 - 2016</i>	<i>Liczba samowoli budowlanych w latach 2012 - 2016</i>	<i>Liczba rozebranych budynków w latach 2012 - 2016</i>	<i>Liczba wyremontowany ch budynków w latach 2012 - 2016</i>	<i>Liczba przeprowadzony ch inspekcji budowlanych w latach 2012 - 2016</i>
BIELEJEWO	1	3	0	0	4
BRZOSTÓW	16	0	0	0	4
CEREKWICA NOWA	14	0	0	0	1
CEREKWICA STARA	5	0	0	0	1
GOLA	16	1	0	0	6
GÓRA	19	0	0	0	0
JARACZEWO	38	0	0	0	0
ŁOBEZ	14	2	0	0	8
ŁOBZOWIEC	4	0	0	0	0
ŁOWĘCICE	5	0	0	0	0
ŁUKASZEWO	8	0	0	0	0
NIEDŹWIADY	4	0	0	0	0
NOSKÓW	21	0	0	0	4
PANIENKA	10	0	0	0	4
PARZĘCZEW	15	0	0	0	4
PORĘBA	1	0	0	0	1
RUSKO	22	0	0	0	5
STRZYŻEWKO	10	0	0	0	1
SUCHORZEWO	3	0	0	0	3
WOJCIECHOWO	26	0	0	3	0

Sołectwo/Miejscowość	<i>Liczba zgłoszeń robót budowlanych w latach 2012 - 2016</i>	<i>Liczba samowoli budowlanych w latach 2012 - 2016</i>	<i>Liczba rozebranych budynków w latach 2012 - 2016</i>	<i>Liczba wyremontowany ch budynków w latach 2012 - 2016</i>	<i>Liczba przeprowadzony ch inspekcji budowlanych w latach 2012 - 2016</i>
ZALESIE	14	0	0	0	0
<u>Średnia</u>	<u>12,66666667</u>	<u>0,285714286</u>	<u>0,00000</u>	<u>0,142857143</u>	<u>2,19047619</u>

Źródło: opracowanie własne.

Sfera środowiskowa

Przekroczenie standardów jakości środowiska oraz obecność odpadów stwarzających zagrożenie

W celu scharakteryzowania sytuacji w sferze środowiskowej, dokonano analizy następujących wskaźników:

- Powierzchnia występowania substancji stwarzających zagrożenie dla środowiska (eternit, azbest, PCB, itp.);
- Powierzchnia terenów zieleni [ha];
- Powierzchnia terenów prawnie chronionych;
- Liczba pomników przyrody.

Zagrożenie dla zdrowia, życia i środowiska stanowią niebezpieczne substancje występujące na terenie Gminy. Zaliczyć do nich można między innymi:

- **azbest** – grupa nieorganicznych, metamorficznych minerałów o strukturze włóknistej, które pod względem chemicznym są uwodnionymi krzemianami różnych metali;
- **eternit** – nazwa handlowa, która z czasem stała się nazwą potoczną dla określenia materiałów budowlanych azbestowo-cementowych⁹;
- **PCB** - polichlorowane bifenyle – związki chemiczne posiadające własności rakotwórcze, ulegają bardzo powolnemu rozkładowi w środowisku naturalnym.

Azbest jest groźnym czynnikiem chorobotwórczym, powodującym występowanie chorób azbestozależnych, wśród których znajdują się pylica azbestowa, międzybłoniak opłucnej i otrzewnej, nowotwór płuc, czy nowotwór układu pokarmowego (stanowi zatem zagrożenie

⁹ Informacje na temat azbestu i eternitu pochodzą ze strony internetowej Kampanii Antyazbestowej bezazbestu.com.pl [dostęp: 21.04.2017].

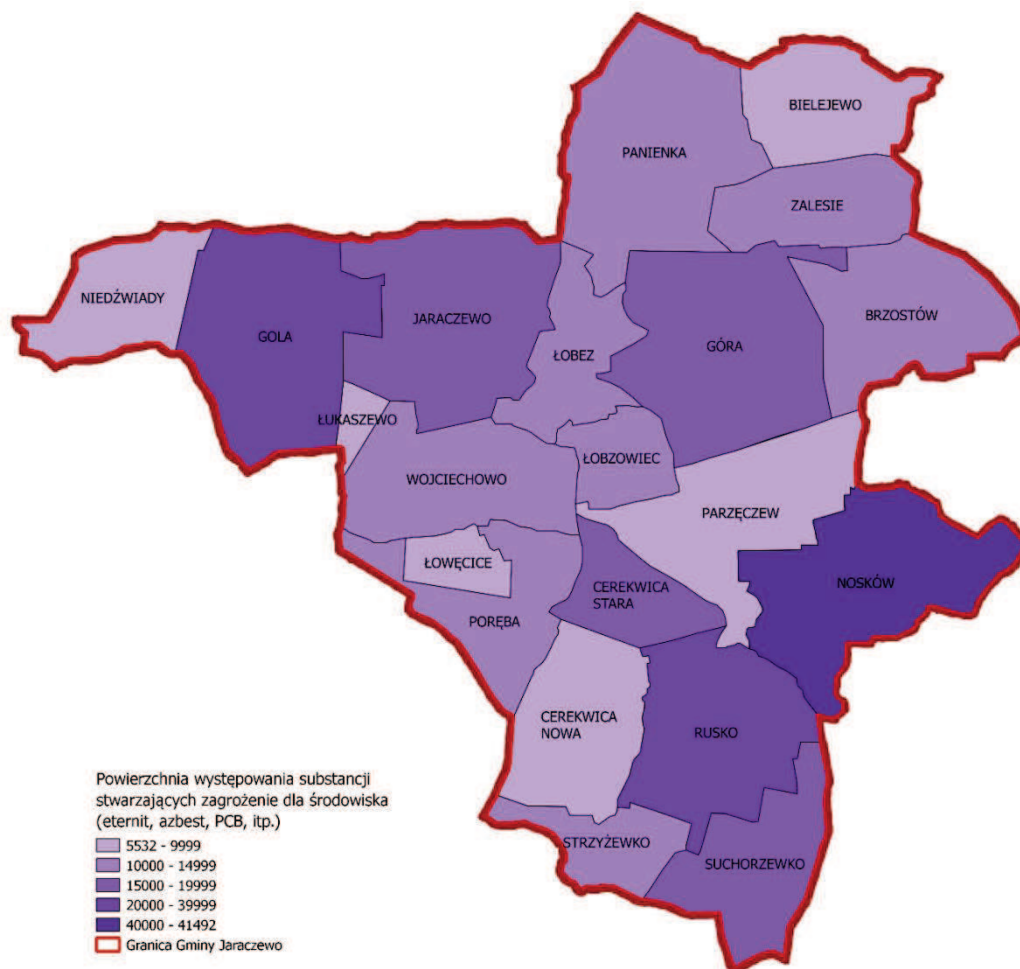
dla życia i zdrowia ludzi). Włókna azbestowe trafiają do organizmu poprzez układ oddechowy oraz w niskim stopniu poprzez układ pokarmowy lub skórę.

Najwięcej substancji stanowiących zagrożenie dla człowieka i środowiska znajduje się w:

- sołectwie Cerekwica Stara (16591 m²);
- sołectwie Gola (37627 m²);
- sołectwie Góra (15110,55 m²);
- miejscowości Jaraczewo (15994 m²);
- sołectwie Nosków (41492 m²);
- sołectwie Rusko (24087 m²);
- sołectwie Suchorzewko (15430 m²).

Średnia dla całej Gminy wynosi 14769,74 m².

Rysunek 16 Powierzchnia występowania substancji stwarzających zagrożenie dla człowieka i środowiska

Źródło: opracowanie własne

Formy ochrony przyrody

Na terenie Gminy Jaraczewo znajdują się następujące formy ochrony przyrody:

1. Pomniki przyrody:

- 6 z nich znajduje się w sołectwie Góra;
- 2 z nich znajdują się w Jaraczewie;

2. Parki wpisane do rejestru zabytków:

- Park w sołectwie Góra o powierzchni 6,9400 ha;
- Park w Jaraczewie o powierzchni 5,5696 ha;
- Park w sołectwie Rusko o powierzchni 7,0421 ha.

Na terenie gminy Jaraczewo nie występują dzikie wysypiska śmieci.

5. IDENTYFIKACJA OBSZARÓW KRYZYSOWYCH

Obszar zdegradowany

Obszar zdegradowany wyznaczono na podstawie analizy wskaźnikowej. Dla każdej jednostki zliczono liczbę wskaźników w sferze społecznej, które uzyskały wartości niekorzystne (wyższe lub niższe) w stosunku do średniej dla całej Gminy Jaraczewo. Ze względu na to, że **każda z jednostek podziału** charakteryzuje się występowaniem problemów w pozostałych sferach, jako wyznacznik kierunku interwencji posłużono się analizą wskaźnikową w sferze społecznej. Za zdegradowane uznano te jednostki podziału, w których występuje największa liczba zjawisk kryzysowych w sferze społecznej. Szczegóły zaprezentowano w poniższej tabeli:

Tabela 20 Liczba zdiagnozowanych zjawisk kryzysowych w sferze społecznej

Sołectwo/Miejscowość	Liczba zdiagnozowanych zjawisk kryzysowych w sferze społecznej ¹⁰
BIELEJEWO	10
JARACZEWO	8
RUSKO	7
PARZĘCZEW	6
PANIENKA	6
ŁOWĘCICE	6
PORĘBA	5
ŁOBZOWIEC	5
ŁOBEZ	5
GÓRA	5
GOLA	5
BRZOSTÓW	5
ZALESIE	4
WOJCIECHOWO	4
SUCHORZEWO	4
STRZYŻEWKO	4
CEREKWICA STARA	4
NOSKÓW	3
NIEDŹWIADY	3

¹⁰ Każdemu wskaźnikowi, charakteryzującemu się wartością niekorzystną w odniesieniu do średniej wartości wskaźnika przypisano wagę 1

ŁUKASZEWO	1
CEREKWICA NOWA	1
<u>ŚREDNIA</u>	<u>4,81</u>

Źródło: opracowanie własne.

Obszar zdegradowany tworzą:

Rysunek 17 Jednostki podziału tworzące obszar zdegradowany

Bielejewo	Brzostów	Gola	Góra
Jaraczewo	Łobez	Łobzowiec	Łowęcice
Panienka	Parzęczew	Poręba	Rusko

Źródło: opracowanie własne

Każda z jednostek tworzących obszar zdegradowany charakteryzuje się występowaniem co najmniej trzech zjawisk kryzysowych w sferze innej niż społeczna. Podsumowanie wszystkich zjawisk kryzysowych dla obszaru zdegradowanego zaprezentowano poniżej:

- **Bielejewo** – charakteryzuje się **wyższą niż średnia dla całej gminy**: liczbą długotrwale bezrobotnych w odniesieniu do liczby osób w wieku produkcyjnym, liczbą bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych w odniesieniu do liczby osób w wieku produkcyjnym, liczbą osób objętych pomocą Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, liczbą osób objętych pomocą GOPS ze względu na niepełnosprawność w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, liczbą dzieci korzystających z dożywiania w odniesieniu do liczby osób w wieku przedprodukcyjnym, liczbą dzieci otrzymujących stypendia socjalne w odniesieniu do liczby osób w wieku przedprodukcyjnym, procentowym udziałem uczniów, którzy nie otrzymali promocji, liczbą samowoli budowlanych, powierzchnią terenów zieleni.

Wartości **niższe niż średnia dla całej gminy** uzyskały wskaźniki: łączny wynik egzaminu szóstoklasistów, liczba organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, liczba osób korzystających z zajęć stałych w bibliotece/domu kultury w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w REGON w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, liczba budynków infrastruktury społecznej, liczba przystanków autobusowych, liczba zgłoszeń robót budowlanych, liczba wyremontowanych budynków, liczba ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej;

- **Brzostów** - charakteryzuje się **wyższą niż średnia dla całej gminy**: liczbą bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych w odniesieniu do liczby osób w wieku produkcyjnym, liczbą osób objętych pomocą Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, liczbą dzieci korzystających z dożywiania w odniesieniu do liczby osób w wieku przedprodukcyjnym, liczbą dzieci otrzymujących stypendia socjalne w odniesieniu do liczby osób w wieku przedprodukcyjnym, liczbą podmiotów gospodarczych, które zgłosiły zakończenie działalności gospodarczej w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Wartości **niższe niż średnia dla całej gminy** uzyskały wskaźniki: liczba organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w REGON w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, liczba wyremontowanych budynków;
- **Gola** - charakteryzuje się **wyższą niż średnia dla całej gminy**: liczbą długotrwale bezrobotnych w odniesieniu do liczby osób w wieku produkcyjnym, liczbą bezrobotnych bez doświadczenia zawodowego w odniesieniu do liczby osób w wieku produkcyjnym, liczbą osób objętych pomocą Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, liczbą osób objętych pomocą GOPS ze względu na niepełnosprawność w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, liczbą dzieci korzystających z dożywiania w odniesieniu do liczby osób w wieku przedprodukcyjnym, liczbą budynków użyteczności publicznej, liczbą przejść dla pieszych bez sygnalizacji świetlnej, długością dróg gminnych wymagających remontu, liczbą samowoli budowlanych, powierzchnią występowania substancji stwarzających zagrożenie dla środowiska. Wartości **niższe niż średnia dla całej gminy** uzyskały wskaźniki: liczba wyremontowanych budynków, liczba ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej;

- **Góra** - charakteryzuje się **wyższą niż średnia dla całej gminy**: liczbą długotrwale bezrobotnych w odniesieniu do liczby osób w wieku produkcyjnym, liczbą bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych w odniesieniu do liczby osób w wieku produkcyjnym, liczbą bezrobotnych bez doświadczenia zawodowego w odniesieniu do liczby osób w wieku produkcyjnym, liczbą osób objętych pomocą GOPS ze względu na bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, liczbą wydanych *niebieskich kart*, liczbą budynków użyteczności publicznej, liczbą przejść dla pieszych bez sygnalizacji świetlnej, długością dróg gminnych wymagających remontu, powierzchnią występowania substancji stwarzających zagrożenie dla środowiska, powierzchnią terenów zieleni. Wartości **niższe niż średnia dla całej gminy** uzyskały wskaźniki: liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w REGON w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, liczba wyremontowanych budynków, liczba przeprowadzonych inspekcji budowlanych, liczba ludności korzystającej z sieci wodociągowej;
- **Jaraczewo** - charakteryzuje się **wyższą niż średnia dla całej gminy**: liczbą długotrwale bezrobotnych w odniesieniu do liczby osób w wieku produkcyjnym, liczbą bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych w odniesieniu do liczby osób w wieku produkcyjnym, liczbą bezrobotnych bez doświadczenia zawodowego w odniesieniu do liczby osób w wieku produkcyjnym, liczbą osób objętych pomocą Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, liczbą osób objętych pomocą GOPS ze względu na niepełnosprawność w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, liczbą osób objętych pomocą GOPS ze względu na bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, liczbą dzieci korzystających z dożywiania w odniesieniu do liczby osób w wieku przedprodukcyjnym, liczbą dzieci otrzymujących stypendia socjalne w odniesieniu do liczby osób w wieku przedprodukcyjnym, liczbą budynków użyteczności publicznej, liczbą przejść dla pieszych bez sygnalizacji świetlnej. Wartości **niższe niż średnia dla całej gminy** uzyskał wskaźnik: liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w REGON w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, liczba wyremontowanych budynków, liczba przeprowadzonych inspekcji budowlanych, liczba ludności korzystającej z sieci wodociągowej;

- **Łobez** - charakteryzuje się **wyższą niż średnia dla całej gminy**: liczbą długotrwale bezrobotnych w odniesieniu do liczby osób w wieku produkcyjnym, liczbą bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych w odniesieniu do liczby osób w wieku produkcyjnym, liczbą bezrobotnych bez doświadczenia zawodowego w odniesieniu do liczby osób w wieku produkcyjnym, liczbą osób objętych pomocą GOPS ze względu na bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, liczbą podmiotów gospodarczych, które zgłosiły zakończenie działalności gospodarczej w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, długością dróg gminnych wymagających remontu, liczbą samowoli budowlanych. Wartości **niższe niż średnia dla całej gminy** uzyskały wskaźniki: łączny wynik egzaminu szóstoklasistów, liczba budynków infrastruktury społecznej, liczba wyremontowanych budynków, liczba ludności korzystającej z sieci wodociągowej;
- **Łobzowiec** - charakteryzuje się **wyższą niż średnia dla całej gminy**: liczbą bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych w odniesieniu do liczby osób w wieku produkcyjnym, liczbą bezrobotnych bez doświadczenia zawodowego w odniesieniu do liczby osób w wieku produkcyjnym, liczbą osób objętych pomocą GOPS ze względu na niepełnosprawność w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, liczbą dzieci otrzymujących stypendia socjalne w odniesieniu do liczby osób w wieku przedprodukcyjnym, liczbą przejść dla pieszych bez sygnalizacji świetlnej, długością dróg gminnych wymagających remontu. Wartości **niższe niż średnia dla całej gminy** uzyskały wskaźniki: liczba osób korzystających z zajęć stałych w bibliotece/domu kultury w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, liczba budynków infrastruktury społecznej, liczba zgłoszeń robót budowlanych, liczba wyremontowanych budynków, liczba przeprowadzonych inspekcji budowlanych, liczba ludności korzystającej z sieci wodociągowej, liczba ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej;
- **Łowędice** - charakteryzuje się **wyższą niż średnia dla całej gminy**: liczbą długotrwale bezrobotnych w odniesieniu do liczby osób w wieku produkcyjnym, liczbą osób objętych pomocą Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, liczbą osób objętych pomocą GOPS ze względu na niepełnosprawność w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, liczbą dzieci otrzymujących stypendia socjalne w odniesieniu do liczby osób w wieku przedprodukcyjnym, długością dróg gminnych wymagających remontu, powierzchnią terenów zieleni. Wartości **niższe niż średnia dla**

całej gminy uzyskały wskaźniki: liczba organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, liczba osób korzystających z zajęć stałych w bibliotece/domu kultury w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w REGON w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w REGON w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, liczba placów zabaw, liczba budynków infrastruktury społecznej, liczba przystanków autobusowych, liczba zgłoszeń robót budowlanych, liczba wyremontowanych budynków, liczba przeprowadzonych inspekcji budowlanych, liczba ludności korzystającej z sieci wodociągowej;

- **Panienka** - charakteryzuje się **wyższą niż średnia dla całej gminy**: liczbą bezrobotnych bez doświadczenia zawodowego w odniesieniu do liczby osób w wieku produkcyjnym, liczbą osób objętych pomocą Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, liczbą osób objętych pomocą GOPS ze względu na niepełnosprawność w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, liczbą dzieci korzystających z dożywiania w odniesieniu do liczby osób w wieku przedprodukcyjnym, liczbą budynków użyteczności publicznej. Wartości **niższe niż średnia dla całej gminy** uzyskały wskaźniki: łączny wynik egzaminu szóstoklasistów, liczba organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, liczba osób korzystających z zajęć stałych w bibliotece/domu kultury w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w REGON w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, liczba zgłoszeń robót budowlanych, liczba wyremontowanych budynków, liczba ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej;
- **Parzęczew** - charakteryzuje się **wyższą niż średnia dla całej gminy**: liczbą bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych w odniesieniu do liczby osób w wieku produkcyjnym, liczbą bezrobotnych bez doświadczenia zawodowego w odniesieniu do liczby osób w wieku produkcyjnym, liczbą dzieci korzystających z dożywiania w odniesieniu do liczby osób w wieku przedprodukcyjnym, liczbą dzieci otrzymujących stypendia socjalne w odniesieniu do liczby osób w wieku przedprodukcyjnym, powierzchnią terenów zieleni. Wartości **niższe niż średnia dla całej gminy** uzyskały wskaźniki: łączny wynik egzaminu szóstoklasistów, liczba osób korzystających z zajęć stałych w bibliotece/domu kultury w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w REGON w przeliczeniu na 1000

mieszkańców, liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w REGON w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, liczba wyremontowanych budynków, liczba ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej, liczba ludności korzystającej z sieci wodociągowej;

- **Poręba** - charakteryzuje się **wyższą niż średnia dla całej gminy**: liczbą bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych w odniesieniu do liczby osób w wieku produkcyjnym, liczbą bezrobotnych bez doświadczenia zawodowego w odniesieniu do liczby osób w wieku produkcyjnym, liczbą dzieci korzystających z dożywiania w odniesieniu do liczby osób w wieku przedprodukcyjnym, liczbą podmiotów gospodarczych, które zgłosiły zakończenie działalności gospodarczej w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Wartości **niższe niż średnia dla całej gminy** uzyskały wskaźniki: liczba organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, liczba osób korzystających z zajęć stałych w bibliotece/domu kultury w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, liczba placów zabaw, liczba budynków infrastruktury społecznej, liczba przystanków autobusowych, liczba zgłoszeń robót budowlanych, liczba wyremontowanych budynków, liczba przeprowadzonych inspekcji budowlanych, liczba ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej, liczba ludności korzystającej z sieci wodociągowej;
- **Rusko** - charakteryzuje się **wyższą niż średnia dla całej gminy**: liczbą długotrwale bezrobotnych w odniesieniu do liczby osób w wieku produkcyjnym, liczbą bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych w odniesieniu do liczby osób w wieku produkcyjnym, liczbą osób objętych pomocą Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, liczbą dzieci korzystających z dożywiania w odniesieniu do liczby osób w wieku przedprodukcyjnym, liczbą wydanych *niebieskich kart*, liczbą podmiotów gospodarczych, które zgłosiły zakończenie działalności gospodarczej w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, liczbą budynków użyteczności publicznej, liczbą przejść dla pieszych bez sygnalizacji świetlnej, powierzchnią występowania substancji stwarzających zagrożenie dla środowiska, powierzchnią terenów zieleni. Wartości **niższe niż średnia dla całej gminy** uzyskały wskaźniki: liczba organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, liczba osób korzystających z zajęć stałych w bibliotece/domu kultury w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w REGON w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, liczba nowo zarejestrowanych podmiotów

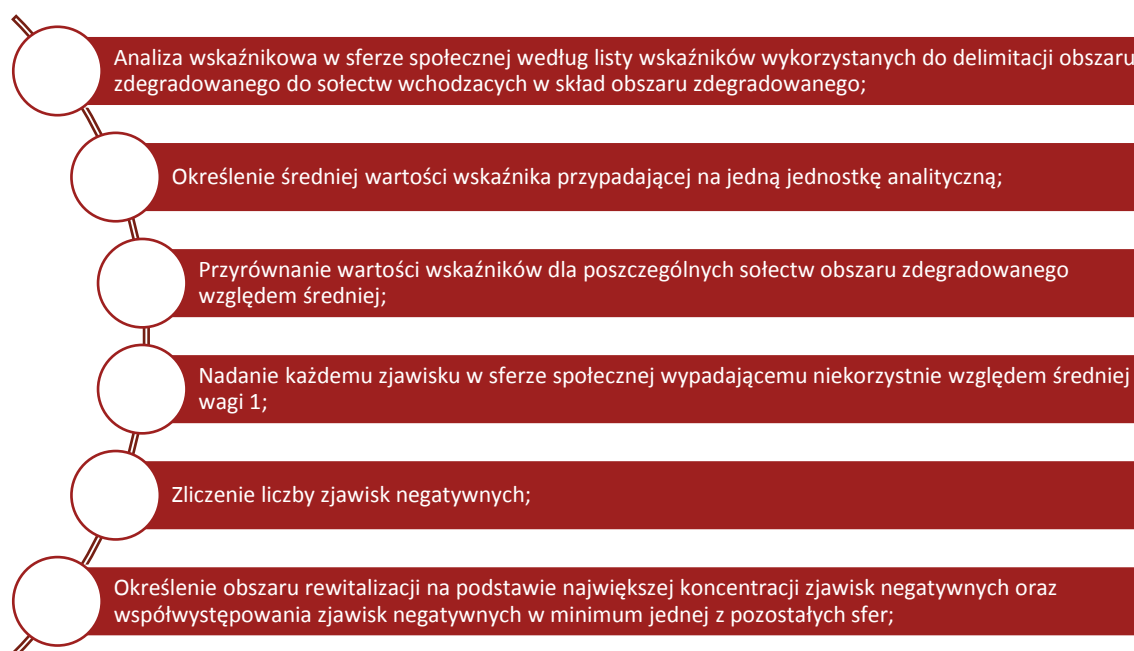
gospodarczych w REGON w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, liczba wyremontowanych budynków, liczba ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej.

Obszar zdegradowany zamieszkuje 5649 osób, co stanowi 68,07% mieszkańców Gminy Jaraczewo.

Obszar rewitalizacji

Obszar rewitalizacji wyznaczono na podstawie analizy wskaźnikowej jednostek wchodzących w skład obszaru zdegradowanego. Szczegóły metodologii przedstawia schemat poniżej.

Rysunek 18 Metodologia wyznaczenia obszaru rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne

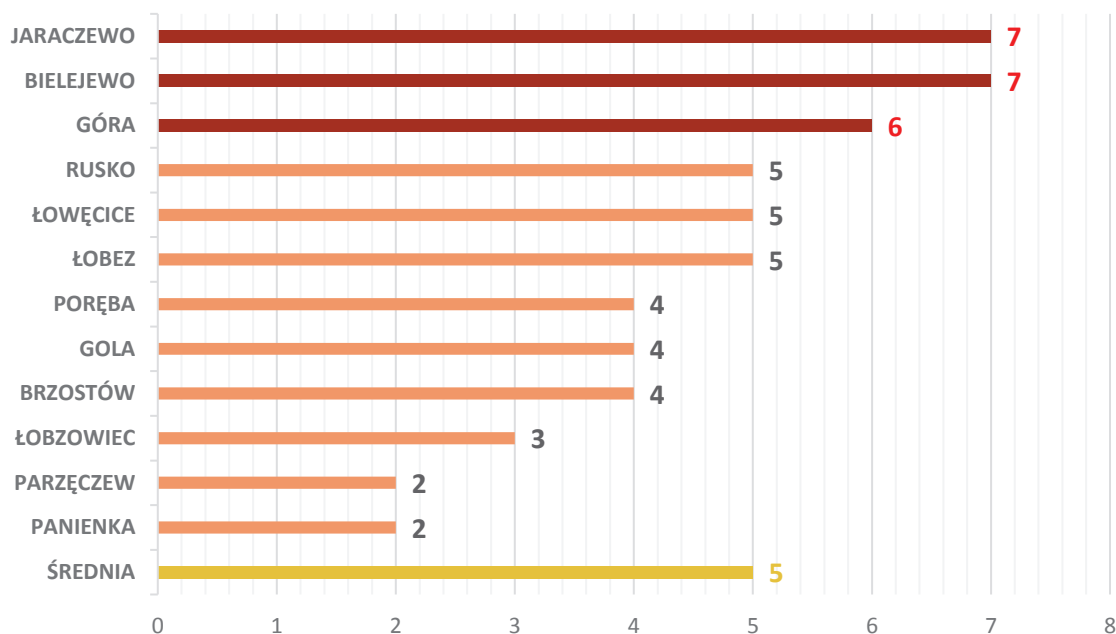
Tabela 21 Analiza wskaźnikowa obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na podstawie jednostek analitycznych wchodzących w skład obszaru zdegradowanego

NAZWA	Udział osób w wieku poprodukcyjnym do liczby osób w wieku produkcyjnym wg miejsca zamieszkania [%]	Udział osób długotrwale bezrobotnych 2016 rok do osób w wieku produkcyjnym wg miejsca zamieszkania [%]	Udział osób bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych 2016 rok w liczbie osób w wieku produkcyjnym wg miejsca zamieszkania [%]	Udział osób bezrobotnych bez doświadczenia zawodowego 2016 rok w ludności w wieku produkcyjnym wg miejsca zamieszkania [%]	Liczba organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 1000 osób wg miejsca zamieszkania	Liczba osób korzystających z zajęć stałych w bibliotece/domu kultury w podziale na miejsce zamieszkania (na 1000)	Liczba osób objętych pomocą GOPS w przeliczeniu na 1000 osób wg miejsca zamieszkania	Liczba osób objętych pomocą GOPS ze względu na niepełnosprawność w przeliczeniu na 1000 osób wg miejsca zamieszkania	Liczba osób objętych pomocą GOPS ze względu na bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w przeliczeniu na 1000 osób wg miejsca zamieszkania	Udział liczby dzieci otrzymujących stypendia socjalne w 2016 roku do liczby osób w wieku przedprodukcyjnym w danej miejscowości [%]	Liczba wydanych "Niebieskich Kart" w przeliczeniu na 1000 osób wg miejsca zamieszkania
BIELEJEWO	36,56%	2,15%	1,08%	0,00%	0,00	11,98	179,64	29,94	0,00	40,00%	0,00
BRZOSTÓW	29,27%	0,61%	1,83%	0,00%	0,00	26,12	67,16	0,00	0,00	21,43%	0,00
GOLA	30,03%	2,31%	0,33%	0,66%	4,15	33,20	72,61	8,30	0,00	9,90%	0,00
GÓRA	31,42%	3,07%	1,53%	0,96%	3,69	28,29	49,20	4,92	3,69	12,70%	2,46
JARACZEWO	26,99%	5,09%	1,88%	1,11%	6,14	40,25	83,90	21,15	2,05	22,19%	0,00
ŁOBEZ	32,88%	2,05%	1,37%	0,68%	4,12	32,92	37,04	4,12	12,35	15,56%	0,00
ŁOBZOWIEC	25,65%	1,57%	1,05%	0,52%	3,56	0,00	17,79	17,79	0,00	29,27%	0,00
ŁOWĘCIE	25,20%	1,63%	0,81%	0,00%	0,00	10,81	70,27	27,03	0,00	39,29%	0,00
PANIENKA	33,50%	0,49%	0,49%	0,49%	2,94	8,82	58,82	8,82	0,00	13,04%	0,00
PARZĘCZEW	28,48%	0,61%	1,21%	0,61%	3,48	6,97	52,26	3,48	0,00	20,63%	0,00
PORĘBA	23,49%	1,34%	2,01%	1,34%	0,00	0,00	21,83	0,00	0,00	11,11%	0,00
RUŠKO	32,48%	2,01%	1,09%	0,36%	1,13	3,38	64,19	3,38	0,00	15,29%	1,13
Średnia dla wskaźnika	29,66%	1,91%	1,22%	0,56%	2,43	16,89	64,56	10,74	1,51	20,87%	0,30

Źródło: opracowanie własne na podstawie zgromadzonych danych

Dla każdej jednostki zliczono liczbę wskaźników obrazujących sytuację w sferze społecznej, które uzyskały wartości niekorzystne (wyższe lub niższe) w stosunku do **średniej dla obszaru zdegradowanego**.

Wykres 1 Suma zjawisk kryzysowych w sferze społecznej w obrębie obszaru zdegradowanego

Źródło: opracowanie własne.

Obszar rewitalizacji tworzą jednostki podziału, które charakteryzują się wyższą niż średnia dla obszaru zdegradowanego (5) sumą zjawisk kryzysowych w sferze społecznej. Są to:

Jaraczewo

Bielejewo

Góra

Pogłębioną diagnozę obszaru rewitalizacji zaprezentowano w kolejnym rozdziale.

6. POGŁĘBIONA DIAGNOZA OBSZARU REWITALIZACJI

Pogłębiona diagnoza obszarów rewitalizacji na terenie gminy została sporządzona na podstawie informacji uzyskanych z:

- Delimitacji służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji,
- Badania PAPI¹¹,
- Wywiadów IDI,
- Spaceru studyjnego.

Podobszar 1 - Jaraczewo

Podobszar I – Jaraczewo - zlokalizowany jest w północno-zachodniej części gminy i zajmuje powierzchnię 1016 ha, co stanowi 7,63% gminy. Teren ten zamieszkuje 1 466 osób.

W obrębie jednostki odnotowano 8 negatywnych zjawisk w sferze społecznej. Analiza wykazała, że istotnym problemem miasta jest bezrobocie. Liczba osób długotrwale bezrobotnych w odniesieniu do liczby osób w wieku poprodukcyjnym jest największa w obrębie całej gminy (5,09%). Wysoki wynik osiągnięto także w przypadku liczby bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych i doświadczenia zawodowego, co utrudnia wejście na rynek pracy i aktywne poszukiwanie zatrudnienia.

Średnio 84 mieszkańców sołectwa na 1000 to beneficjenci Ośrodka Pomocy Społecznej, co świadczy o braku samowystarczalności ekonomicznej ludności. Jedną z najczęstszych przyczyn otrzymywania wsparcia jest niepełnosprawność i bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Warto również zaznaczyć, że odsetek dzieci otrzymujących stypendia socjalne jest jednym z najwyższych w gminie. Analizę wskaźnikową potwierdza również wywiad z przedstawicielem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, w której wskazano że zarówno w Jaraczewie, jak i na terenie Bielejewa i Góry, występuje problem nadmiernego korzystania z pomocy społecznej:

Największe zagrożenie ubóstwem, tak to w skrócie nazwę, to właśnie te miejscowości wskazane do rewitalizacji, są właśnie tymi, gdzie problemy są najbardziej zauważalne [...]

¹¹ N=307 mieszkańców obszarów rewitalizacji, w tym 116 z terenu Jaraczewa, 110 z terenu Góry i 81 z terenu Bielejewa.

Powodów korzystania jest całe spektrum – czy to jest ubóstwo, czy bezrobocie, czy niepełnosprawność...

Istotną kwestią jest fakt, iż na terenie podobszaru I odnotowano działalność organizacji pozarządowych, które przyczyniają się do rozwoju aktywności lokalnej społeczności. Włączenie trzeciego sektora w działania rewitalizacyjne mogłoby przynieść pozytywne efekty w zakresie wsparcia realizacji zadań, a także ograniczania negatywnych zjawisk społecznych. Mieszkańcy miasta wykazują także dość wysoką aktywność społeczną i kulturalną, w porównaniu do innych jednostek na terenie gminy, co również zostało potwierdzone w wywiadzie indywidualnym.

Tutaj w Jaraczewie to rzeczywiście zauważalne są inicjatywy mieszkańców [...] seniorzy naprawdę prężnie działają [...] ile seniorzy robią albo ile robi gmina jako taka dla seniorów, gdzie jest taka Złota Jesień na przykład. Oni są wszędzie widoczni, to jest taki jakby zespół muzyczny, kabaret, trochę śpiewają, są bardzo zaangażowani, ale też chodzą na kijki są bardzo widoczni [...] działa również koło rencistów i koło gospodyń.

Zaznaczyć jednocześnie należy, że na przestrzeni lat 2012-2016 liczba mieszkańców sołectwa wzrosła o 33 osoby, co stanowi o jego atrakcyjności. W badaniu ankietowym mieszkańców zapytano również o relacje z sąsiadami. Ponad połowa respondentów wskazała, że zawsze może liczyć na wsparcie i pomoc sąsiadów (52,59%), a ponad 40% utrzymuje z nimi kontakt na poziomie neutralnym. Warto zaznaczyć, że żaden z ankietowanych nie wskazał na odpowiedź „nie znam moich sąsiadów”, jedynie 1,72% nie utrzymuje żadnych relacji z najbliższym otoczeniem.

Osoby zamieszkujące teren wyznaczony do rewitalizacji dopytano o natężenie poszczególnych negatywnych zjawisk społecznych. Z uzyskanych informacji wynika, że najbardziej znaczącym problemem w opinii badanych jest niski poziom uczestnictwa mieszkańców w życiu społecznym i kulturalnym (45,69% - suma odpowiedzi natężenie wysokie lub średnie). Warto jednocześnie zaznaczyć, że analiza wskaźnikowa uczestnictwa mieszkańców w życiu jednostki nie wykazała cech negatywnych. Ponadto tylko 7,76% badanych zadeklarowało, że nie uczestniczy w wydarzeniach kulturalnych organizowanych na terenie gminy (11,21% robi to bardzo często; 46,55% często; 34,48% rzadko). Jednocześnie blisko 90% respondentów wykazało chęć ewentualnego włączenia się w działania podejmowane na terenie miejsca

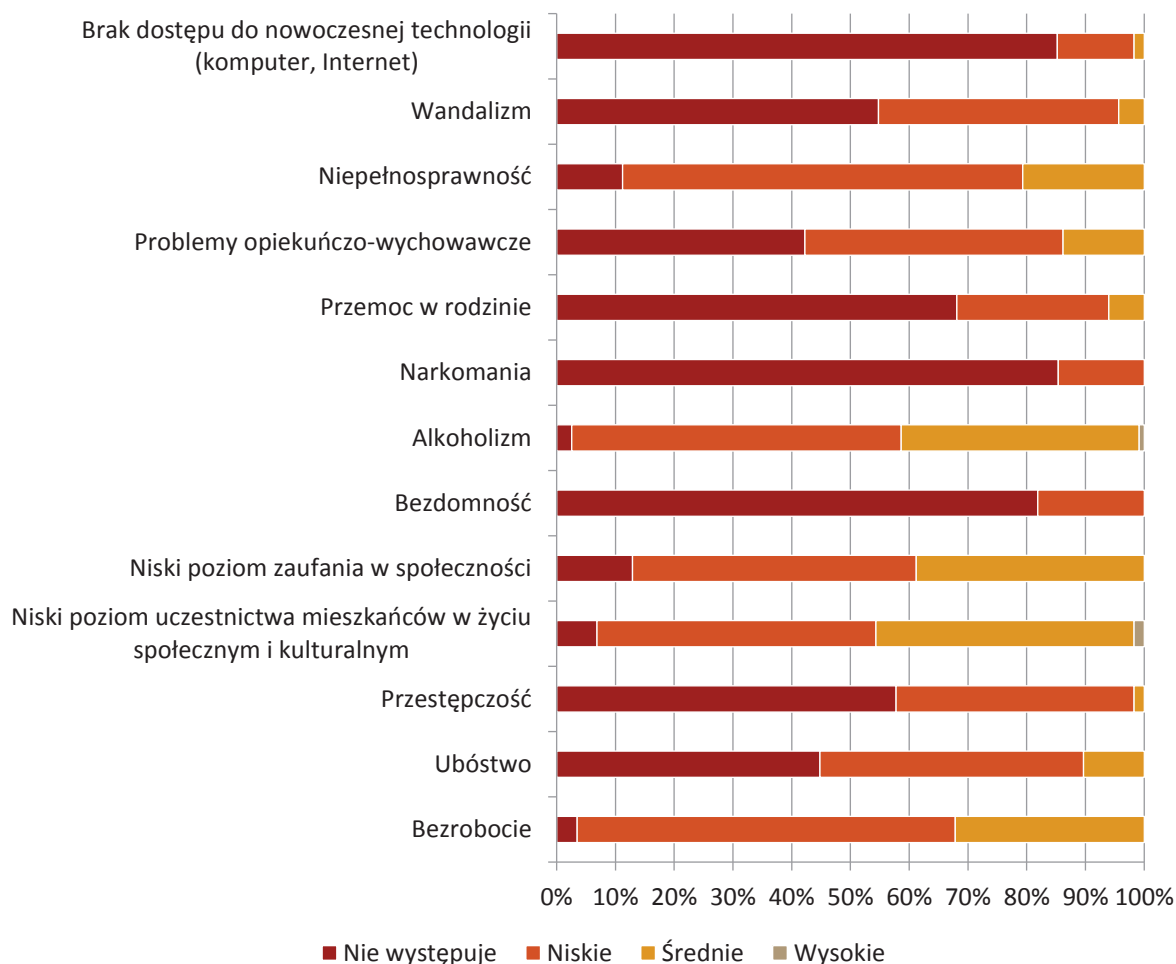
zamieszkania na rzecz poprawy jakości życia. Problem niskiego poziomu zaangażowania się w życie społeczne i publiczne potwierdzony został również w wywiadzie indywidualnym.

To co mnie przeraża to u nas w niedziele Jaraczewo wymiera, nie ma ludzi. Jak się idzie gdzieś tam na spacer to jak się spotka kogoś to jest już nawet wieczorem idę z psem, to naprawdę spotyka się pojedyncze osoby.

Obserwacje mieszkańców są zatem rozbieżne z ich deklaracjami.

Problemem odznaczającym się wysokim natężeniem na terenie Jaraczewa jest również alkoholizm, niski poziom zaufania lokalnej społeczności oraz bezrobocie, co potwierdziła analiza wskaźnikowa.

Wykres 2 Jak ocenia Pan/i natężenie poszczególnych problemów społecznych na obszarze rewitalizacji? - Jaraczewo

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Chociaż liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących na terenie sołectwa jest wysoka to w 2016 roku nie odnotowano nowo zarejestrowanego przedsiębiorstwa. Żaden podmiot gospodarczy jednak nie zakończył również swojej działalności. Obserwuje się zatem stagnację w sferze gospodarczej.

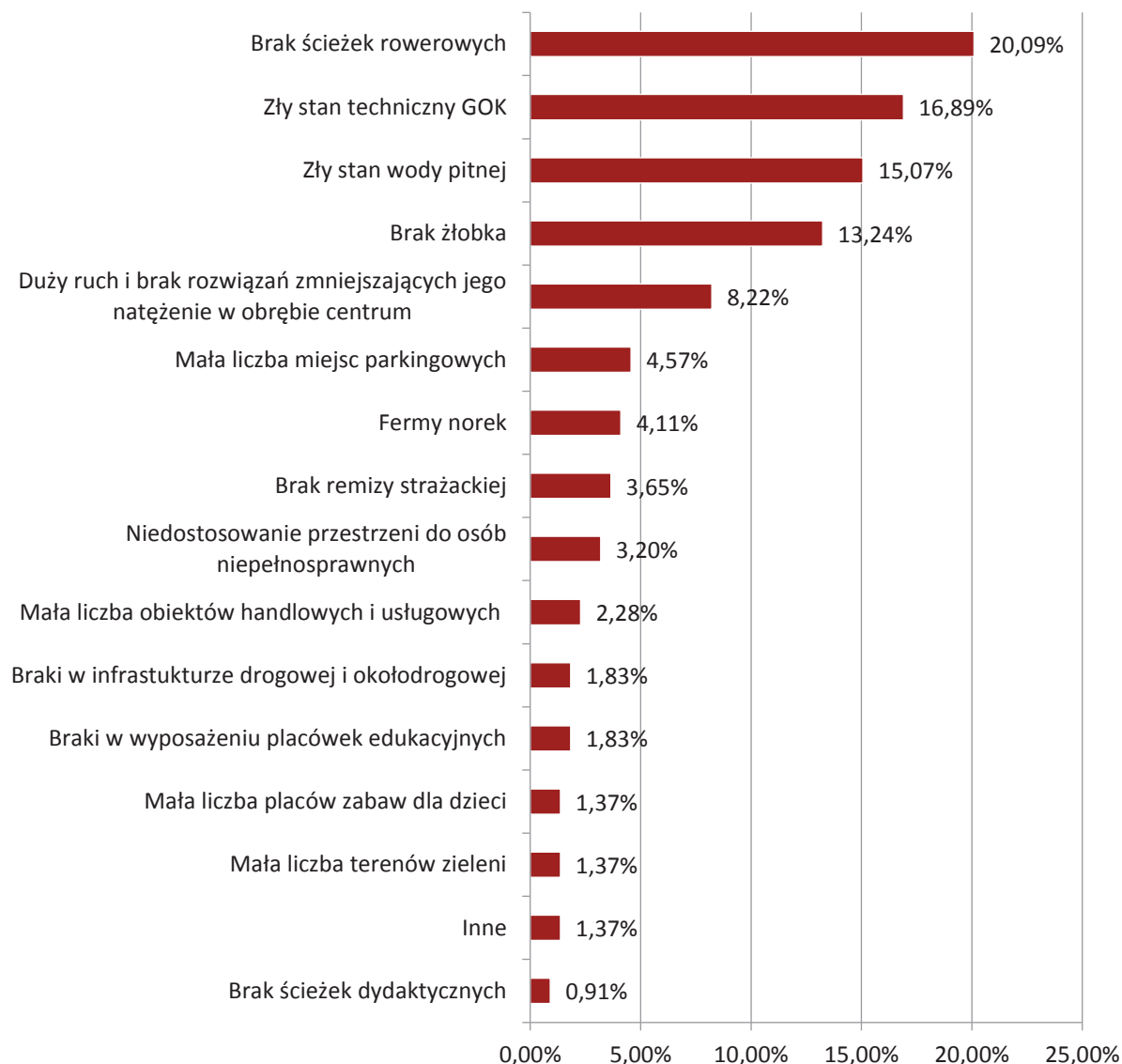
Jaraczewo, będące centrum jednostki miejsko-wiejskiej skupia na swoim terenie funkcje publiczne i społeczne. W obrębie jednostki odnotowano 7 budynków użyteczności publicznej, świadczących usługi o charakterze społecznym (m.in. szkoły, przedszkola, urzędy, obiekty sportowe), jednak ponad połowa z nich nie jest przystosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych. Stwarza to dla nich bariery w swobodnym poruszaniu się po przestrzeni publicznej. Poza tym miasto jest dość dobrze wyposażone w infrastrukturę komunikacyjną, aczkolwiek warto mieć na uwadze, że na 15 przejść dla pieszych żadne z nich nie posiada sygnalizacji świetlnej. Na jego terenie odnotowano również 6,02 ha terenów zieleni do dyspozycji mieszkańców.

Na zdegradowanie podobszaru I wpływa także stan jakości infrastruktury techniczno-sanitarnej. Na 1000 ludności w obrębie sołectwa z sieci wodociągowej korzystają 982 osoby, co stanowi wartość poniżej średniej dla gminy. Okazuje się zatem, że niektóre zabudowania nie posiadają dostępu do bieżącej wody. Wysoki wynik osiągnięto jednak w przypadku ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej. Problemy odnotowano także w zakresie stanu technicznego zabudowy. W obrębie miasta w latach 2012-2016 nie wyremontowano żadnego budynku i nie przeprowadzono żadnej inspekcji budowlanej, co przekłada się nie tylko na estetykę przestrzeni, ale również bezpieczeństwo mieszkańców. Zjawiska kryzysowe w sferze środowiskowej dotyczą natomiast dużej ilości substancji stanowiących zagrożenie dla zdrowia człowieka i natury (m.in. azbest, PCB). Ogółem na terenie jednostki zlokalizowano 15 994 m² tego typu substancji.

Mieszkańcy obszaru biorący udział w badaniu uznali, że istotnym problemem w obrębie Jaraczewa jest także brak ścieżek rowerowych (20,09% wskazań), ograniczających bezpieczne poruszanie się rowerem po jego terenie. Dodatkowo budynek, w którym znajduje się Gminny Ośrodek Kultury pozostaje w złym stanie technicznym, co zmniejsza komfort jego użytkowania i ogranicza możliwości w zakresie organizacji wydarzeń kulturalnych. Istotną trudnością w opinii mieszkańców jest także zły stan wody pitnej i brak dostępności do usług opiekuńczych

dla dzieci do 3 roku życia. Szczegółowe zestawienie problemów zgłaszanych przez mieszkańców znajduje się poniżej.

Wykres 3 Jakie są Pana/i zdaniem najważniejsze problemy obszaru rewitalizacji? - Jaraczewo

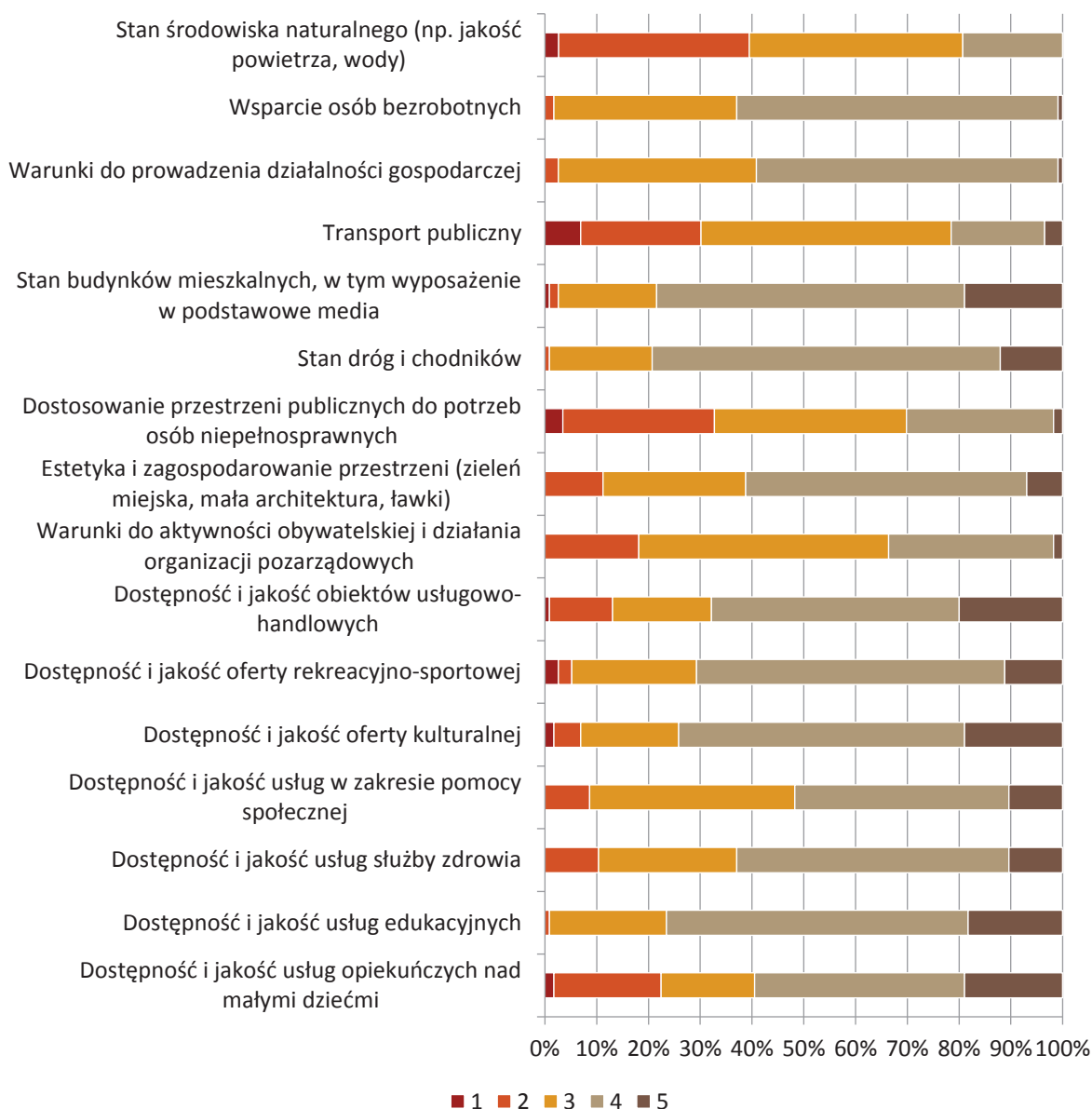
Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

W badaniu ankietowym respondenci stosunkowo rzadziej wskazywali na „niedostosowanie przestrzeni do osób niepełnosprawnych”. Jednak ten problem został wskazany w wywiadach indywidualnych. Wskazano w nich, że dzieci i młodzież z niepełnosprawnością nie mogą korzystać z infrastruktury na terenie gminy, ponieważ nie jest ona dopasowana do ich potrzeb. Edukacja osób niepełnosprawnych odbywa się poza terenem zarówno Jaraczewa, jak i gminy.

Jeśli chodzi o dzieciaki jak jest problem jakiś i jeśli rodzic zgodzi, to istnieje możliwość za pośrednictwem gminy dowieźć do szkoły specjalnej i do przedszkoli integracyjnych do Jarocina to jest jedna kwestia. A jeśli osoby starsze no to osoby z zaburzeniami różnego rodzaju, sprzężeniami, niepełnosprawnościami to jest ośrodek taki powiatowy w Noskowie.

Mieszkańców podobszaru poproszono także o ocenę poszczególnych aspektów życia na jego terenie. Najgorsze noty przypisano środowisku naturalnemu (blisko 40% wskazań dotyczyło oceny 1 i 2), przystosowaniu przestrzeni do potrzeb osób niepełnosprawnych (32,75%) i komunikacji publicznej (30,18%). Wysoki odsetek wskazań negatywnych dotyczył także dostępności i jakości usług opiekuńczych nad małymi dziećmi. Najwyższe oceny pozytywne związane były przede wszystkim ze sferą techniczną (stan budynków mieszkalnych, stan dróg i chodników) oraz usługami społecznymi (dostępność i jakość usług edukacyjnych, a także oferty kulturalnej).

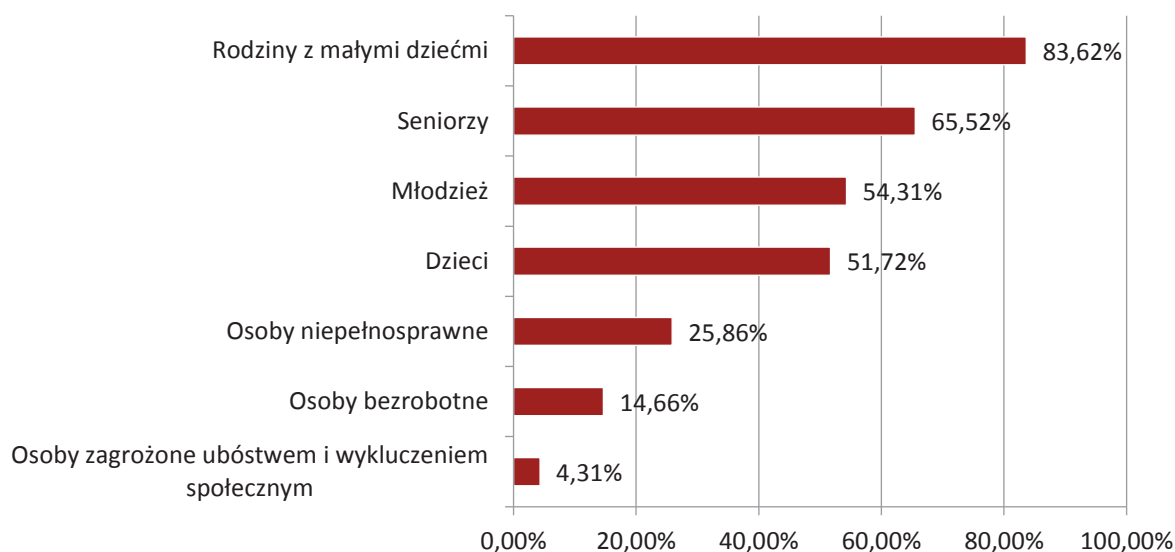
Wykres 4 Jak ocenia Pan/i następujące aspekty życia na obszarze rewitalizacji? - Jaraczewo

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Zdaniem badanych grupami, które powinny zostać głównymi odbiorcami działań rewitalizacyjnych na terenie Jaraczewa są rodziny z małymi dziećmi (83,62% wskazań) i seniorzy (65,52%). Osoby zagrożone ubóstwem i wykluczeniem społecznym uzyskały wynik najniższy, podobnie jak bezrobotni.

Wykres 5 Jakie grupy powinny być głównymi odbiorcami działań rewitalizacyjnych na obszarze przeznaczonym do rewitalizacji? - Jaraczewo

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Mieszkańcy obszaru rewitalizacji są zdania, że promocja przedsiębiorczości i wsparcie dla osób zakładających własną działalność pomogłyby w rozwoju gospodarczym analizowanego terenu. Z kolei organizacja większej liczby wydarzeń o charakterze kulturalnym czy rekreacyjnym mogłaby rozwijać i zwiększać aktywność lokalnej społeczności. W odnalezieniu się na lokalnym rynku pracy z pewnością pomogłyby natomiast projekty o charakterze szkoleniowo-doradczym. Wysoką liczbę wskazań uzyskały również działania dotyczące utworzenia miejsc spotkań i integracji lokalnej społeczności, a także programów związanych z tym zagadnieniem.

Wykres 6 Jakie rodzaje przedsięwzięć powinny być Państwa zdaniem podejmowane w celu ograniczenia negatywnych zjawisk społecznych i gospodarczych na wskazanym obszarze? - Jaraczewo

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

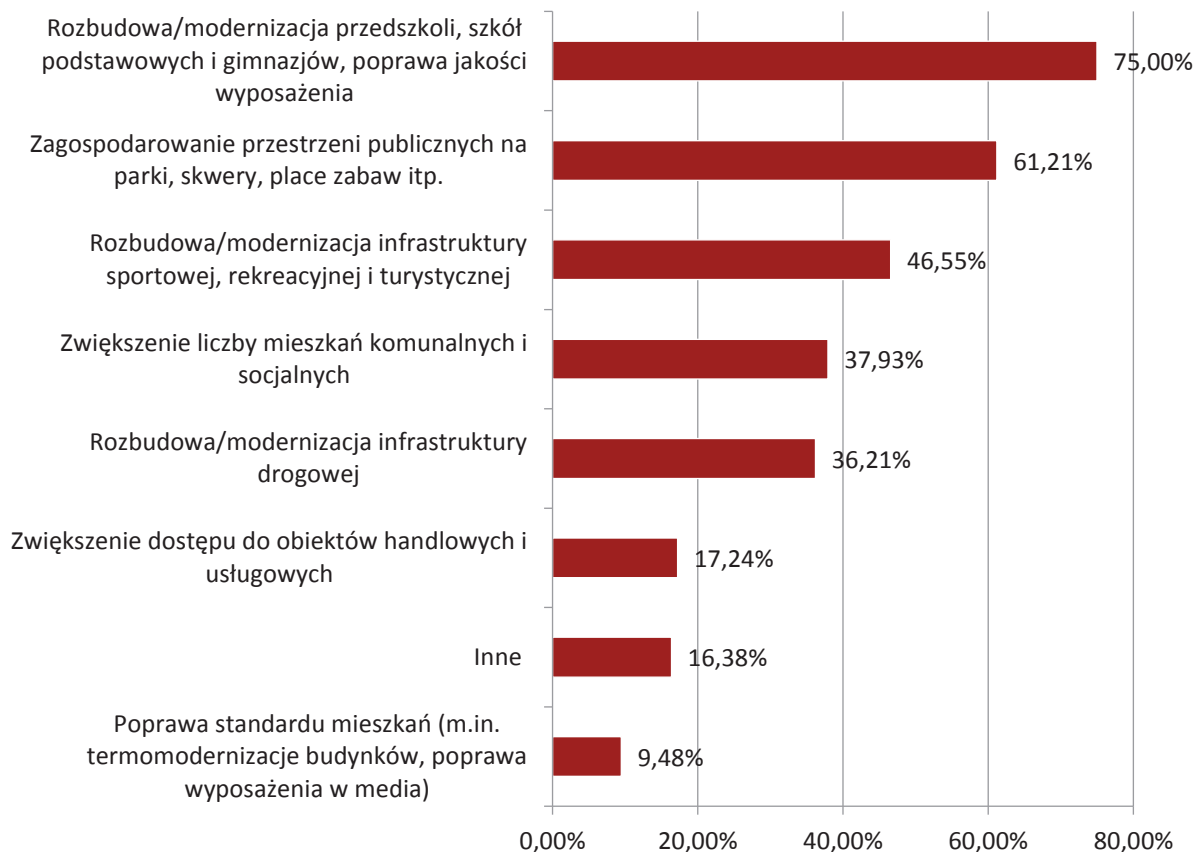
W zakresie ograniczenia negatywnych zjawisk występujących w innych sferach (niż społeczna) mieszkańcy za priorytet uznali rozbudowę i poprawę wyposażenia placówek edukacyjnych (75,00% wskazań), a następnie zagospodarowanie przestrzeni publicznych na miejsca rekreacji i integracji. Istotnym działaniem byłaby również rozbudowa i modernizacja infrastruktury sportowo-rekreacyjnej oraz turystycznej, co zostało potwierdzone również we trakcie zorganizowanego spaceru, w którym wskazano miejsca zaniedbane, tj.

- Budynki przy Rynku Miejskim – ze względu na zaniedbane elewacje kamienic i nieszczelne dachy;
- Gminny Ośrodek Kultury – budynek wymaga generalnego remontu ze względu na zły stan elewacji, nieszczelny dach i niszczące historyczne sale;

- Park Miejski – przez nieuporządkowaną szatę roślinną, brak elementów małej architektury i ścieżek pieszych.

Wskazano także na podjęcie działań w zakresie rozbudowy zasobu mieszkaniowego gminy oraz poprawy komunikacji w jej obrębie poprzez modernizację dróg.

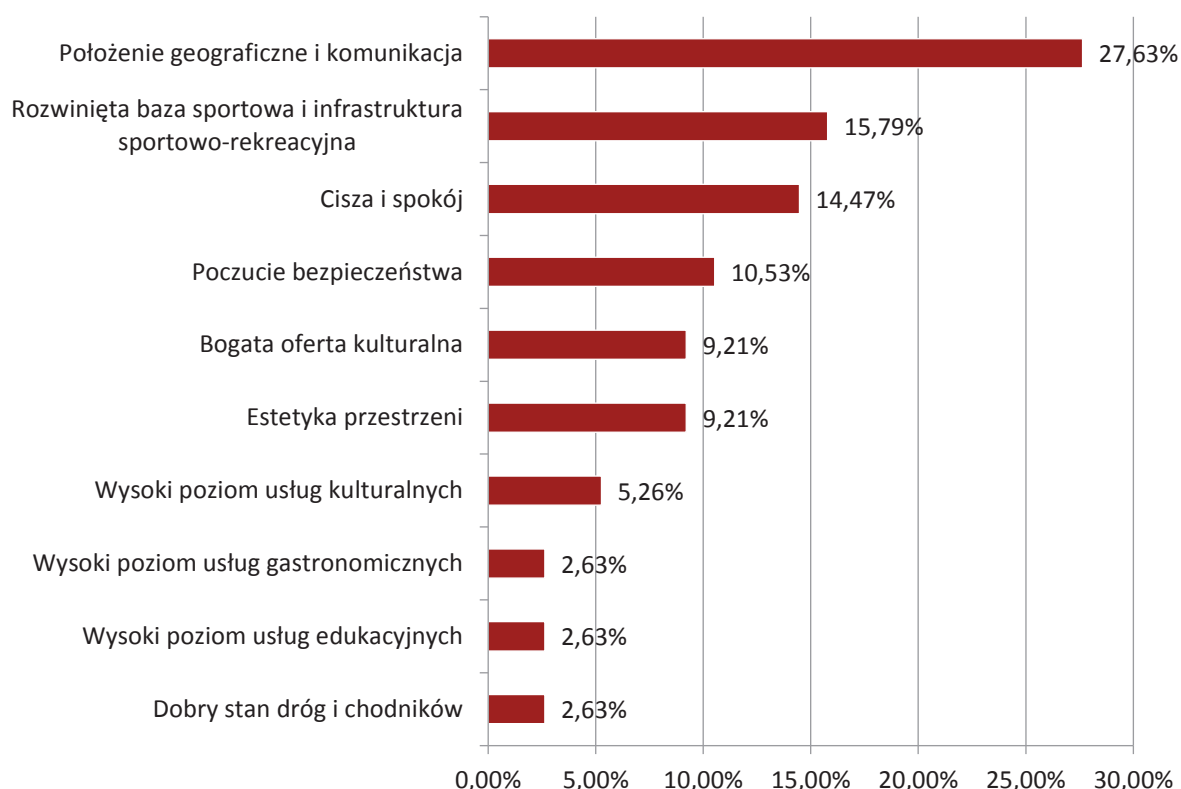
Wykres 7 Jakie rodzaje przedsięwzięć powinny być Państwa zdaniem podejmowane w celu ograniczenia negatywnych zjawisk środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych i technicznych na wskazanym obszarze? - Jaraczewo

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Mieszkańców obszaru rewitalizacji dopytano o potencjał terenu. Zdaniem badanych głównym atutem podobszaru jest jego położenie geograficzne (w bliskiej odległości od większych ośrodków) oraz skomunikowanie. Badani cenią sobie także dobrze rozwiniętą bazę sportową i infrastrukturę sportowo-rekreacyjną, które stwarzają możliwości do podejmowania działań aktywizujących lokalną społeczność. Cisza i spokój, a także poczucie bezpieczeństwa wskazywane były relatywnie często, podobnie jak bogata oferta kulturalna i estetyka przestrzeni.

Wykres 8 Jakie są Pana/i zdaniem największe atuty i potencjały wybranego obszaru rewitalizacji? - Jaraczewo

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Podobszar 2 - Góra

Podobszar II – Góra – położony jest w centralnej części gminy i zajmuje powierzchnię 1142 ha, a zamieszkuje go 813 osób.

Podobszar II odznacza się na tle pozostałych terenów gminy kumulacją zjawisk negatywnych w sferze społecznej. Istotnym problemem jednostki jest wysoki odsetek bezrobotnych. Osoby zmagające się z brakiem zatrudnienia to najczęściej te, które:

- pozostają długotrwale bezrobotne,
- nie posiadają kwalifikacji zawodowych,
- nie posiadają doświadczenia zawodowego.

Warto zaznaczyć, że wartość wskaźnika długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym na terenie podobszaru II była dwukrotnie wyższa niż średni wynik dla całej gminy, co świadczy o dużym natężeniu zjawiska. Z przeprowadzonych wywiadów wynika, że

trudna sytuacja na rynku pracy spowodowana jest niedostateczną liczbą dużych zakładów pracy i brakiem pracowników o kwalifikacjach, na które obecnie jest zapotrzebowanie na rynku pracy. Również przyczyną długotrwałego bezrobocia jest fakt, że mieszkańcy niechętnie podejmują pracę poza swoim miejscem zamieszkania.

Niestety sytuacja materialna, na rynku pracy nie jest najlepsza, no bo rynek pracy jest jaki jest, na małych obszarach nie ma za dużych zakładów pracy, które by zatrudniały czy też byłyby dostosowane do potrzeb mieszkańców...

A poza tym to jest też środowisko takie, które ma jak gdyby zakodowane, zagłębione, że jak gdyby pracować to w tym miejscu, gdzie mieszkam, nie ma tej migracji do miejsc pracy...

W przeliczeniu na 1000 mieszkańców blisko 50 jest objętych pomocą Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, przy czym najczęstszą przyczyną pobierania świadczeń jest niepełnosprawność i bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. W obrębie jednostki istotny odsetek dzieci otrzymuje także stypendia socjalne. Wskazuje to na brak samowystarczalności ekonomicznej rodzin i jednocześnie ograniczone możliwości rozwoju dzieci. W trakcie wywiadu indywidualnego wskazano, że przyczyną stanu kryzysowego w Górze jest brak chęci zmiany sytuacji życiowej mieszkańców obszarów rolniczej spółdzielni produkcyjnej.

Jeżeli chodzi o Górę to tam po pierwsze ludzie nie czują, że to była nasza spółdzielnia i oni nie potrafią się znaleźć w tej sytuacji w tej chwili i stąd takich problemów społecznych jest dużo, bo to są te środowiska które z jednej strony mają za złe temu co było, ale też mają za złe wszystkim, że jest coś nowego. Oni nie potrafili się ani w tamtej sytuacji znaleźć, ani w tej. Nie potrafią przestawić myślenia, że tak naprawdę nasz los zależy od nas.

Duża liczba wydanych „Niebieskich Kart” świadczy natomiast o występowaniu zjawiska przemocy w rodzinie. Na przestrzeni lat 2012-2016 liczba ludności sołectwa zmniejszyła się o 8 osób.

Potencjałem w sferze społecznej podobszaru II, a także istotnym wsparciem przy realizacji działań rewitalizacyjnych, jest dość duża (w porównaniu do innych jednostek na terenie gminy) liczba organizacji pozarządowych. Liczba osób korzystających z zajęć stałych w bibliotece i domu kultury wskazuje również na relatywnie wysoką aktywność lokalnej społeczności, co

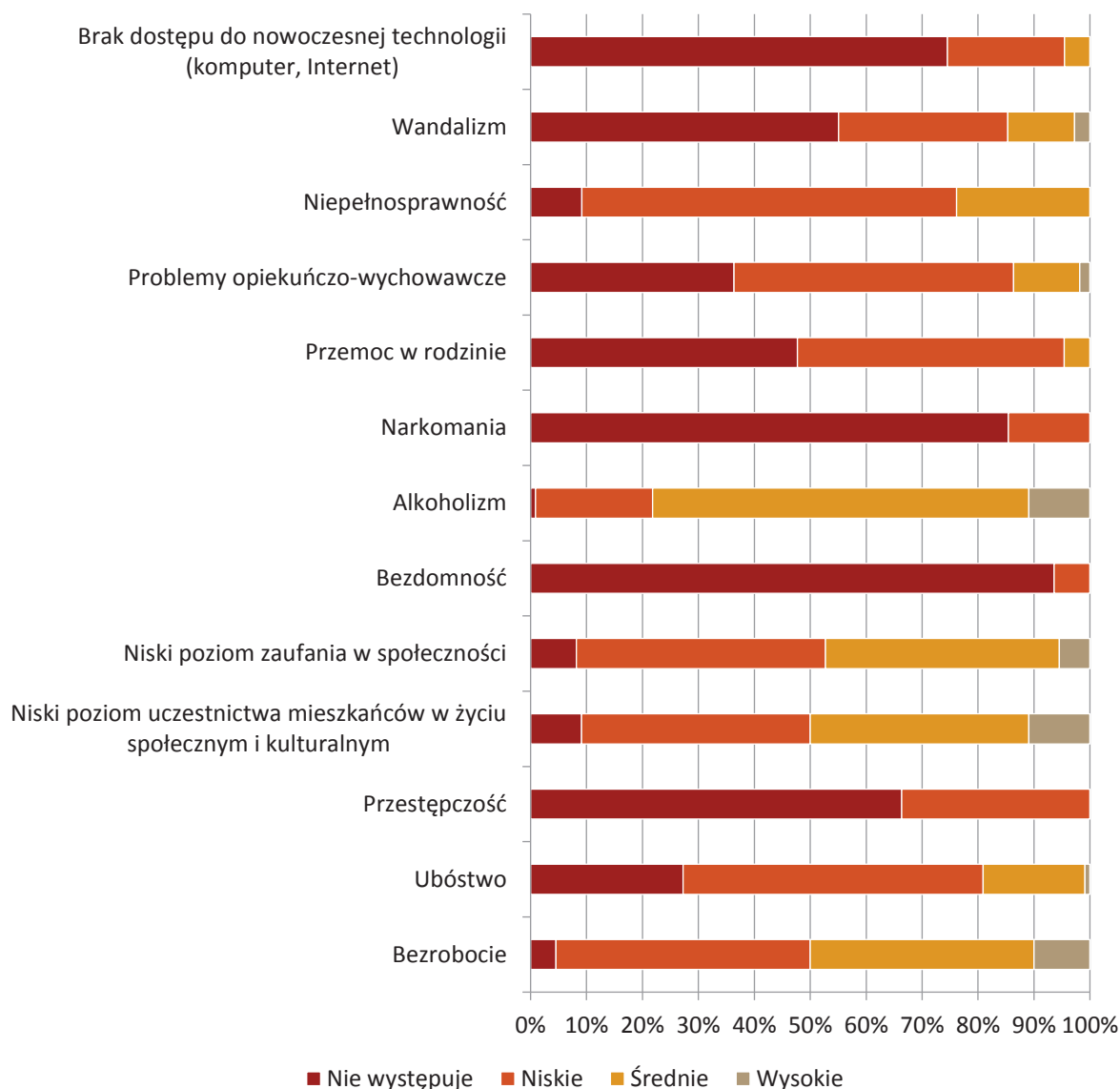
jednak nie przekłada się na deklaracje mieszkańców. Ponad 70% z nich w badaniu ankietowym przyznało, że nie uczestniczy w imprezach kulturalnych organizowanych w gminie lub robi to rzadko. Zdecydowana mniejszość badanych zadeklarowała, że uczestniczy w tego typu wydarzeniach często lub bardzo często. Mieszkańców zapytano również o możliwość włączenia się w działania podejmowane na rzecz poprawy ich życia w miejscu zamieszkania. Zdecydowana większość z nich (82,73%) zadeklarowała gotowość do podjęcia działań. Niechęć uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych została również potwierdzona w trakcie indywidualnych rozmów z interesariuszami Programu Rewitalizacji. W trakcie wywiadu indywidualnego z przedstawicielem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej wskazano, że mieszkańcy Góry pomimo rozszerzonej działalności ośrodków kultury, niechętnie uczestniczą w organizowanych zajęciach i wydarzeniach kulturalnych.

To właśnie Góra jest takim miejscem, bo właśnie tam właściwie można powiedzieć, że się rozwija kultura, bo jest dom dziecka, szkoła, przedszkole, oddział biblioteki, stowarzyszenie, a mimo to, sporo osób korzysta z pomocy...

Jednocześnie 46,36% badanych wskazało, że zna swoich sąsiadów i zawsze może liczyć na ich pomoc i wsparcie, tyle samo posiada z nimi relacje na neutralnym poziomie, a 7,27% nie utrzymuje kontaktu. Wysoki odsetek wskazań dotyczący znajomości swojego otoczenia wskazuje na rozwinięte relacje sąsiedzkie.

Mieszkańców obszaru wyznaczonego do rewitalizacji dopytano o natężenie poszczególnych problemów społecznych w obrębie jednostki. Okazuje się, że zjawiskiem negatywnym o największej skali jest alkoholizm (78,18% - suma wskazań na odpowiedzi natężenie „wysokie” i „średnie”). Istotne jest także bezrobocie, niski poziom uczestnictwa lokalnej społeczności w życiu społecznym i kulturalnym, a także niski poziom zaufania społecznego.

Wykres 9 Jak ocenia Pan/i natężenie poszczególnych problemów społecznych na obszarze rewitalizacji? - Góra

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

W przypadku sfery gospodarczej zaznaczyć należy, że przyrost nowych podmiotów gospodarczych w ostatnim roku pozostawał na dość niskim poziomie, co świadczy o słabej kondycji przedsiębiorstw (choć w tym samym roku nie odnotowano zakończenia działalności jakiegokolwiek przedsiębiorstwa).

Mieszkańcy sołectwa mają zapewniony dostęp do podstawowych usług. W obszarze jednostki znajduje się 6 budynków infrastruktury społecznej oraz 2 place zabaw. Jednocześnie odnotowano bariery urbanistyczno-architektoniczne w przestrzeni publicznej dla osób niepełnosprawnych - 1/3 budynków nie jest przystosowana do ich potrzeb, co znacznie utrudnia korzystanie z usług.

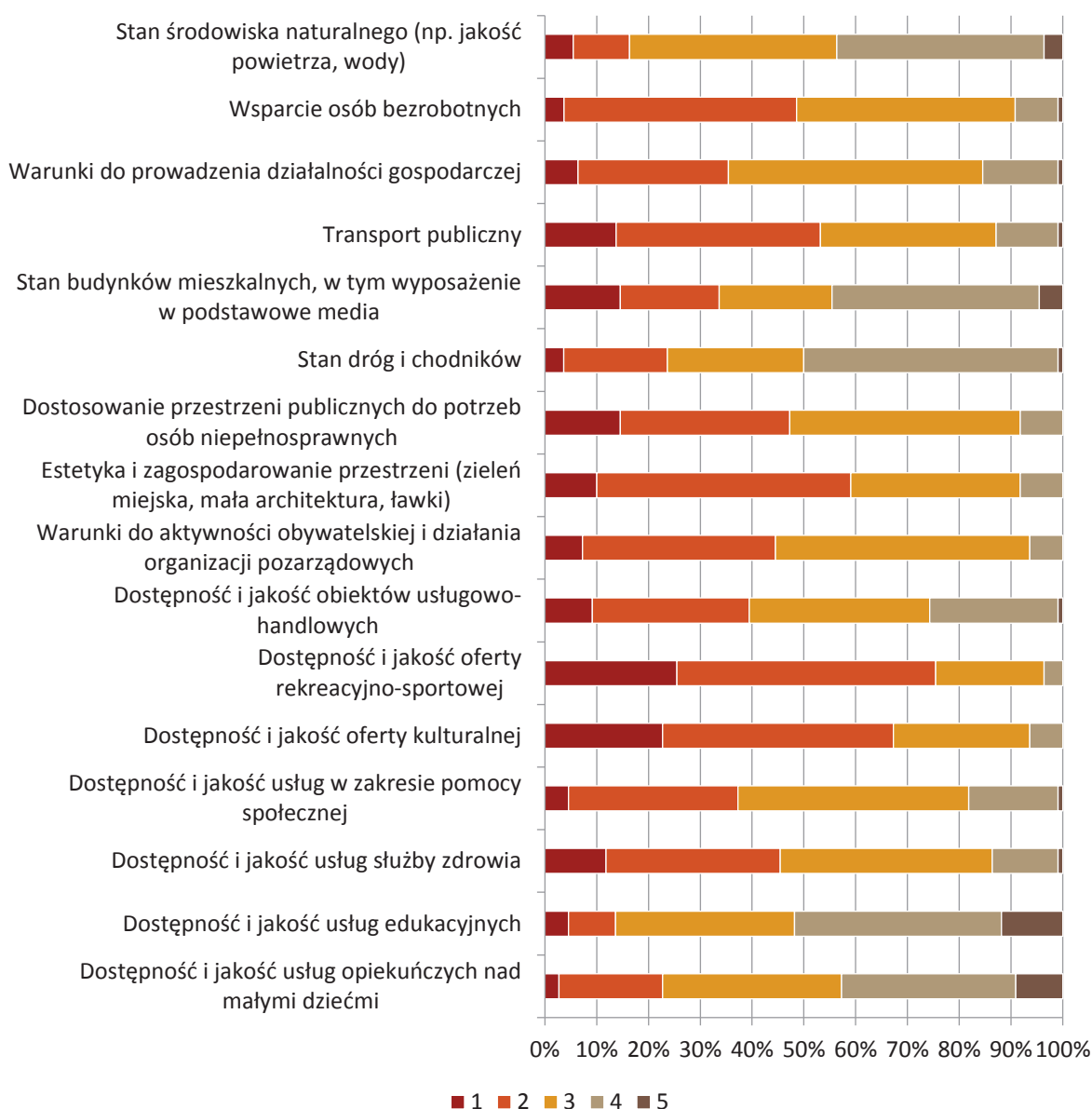
W sferze przestrzenno-infrastrukturalnej problemem jest również komunikacja w obrębie jednostki - blisko 40% dróg wymaga remontu. Jednocześnie liczba ludności korzystającej z sieci wodociągowej pozostaje poniżej średniej wartości dla gminy, wskazując na problem w dostępie do rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych.

W sferze technicznej istotnym ograniczeniem jest natomiast brak działań w kierunku poprawy stanu technicznego budynków. W latach 2012-2016 nie odnotowano żadnego remontu. Jednocześnie w obrębie jednostki znajduje się znaczna ilość substancji stanowiących zagrożenie dla człowieka i środowiska.

W opinii mieszkańców najgorszym aspektem życia na obszarze rewitalizacji jest dostępność i jakość oferty rekreacyjno-sportowej (75,45% - suma odpowiedzi 1 i 2) oraz kulturalnej (67,28%). Negatywnie oceniono także estetykę i zagospodarowanie przestrzeni (pod względem zieleni miejskiej, małej architektury) oraz transport publiczny. W trakcie spaceru zorganizowanego w Górze, mieszkańcy wskazali miejsca zaniedbane i niebezpieczne. Za takie uznali tereny RSP (Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej), pałacu w parku, obszary mieszkań socjalnych czy zlokalizowanych przy drodze krajowej z powodu nadmiernego użytkowania drogi przez samochody o wysokim tonażu.

Pozytywnymi aspektami są natomiast te związane ze sferą przestrzenno-funkcjonalną i techniczną: dostępność i jakość usług edukacyjnych (51,82% - suma ocen 5 i 4), stan dróg i chodników (50,00%) czy stan budynków mieszkalnych (44,55%). Wysoko oceniono także stan środowiska i dostęp do usług opiekuńczych nad małymi dziećmi.

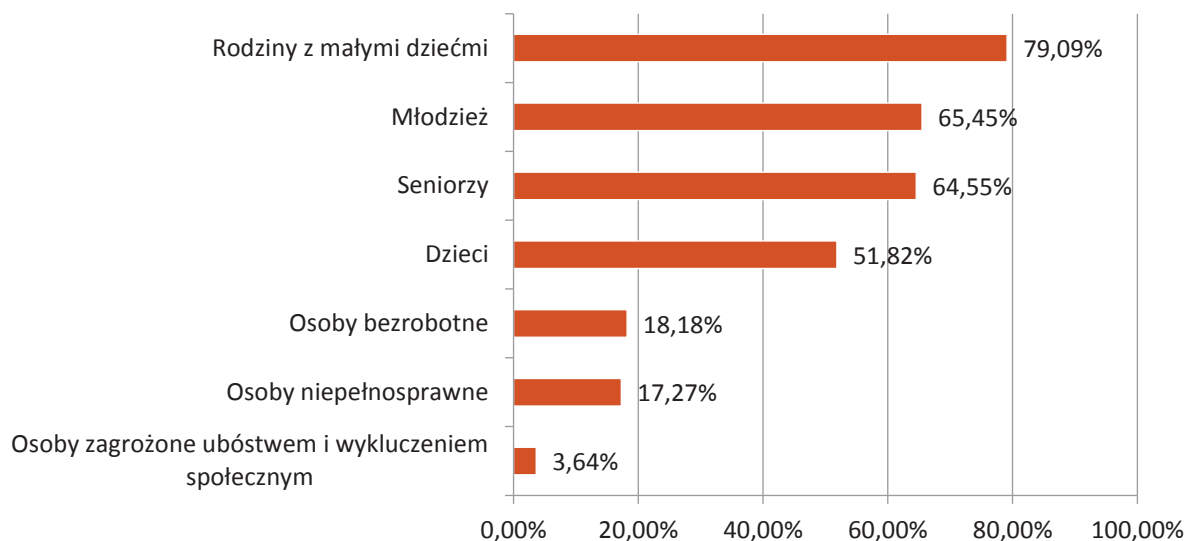
Wykres 10 Jak Pan/i ocenia następujące aspekty życia na obszarze rewitalizacji? - Góra

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Głównymi odbiorcami działań rewitalizacyjnych, w opinii badanych, powinny być rodziny z małymi dziećmi. Często wskazywano także na młodzież i seniorów, natomiast najrzadziej na osoby zagrożone ubóstwem i wykluczeniem społecznym.

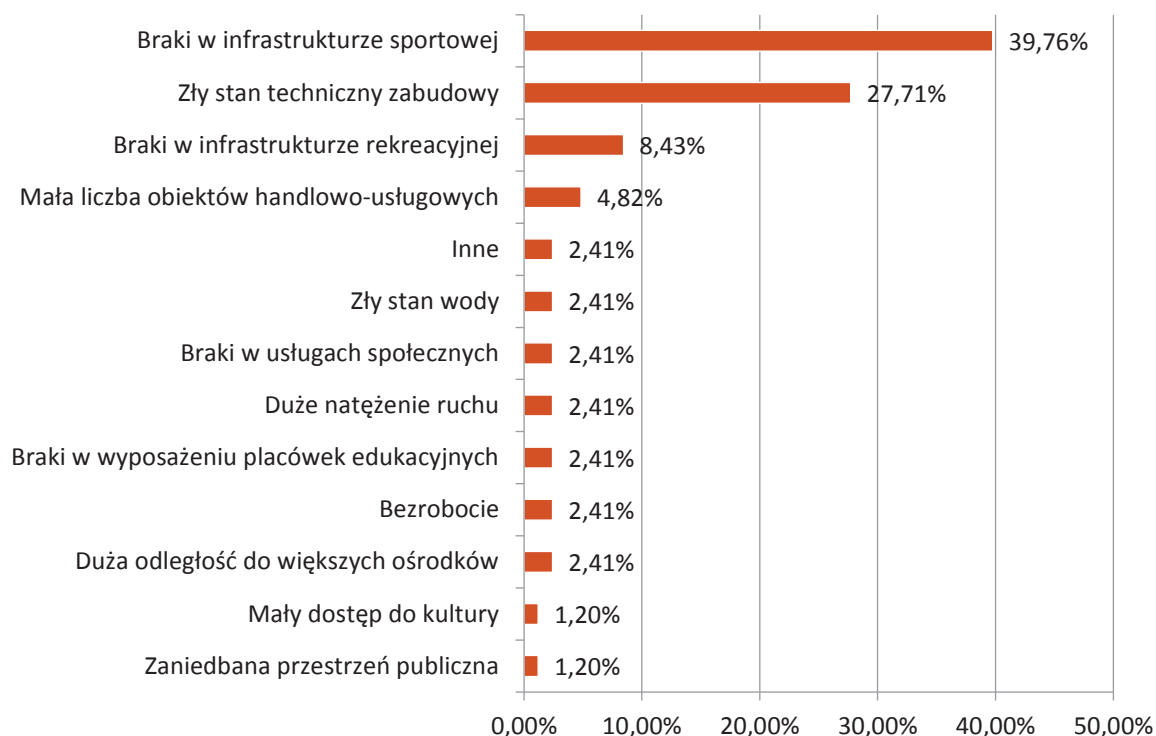
Wykres 11 Jakie grupy powinny być głównymi odbiorcami działań rewitalizacyjnych na obszarze przeznaczonym do rewitalizacji? - Góra

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Spośród wszystkich zdiagnozowanych problemów, występujących na obszarze rewitalizacji mieszkańcy uznali, że najważniejszymi są braki w infrastrukturze sportowej (39,76%), które ograniczają aktywność zarówno dzieci i młodzieży, jak i dorosłych. Wysoki odsetek wskazań dotyczył także złego stanu zabudowy na terenie sołectwa. W przypadku sfery społecznej pojawiły się głosy dotyczące braków w usługach społecznych i wyposażeniu placówek edukacyjnych, a także bezrobocie i mały dostęp do kultury.

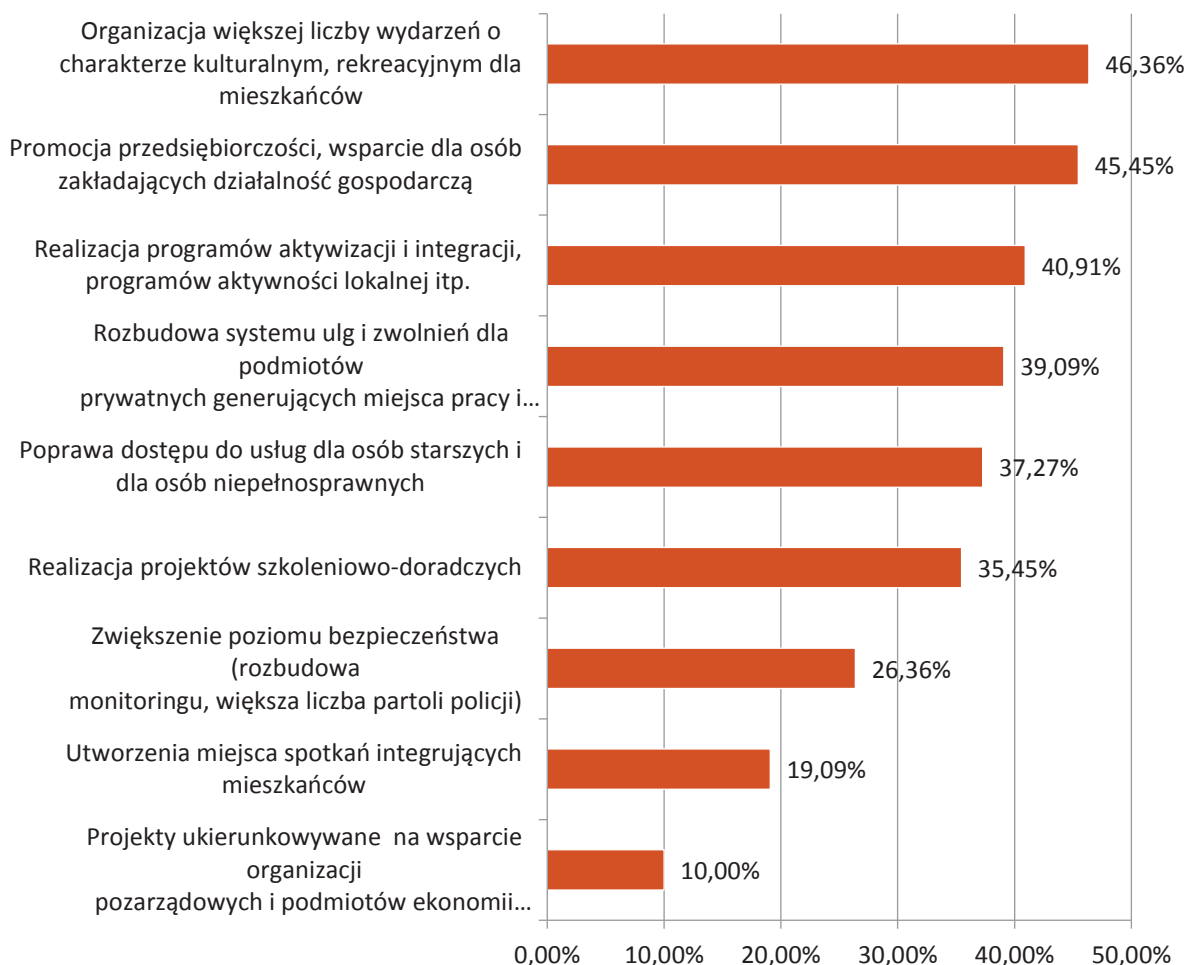
Wykres 12 Jakie są wg Pana/i najważniejsze problemy obszaru rewitalizacji? – Góra

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Celem ograniczenia negatywnych zjawisk w sferze społecznej i gospodarczej mieszkańcy uznali, iż należałoby przede wszystkim zwiększyć liczbę organizowanych wydarzeń o charakterze kulturalnym i rekreacyjnym (46,36%), promować przedsiębiorczość i wspierać osoby zakładające podmioty gospodarcze (45,45%), a także realizować programy aktywizacji i integracji (40,91%). Wysoki odsetek wskazań przypadł również na rozbudowę systemu ulg i zwolnień dla podmiotów gospodarczych generujących liczbę miejsc pracy, poprawę dostępu do usług dla osób starszych i niepełnosprawnych oraz realizację projektów szkoleniowo-doradczych.

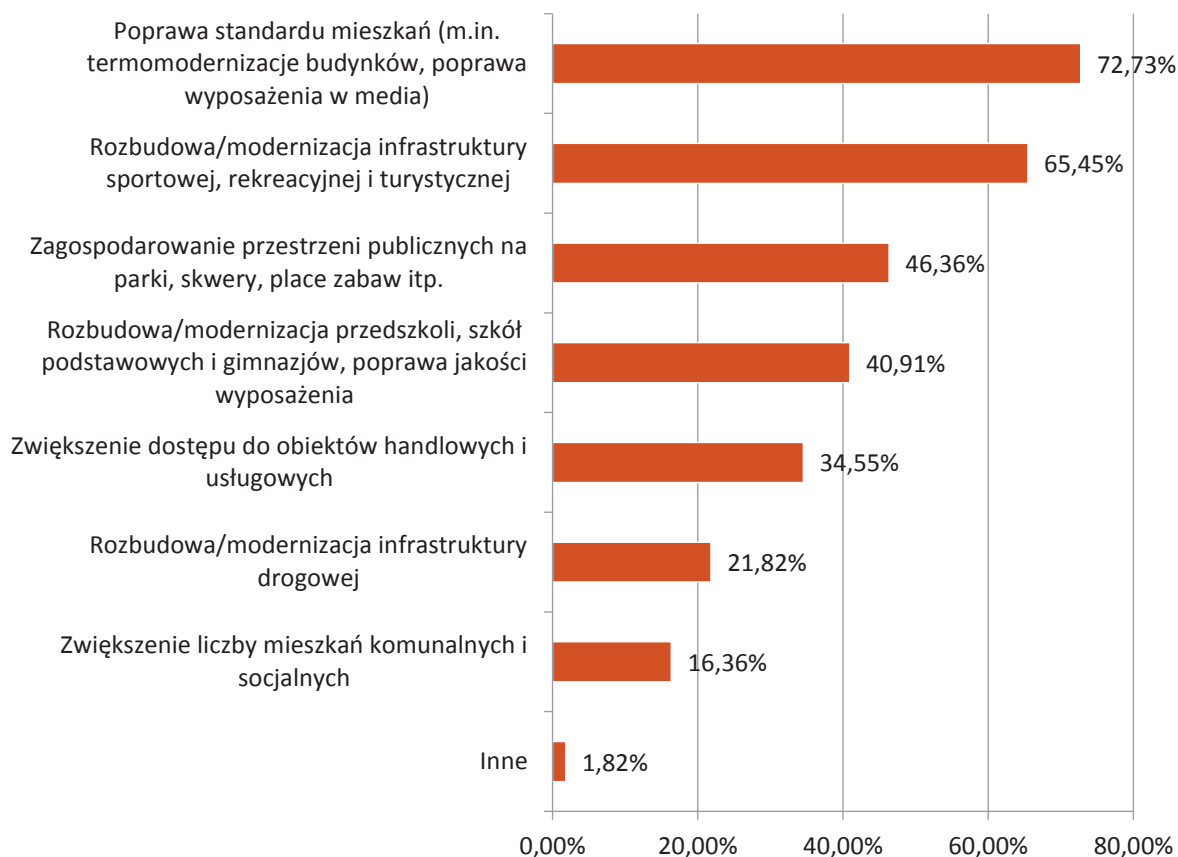
Wykres 13 Jakie rodzaje przedsięwzięć powinny być Pana/i zdaniem podejmowane w celu ograniczania negatywnych zjawisk społecznych i gospodarczych na wskazanym obszarze? - Góra

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

W zakresie rozwoju i ograniczenia negatywnych zjawisk w pozostałych sferach (innych niż społeczna) badani dostrzegają przede wszystkim potrzebę poprawy standardu mieszkań w zakresie termomodernizacji czy wyposażenia w media. Ponadto wysoka liczba wskazań sugeruje również na istotność podjęcia działań w zakresie rozbudowy i modernizacji infrastruktury sportowej, rekreacyjnej czy turystycznej, a także zagospodarowania przestrzeni publicznych na parki, skwery oraz place zabaw.

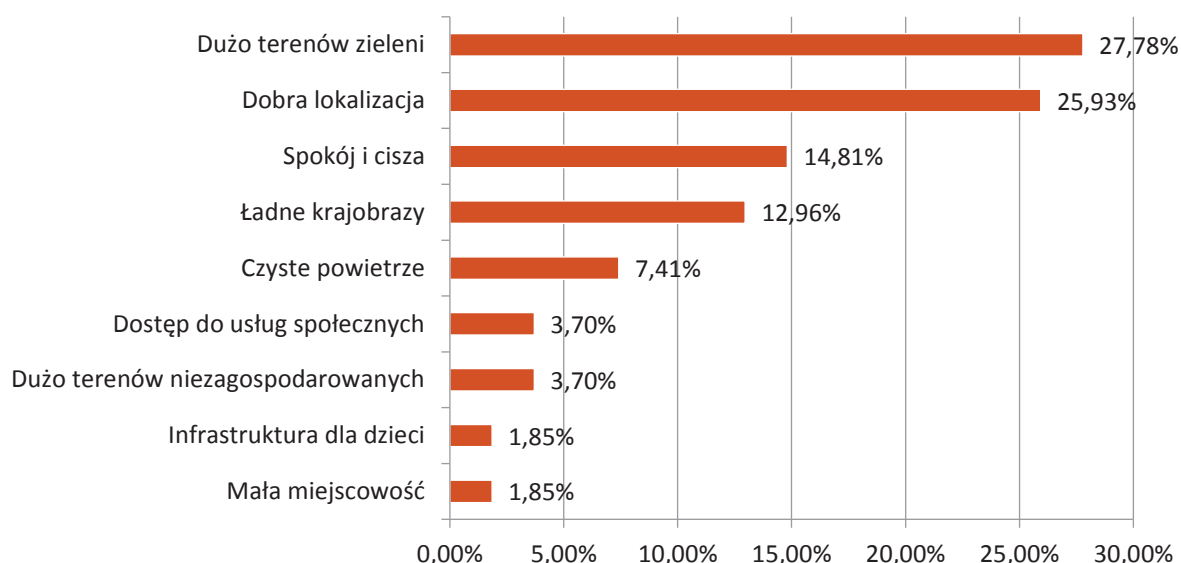
Wykres 14 Jakie rodzaje przedsięwzięć powinny być Pana/i zdaniem podejmowane w celu ograniczenia negatywnych zjawisk środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych i technicznych na wskazanym obszarze? - Góra

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Potencjałami obszaru wybranego do rewitalizacji są przede wszystkim: duża powierzchnia terenów zieleni wokół sołectwa i jego dobra lokalizacja. Wysoki odsetek wskazań dotyczył także ciszy i spokoju, ładnych krajobrazów i czystego powietrza.

Wykres 15 Jakie są Pana/i zdaniem największe atuty i potencjały obszaru rewitalizacji? - Góra

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Podobszar 3 – Bielejewo

Podobszar III – Bielejewo – jest najbardziej wysuniętym na północ sołectwem gminy. Jednostka zajmuje powierzchnię 538 ha, co stanowi 4,04% gminy miejsko-wiejskiej, a zamieszkuje go 167 osób.

Analiza wskaźnikowa wykazała, że sołectwo Bielejewo cechuje się najwyższą w obrębie gminy kumulacją zjawisk negatywnych w sferze społecznej. Podobnie jak w przypadku podobszaru I i II, tak i tutaj odnotowuje się dużą liczbę osób pozostających bez zatrudnienia, w tym przede wszystkim z powodu braku kwalifikacji zawodowych. Istotny odsetek stanowią także mieszkańcy pozostający bez pracy 12 miesięcy i dłużej. W tym przypadku czas zmniejsza ich szanse na powrót na rynek pracy oraz do pełnej aktywności zawodowej. Powodem długotrwałego pozostawania bez pracy, jak i nadmiernego korzystania ze świadczeń pomocy społecznej jest brak chęci zmiany sytuacji życiowej. Mieszkańcy Bielejewa to większości osoby dawniej zatrudnione w Państwowych Gospodarstwach Rolnych, u których obserwuje się brak chęci zmiany kwalifikacji zawodowych czy podjęcia pracy poza miejscem zamieszkania. Ponadto, dostrzega się także zjawisko dziedziczenia biedy i bezradności życiowej.

Jeśli chodzi o Bielejewa to myślę, że Bielejewo jest trochę takim końcem świata [...] i nie ukrywam to chyba tak bardziej powstało na bazie byłych Gospodarstw Rolnych tzw. PGR-ów

i teraz młodsze pokolenie to już więcej, ale tak powiem Panu, że to pokolenie te lata 50-te, 60-te roczniki to są osoby, które życie wiązały tylko z pracą tam w PGR-ach [...] i oni tam pracowali, wiedli życie mieli ileś tam dzieci, mieszkali w jednym bloku, nie kształcili się i nie urywam, że też są rodziny takie, które te doświadczenie przekazują też dalej. I jak babcia miała ileś dzieci i córka, to ta kolejne pokolenie ma tak samo i ta bieda jest tak jakby przekazywana dalej...

No generalnie mama tak żyła, ja tak żyję i będę żyć, i państwo mnie utrzymywało i będzie nadal mnie utrzymywać.

Sytuacja jest tego typu, że ci ludzie bez ileś lat nauczani tego, że im się coś należy i ta roszczeniowość jeszcze jest w społeczeństwie.

W obrębie sołectwa Bielejewo obserwuje się także natężenie zjawiska związanego z brakiem samowystarczalności ludności – znaczny odsetek mieszkańców pobiera świadczenia z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Najczęstszą przyczyną jest niepełnosprawność. Wysoki odsetek dzieci objętych dożywianiem oraz stypendiami socjalnymi potwierdza występowanie problemu. Jednocześnie na terenie sołectwa obserwuje się niski poziom edukacji (zjawisko to dotyczy szkół podstawowych). Wyniki sprawdzianu uczniów klas szóstych z tego terenu w ostatnim roku były niższe niż średnia dla gminy w tym zakresie. Ponadto odnotowano uczniów, którzy nie uzyskali promocji do kolejnej klasy.

Na terenie Bielejewo nie funkcjonuje żadna organizacja pozarządowa, co może utrudniać podejmowanie działań w zakresie aktywizacji i integracji lokalnej społeczności. Kulturalna aktywność mieszkańców, według danych wskaźnikowych, również pozostaje na niskim poziomie. Potwierdzają to deklaracje badanych – 70,00% z nich nie uczestniczy w wydarzeniach kulturalnych organizowanych na terenie gminy lub robi to rzadko. Jedynie 25,00% wskazało na odpowiedź „często” a niewielki odsetek na „bardzo często”. Jednocześnie zaznaczyć należy, że zdecydowana większość mieszkańców obszaru rewitalizacji (87,65%) deklaruje chęć włączenia się w działania podejmowane na rzecz poprawy życia w miejscu zamieszkania. Celem określenia relacji i więzi społecznych respondentów zapytano także

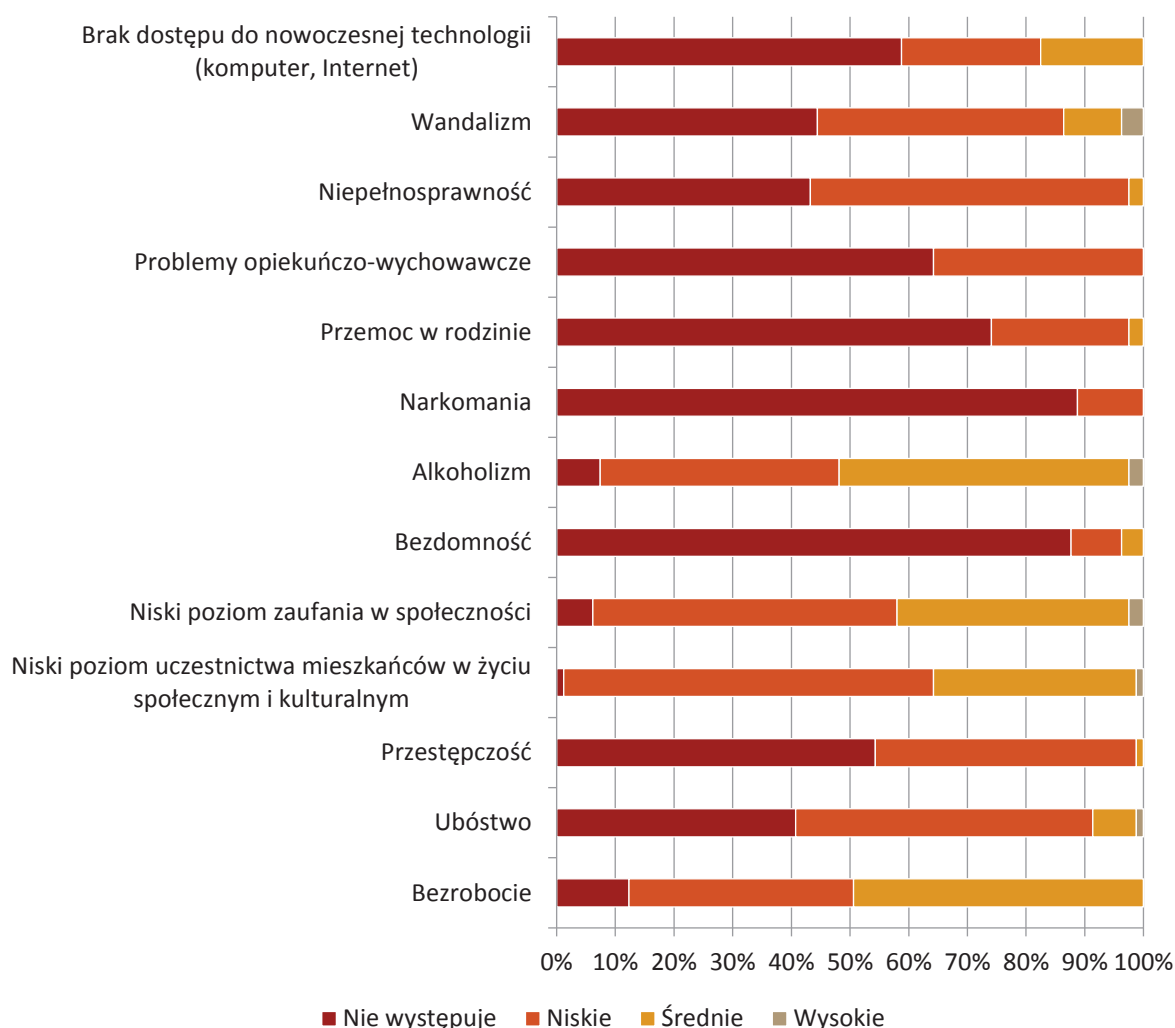
o stosunki z sąsiadami. Zdecydowana większość mieszkańców (65,43%) wskazała, że zawsze może liczyć na pomoc i wsparcie swoich sąsiadów, a relacje 30,86% są na neutralnym poziomie. Jedynie niewielki odsetek badanych nie utrzymuje relacji z sąsiadami.

Negatywnym zjawiskiem w sferze społecznej jest także struktura demograficzna sołectwa. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym do liczby osób w wieku produkcyjnym wynosi blisko 37%, co jest wynikiem powyżej średniej dla gminy. Ponadto na przestrzeni lat 2012-2016 liczba ludności zamieszkującej sołectwo zmniejszyła się. Zmiany, jakie dokonują się w strukturze ekonomicznej sołectwa, omówione zostały również w trakcie wywiadów indywidualnych. Jeden z respondentów wskazał, że przyczyną zmian demograficznych jest migracja zarobkowa młodych ludzi do dużych miast zarówno w Polsce, jak i zagranicą.

Natomiast są miejscowości, w których urodzeń już nie ma wcale albo występują tam po jednym dziecku, np. Bielejewo.[...] Natomiast młodzi ludzie odchodzą. Wyjeżdżają do Poznania, nawet tutaj w pobliskim Jarocinie można powiedzieć, że ludzie wyjeżdżają do Poznania, ponieważ przy tej samej pracy w Poznaniu zarobi się 40% lub 50% więcej.

W opinii mieszkańców problemami społecznymi o największym natężeniu są alkoholizm (51,85% - suma wskazań na odpowiedź natężenie „wysokie” i „średnie”) i bezrobocie (49,38%). Wysokie noty przypisano także zaufaniu społecznemu oraz niskiemu poziomowi uczestnictwa mieszkańców w życiu społecznym i kulturalnym.

Wykres 16 Jak ocenia Pan/i natężenie poszczególnych problemów społecznych na obszarze rewitalizacji? - Bielejewo

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

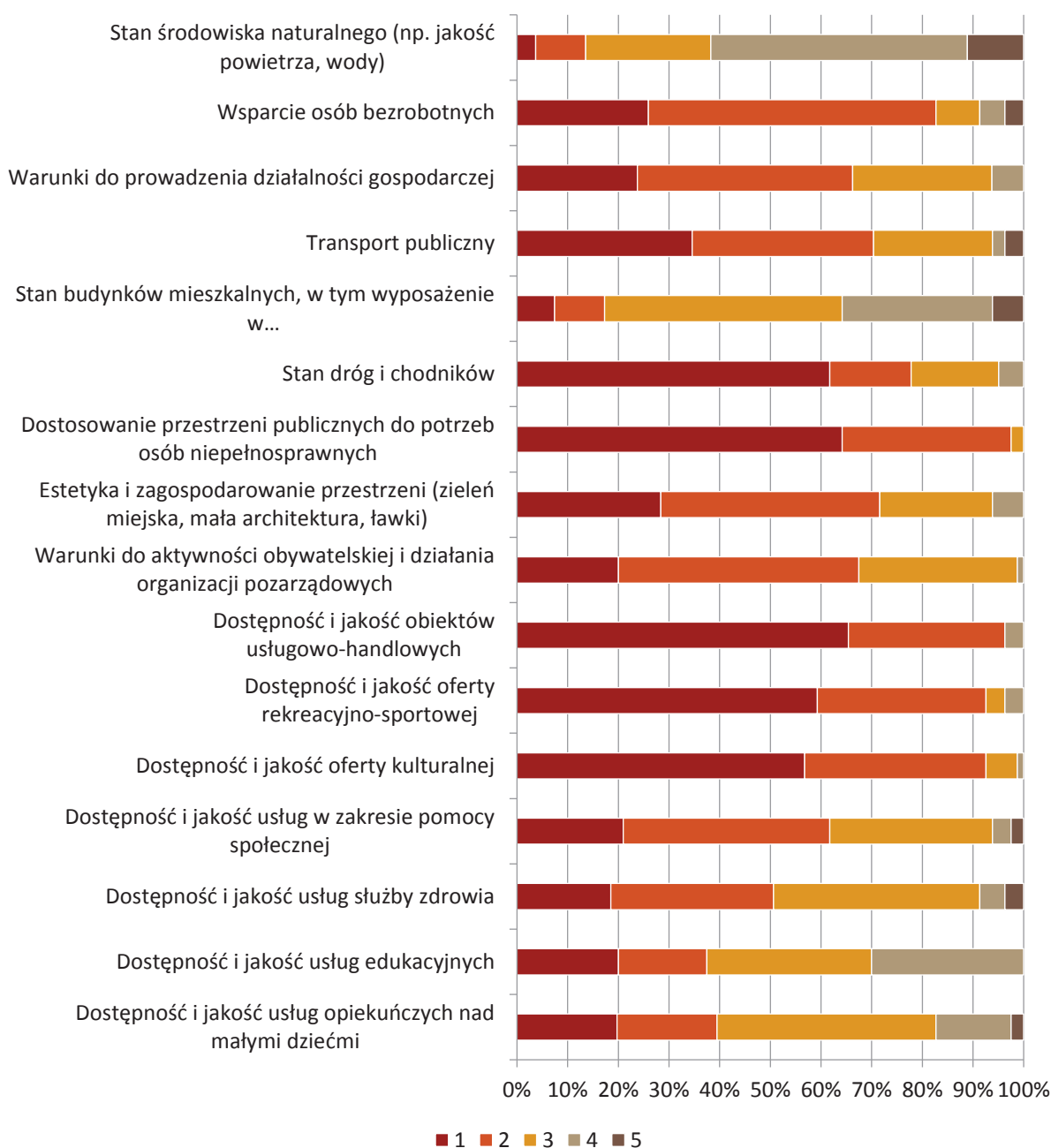
Odnotowano także niski stopień przedsiębiorczości na terenie Bielejewa, przejawiający się małą liczbą aktywnych podmiotów gospodarczych. Jednocześnie w ostatnim roku zaobserwowano wzrost w liczbie nowo zarejestrowanych przedsiębiorstw, przy zerowej liczbie podmiotów kończących działalność, co wskazuje na wzrost w sferze gospodarczej.

Istotnym ograniczeniem dla mieszkańców Bielejewa jest fakt, iż w obrębie jednostki nie funkcjonuje żaden budynek infrastruktury społecznej, co wymusza korzystanie z usług na terenie sąsiednich sołectw lub miasta. W kontekście komunikacji zaznaczyć należy, że na terenie Bielejewa nie odnotowano żadnego przejścia dla pieszych, liczba przystanków autobusowych wynosi 1, a odsetek dróg wymagających remontu to 40,00%.

Bielejewo jest w 100% zwodociągowane, jednak nie posiada przyłączenia do sieci kanalizacyjnej, co świadczy o braku funkcjonowania rozwiązań umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych. W latach 2012-2016 w obrębie sołectwa nie wyremontowano żadnego budynku, za to odnotowano 3 przypadki samowoli budowlanej.

Osoby biorące udział w badaniu dopytano o ocenę aspektów życia na obszarze rewitalizacji. W tym kontekście najsłabsze noty przypisano dostosowaniu przestrzeni publicznych do potrzeb osób niepełnosprawnych (97,53% - suma ocen 1 i 2), dostępności i jakości obiektów usługowo-handlowych (96,29%), dostępności i jakości oferty rekreacyjno-sportowej oraz kulturalnej (po 92,59%). Najlepiej oceniono natomiast stan środowiska naturalnego, stan budynków mieszkalnych oraz dostępność usług edukacyjnych.

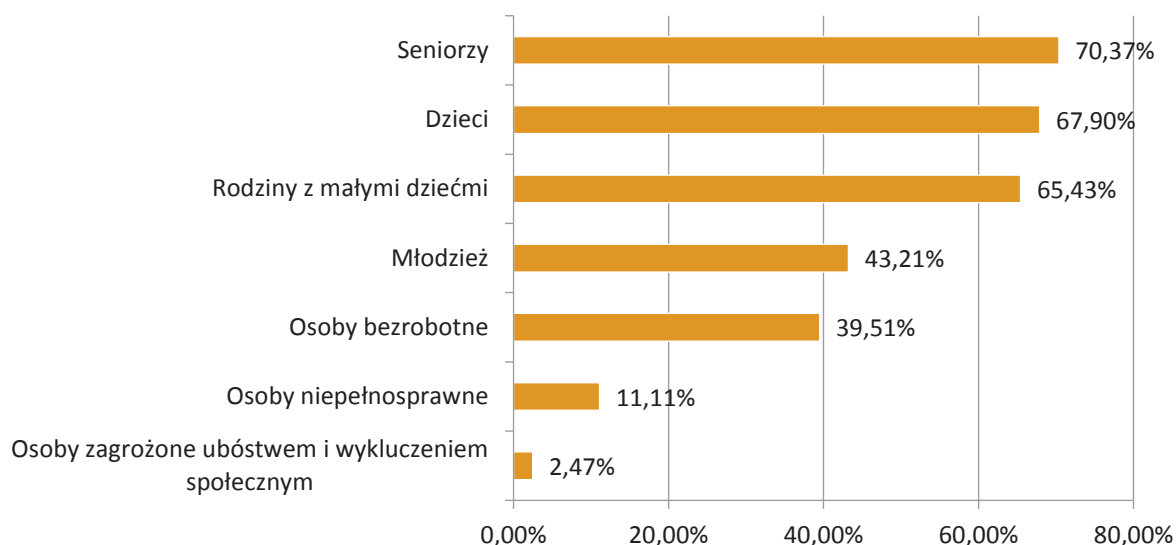
Wykres 17 Jak Pan/i ocenia następujące aspekty życia na obszarze rewitalizacji? - Bielejewo

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Zdaniem mieszkańców głównymi odbiorcami działań rewitalizacyjnych powinny być trzy grupy: seniorzy, dzieci i rodziny z małymi dziećmi. Najmniej wskazań dotyczyło osób zagrożonych ubóstwem oraz wykluczeniem społecznym.

Wykres 18 Jakie grupy powinny być głównymi odbiorcami działań rewitalizacyjnych na obszarze przeznaczonym do rewitalizacji? - Bielejewo

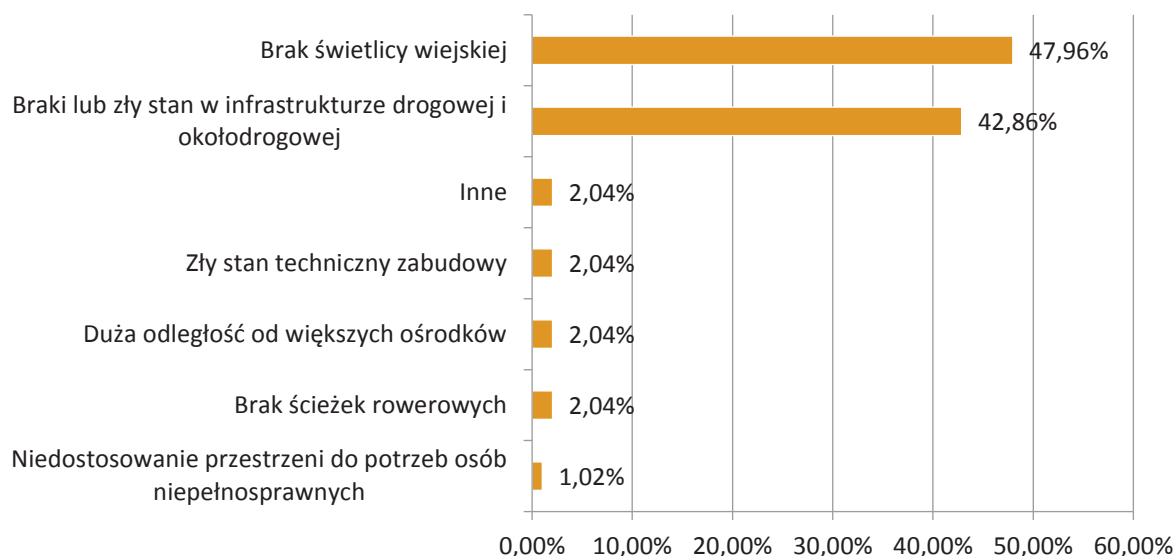

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Mieszkańców dopytano o najważniejsze problemy występujące w obszarze rewitalizacji. Badani byli zgodni pod tym względem i największa liczba wskazań dotyczyła braku świetlicy wiejskiej, czyli miejsca integracji i aktywności lokalnej społeczności. Również w trakcie spaceru wskazywano, że w Bielejewie brakuje przestrzeni publicznej oraz miejsc, w których mieszkańcy mogliby się spotkać i wspólnie spędzać czas wolny. Wysoki odsetek odpowiedzi przypadł także na zły stan w infrastrukturze drogowej i okołodrogowej (chodniki). Niedostateczny stan infrastruktury społecznej i technicznej został wskazany również w wywiadach indywidualnych jako istotny problem w Bielejewie.

Bielejewo kiedy przychodzą gorsze warunki klimatyczne zima czy coś to trudno jest, gorzej dojechać [...] Jest mały dostęp do oświaty, do szkół, do przedszkoli, do szeroko pojętej kultury chociażby bibliotekach gminnych, ośrodek kultury, zajęciach...

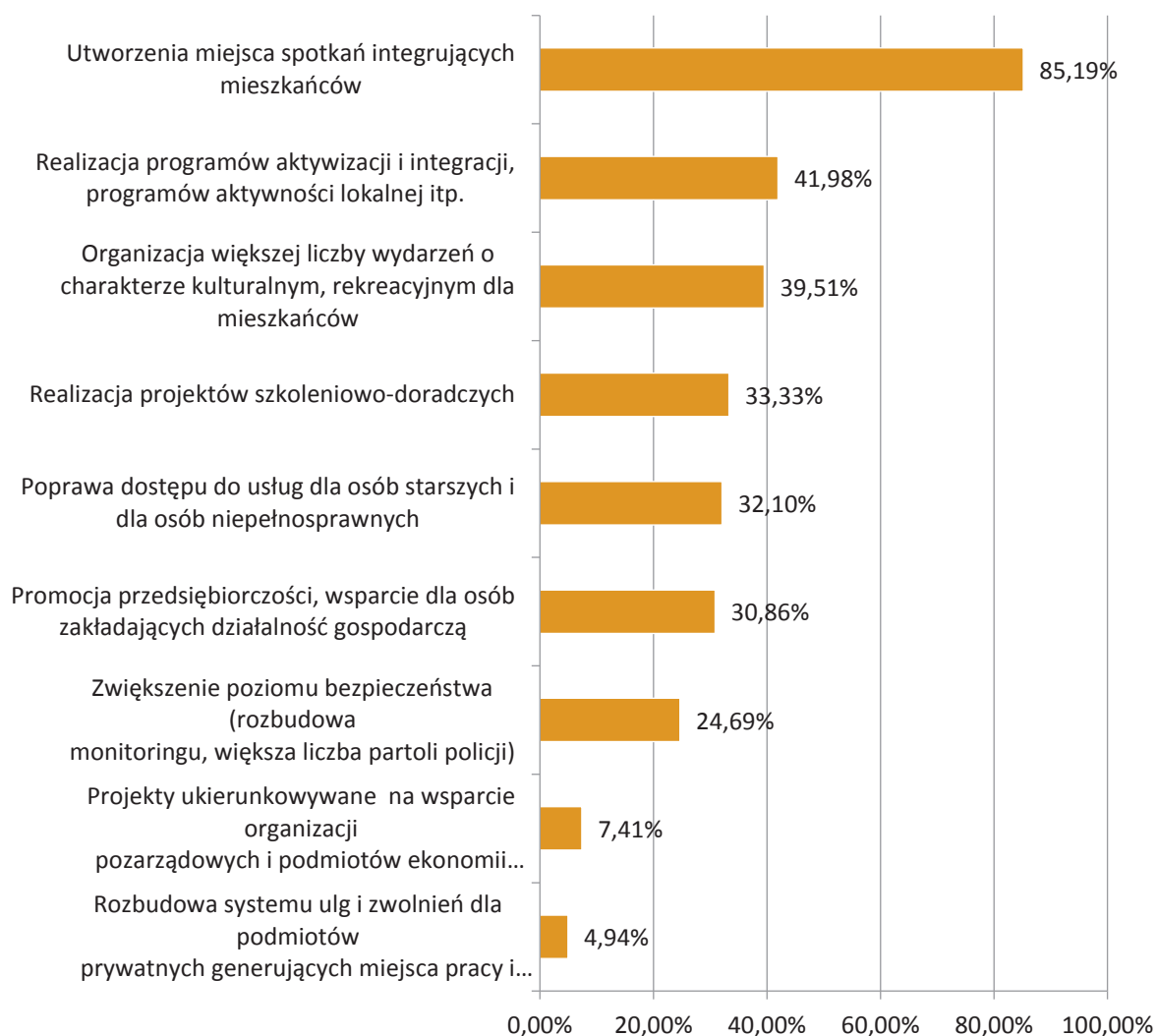
Wykres 19 Jakie są wg Pana/i najważniejsze problemy obszaru rewitalizacji? - Bielejewo

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

W zakresie sfery społecznej mieszkańcy dostrzegają potrzebę utworzenia miejsc spotkań integrujących mieszkańców (jak wskazano na terenie sołectwa nie funkcjonuje świetlica wiejska). Ponadto do ograniczenia innych negatywnych zjawisk przyczyniłaby się realizacja programów aktywizacji i integracji, organizacja większej liczby wydarzeń o charakterze kulturalnym oraz rekreacyjnym, a także realizacja projektów szkoleniowo-doradczych. Dodatkowo mieszkańcy dostrzegają potrzebę poprawy dostępu do usług dla osób starszych i niepełnosprawnych, a w celu rozwoju gospodarczego promocji przedsiębiorczości i wsparcia dla osób zakładających działalność.

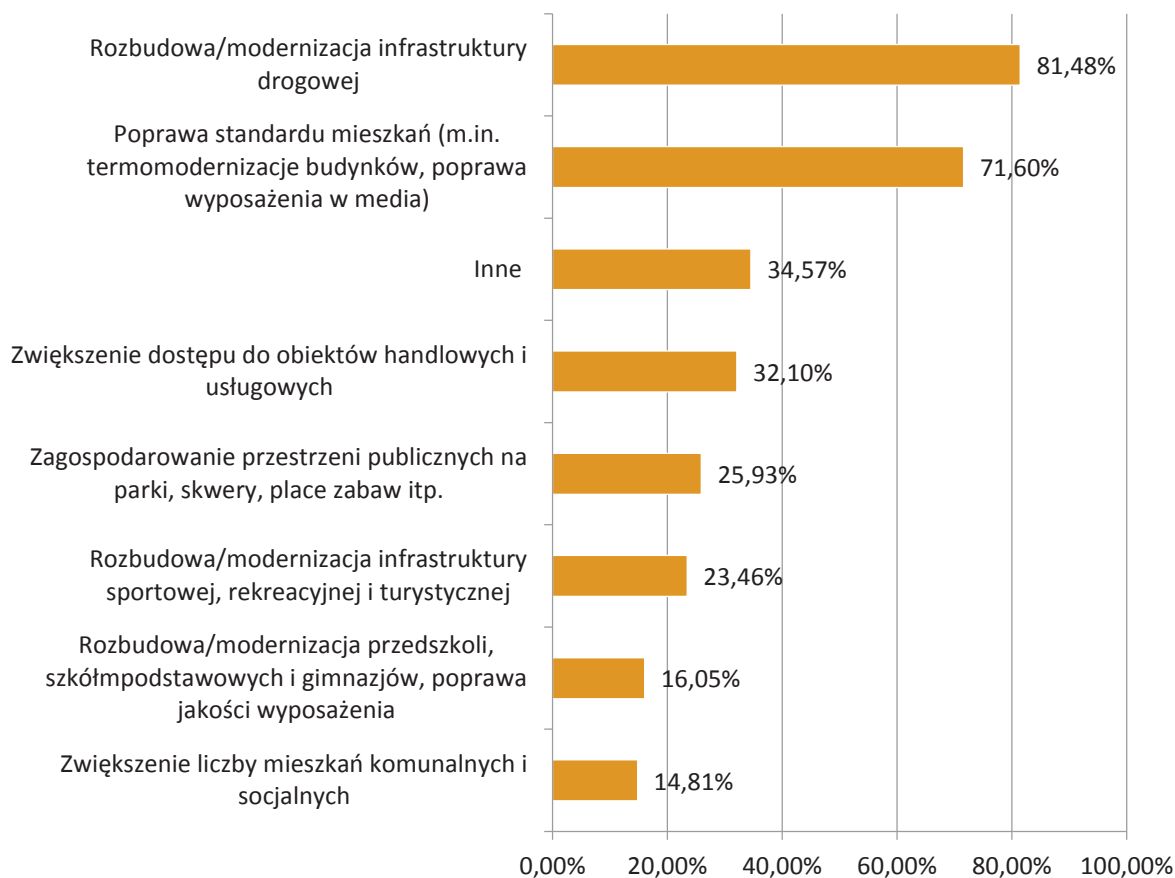
Wykres 20 Jakie rodzaje przedsięwzięć powinny być Pana/i zdaniem podejmowane w celu ograniczenia negatywnych zjawisk społecznych i gospodarczych na wskazanym obszarze? - Bielejewo

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Wśród działań spoza sfery społecznej mieszkańcy najczęściej wskazywali na rozbudowę i modernizację infrastruktury drogowej, a także poprawę standardu mieszkań. Relatywnie rzadziej na zwiększenie dostępu do usług i obiektów handlowych, zagospodarowanie terenów publicznych czy rozbudowę infrastruktury sportowej, rekreacyjnej czy turystycznej. Wśród odpowiedzi inne znalazła się budowa świetlicy wiejskiej.

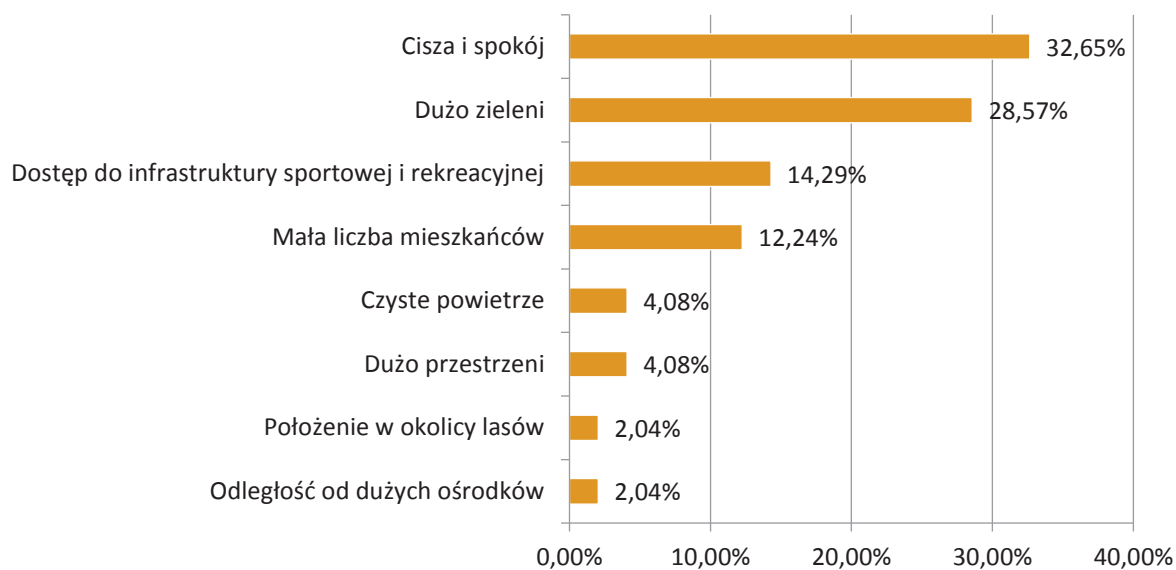
Wykres 21 Jakie rodzaje przedsięwzięć powinny być Pana/i zdaniem podejmowane w celu ograniczania negatywnych zjawisk środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych i technicznych na wskazanym obszarze? - Bielejewo

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Zdaniem mieszkańców biorących udział w badaniu największym atutem obszaru rewitalizacji jest cisza i spokój (32,65%), a także dużo terenów zieleni w jego okolicy (28,57%). Istotne znaczenie dla mieszkańców ma również dostęp do infrastruktury sportowej i rekreacyjnej oraz mała liczba mieszkańców.

Wykres 22 Jakie są Pana/i zdaniem największe atuty i potencjały wybranego obszaru rewitalizacji? - Bielejewo

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

7. POWIĄZANIE PROGRAMU Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Poziom europejski	
Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu	Strategia Europa 2020 jest strategią, która założyła pomyślne wyjście z kryzysu- zgodnie z założeniami, gospodarka UE stać ma się zrównoważona, sprzyjać ma włączeniu społecznemu oraz zapewnić wysokie wskaźniki zatrudnienia i wydajności oraz większą spójność społeczną. Europa 2020 to wizja społecznej gospodarki rynkowej dla Europy XXI wieku. Wyodrębniono trzy priorytety, z czego priorytet trzeci, do którego dostosowano wizję i cele Programu Rewitalizacji brzmi następująco: Priorytet III „Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu – wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną”. Program Rewitalizacji odnosi się bezpośrednio do tych celów, które zostały przedstawione poniżej: Cel 1 Stopa zatrudnienia osób w wieku 20-64 lat powinna wzrosnąć z obecnych 69% do co najmniej 75%, między innymi wskutek zwiększenia liczby pracujących kobiet i osób starszych oraz lepszej integracji migrantów na rynku pracy. W Programie Rewitalizacji uwzględniono dane dotyczące bezrobocia, a założenia rewitalizacji stanowią dopełnienie celu dotyczącego wzrostu zatrudnienia. Cel 5 Wspieranie włączenia społecznego, zwłaszcza przez ograniczanie ubóstwa, mające na celu wydzwignięcie z ubóstwa lub wykluczenia społecznego co najmniej 20 mln obywateli.

	Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu stanowi jedno z głównych założeń Programu Rewitalizacji. Proces włączenia osób wykluczonych społecznie z powrotem do społeczeństwa jest kluczowym celem Programu Rewitalizacji.
	Poziom krajowy
Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju	Strategia Polska 2030 jest dokumentem określającym główne trendy, wyzwania i scenariusze rozwoju społeczno-gospodarczego kraju oraz kierunki jego przestrzennego zagospodarowania, z uwzględnieniem zasady zrównoważonego rozwoju, obejmującym okres co najmniej 15 lat. Stanowi najszerszy i najbardziej ogólny element nowego systemu zarządzania rozwojem kraju, którego założenia zostały określone w ustawie o zasadach prowadzenia polityki rozwoju kraju. Cel 2 Obszar Konkurencyjności i innowacyjności gospodarki: Innowacyjność gospodarki i kreatywność indywidualna. Istota gospodarki ujęta została w sferze gospodarczej będącej częścią opracowania Programu Rewitalizacji w sposób komplementarny z założeniami Strategii dotyczącymi modernizacji tego sektora. Cel 3 Poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki; Kapitał Ludzki. Cel ten dotyczy unowocześnienia i poprawy jakości edukacji, oraz dopasowania edukacji do potrzeb zmieniającej się gospodarki i społeczeństwa, co jest również przedmiotem założeń Programu Rewitalizacji. Cel 6 Rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfare state”; Obszar Równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski: Rozwój regionalny.

	Tworzenie warunków dla zaistnienia „workfare state” związane jest m.in. ze stanem rozwoju gospodarczego i wspieraniem przedsiębiorczości, istota których ujęta została w Programie Rewitalizacji. Cel 8 Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych; Obszar Efektywności i sprawności państwa: Kapitał społeczny. Rozwój oraz jak najbardziej efektywne wykorzystanie zasobów i potencjałów jest jednym z podstawowych zadań Programu Rewitalizacji. Cel 11 Wzrost społecznego kapitału rozwoju. Program Rewitalizacji ukierunkowany jest na zapewnienie rozwoju poprzez wzmacnianie zastanego kapitału i wykorzystywanie potencjałów obszaru, toteż cele niniejszego dokumentu zbieżne są z założeniem Strategii.
Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)	Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju jest kluczowym dokumentem państwa w obszarze średnio – i długofalowej polityki gospodarczej. Zorientowana na odpowiedzialny rozwój, stawia sobie za cel wyzwolenie przedsiębiorczości, wynalazczości i produktywności. Dodatkowo stanowi kompleksową odpowiedź zarówno na dotychczasowe błędy transformacji, jak i nowe wyzwania stojące przed szeroko definiowaną polityką społeczno-gospodarczą współczesnego państwa. Głównym celem Strategii jest tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym. Przyjęto zatem, że siłą napędową rozwoju i priorytetem publicznym jest spójność społeczna. Dokument podporządkowuje działania w sferze gospodarczej osiągnięciu celów związanych z poziomem i jakością życia obywateli Polski.

Wspomniane działania w pierwszej kolejności dotyczą zwiększania konkurencyjności gospodarki poprzez innowacje, eksport i wzrost wartości kapitałów uruchamianych na inwestycje w sektorze przedsiębiorstw (cel szczegółowy I), pełniejsze wykorzystanie zasobów społecznych i terytorialnych (cel szczegółowy II) oraz przedsięwzięcia zwiększające efektywność funkcjonowania inkluzywnych instytucji państwa, służących przedsiębiorstwom i obywatelom (cel szczegółowy III). W ramach każdego celu aktywność państwa skupi się na wybranych obszarach, poniżej wypisano te, które są istotne z punktu widzenia działań rewitalizacyjnych na terenie miasta:

- Cel szczegółowy I – Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną
 - Zwiększenie innowacyjności polskich przedsiębiorstw na rynku krajowym i rynkach zagranicznych,
 - Nowe formy działania i współpracy,
 - Nowoczesne instrumenty wsparcia,
 - Zwiększenie umiędzynarodowienia polskiej gospodarki,
 - Zwiększenie eksportu towarów zaawansowanych technologicznie,
- Cel szczegółowy II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony
 - Poprawa dostępności usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne,
 - Wzrost i poprawa wykorzystania potencjału kapitału ludzkiego na rynku pracy,
 - Zrównoważony rozwój kraju wykorzystujący indywidualne potencjały endogeniczne poszczególnych terytoriów,
 - Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych w oparciu o specjalizacje gospodarcze i nowe nisze rynkowe,

	• Cel szczegółowy III – Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu • Budowa zintegrowanego systemu planowania społeczno-gospodarczego i przestrzennego, • Cyfrowe państwo usługowe, • Wykorzystanie środków z budżetu Unii Europejskiej w sposób przekładający się na trwałe efekty rozwojowe. Wskazane działania będą uzupełniane przez realizację przedsięwzięć infrastrukturalnych i działań o charakterze regulacyjnym i instytucjonalnym, w tak kluczowych dziedzinach dla rozwoju gospodarczego i jakości życia jak rozwój kapitału ludzkiego i społecznego, w tym edukacji, kultury i zdrowia, w obszarze transportu, pozyskiwania i dystrybucji energii oraz zapewnienia trwałego dobrego stanu środowiska naturalnego zgodnego z koncepcją zrównoważonego rozwoju.
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie	Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010 – 2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie jest dokumentem określającym cele i sposób działania podmiotów publicznych, a w szczególności rządu i samorządów województw, w odniesieniu do polskiej przestrzeni dla osiągnięcia strategicznych celów rozwoju kraju. Dokument wyznacza cele polityki rozwoju regionalnego, w tym wobec obszarów wiejskich i miejskich, oraz definiuje ich relacje w odniesieniu do innych polityk publicznych o wyraźnym terytorialnym ukierunkowaniu. Cel główny Strategii to: „Efektywne wykorzystywanie specyficznych regionalnych i innych terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągania celów rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym.” Celem, który koresponduje z założeniami Programu Rewitalizacji jest: Cel 2

	Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych („spójność”). Proces rewitalizacji dotyczy wychodzenia obszarów zdegradowanych ze stanu kryzysowego. W Programie Rewitalizacji została uwzględniona sfera przestrzenno-funkcjonalna, zgodnie z której uwarunkowaniami Program Rewitalizacji odpowiada na zdiagnozowane zapotrzebowanie w tej sferze.
	Poziom regionalny
Zaktualizowana Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku	Zaktualizowana Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku jest zaktualizowaną wersją dokumentu przyjętego w 2005 roku, Strategia ta określa potencjały rozwojowe. Założenia Programu Rewitalizacji korespondują z poniższymi celami Strategii: Cel strategiczny 2 Poprawa stanu środowiska i racjonalne gospodarowanie jego zasobami Rozwój oraz jak najbardziej efektywne wykorzystanie zasobów jest jednym z podstawowych zadań Programu Rewitalizacji, a istota stanu środowiska naturalnego ujęta została w kontekście sfery środowiskowej zawartej w Programie. Cel strategiczny 3 Lepsze zarządzanie energią W Programie Rewitalizacji zostały zaplanowane działania z zakresu zwiększenia efektywności energetycznej budynków. Procesy termomodernizacji oraz dostosowywania obecnego, niesatysfakcjonującego stanu budynków wkomponowują się w założenia uwzględnione w Planie gospodarki niskoemisyjnej. Cel strategiczny 6 Wzmocnienie potencjału gospodarczego regionu

	Założenia Programu Rewitalizacji dotyczą pobudzania aktywności ekonomicznej ludności oraz wzrostu potencjału gospodarczego gminy wiejskiej. Założenia rewitalizacji stanowią dopełnienie powyższych celów. Cel strategiczny 7 Wzrost kompetencji mieszkańców i zatrudnienia W kontekście zdiagnozowanego w procesie delimitacji bezrobocia działania mające na celu aktywizację zawodową i społeczną osób bezrobotnych wkomponowują się w powyższe założenia Strategii Rozwoju. Cel strategiczny 8 Zwiększanie zasobów oraz wyrównywanie potencjałów społecznych województwa Program Rewitalizacji zakłada różnorodne działania dążące do zwiększenia dostępnych zasobów oraz potencjałów, które przyczynić mają się do wyrównywania i polepszenia sytuacji– także w sferze społecznej. Cel strategiczny 9 Wzrost bezpieczeństwa i sprawności zarządzania regionem Kwestie zawarte w powyższym celu komplementarne są z założeniami Programu Rewitalizacji, który przewiduje tworzenie warunków dla zarządzania rozwojem obszaru oraz budowę i wzmocnienie jego wizerunku.
Poziom lokalny	
Strategia Rozwoju Gminy Jaraczewo na lata 2016-2026	Gminna Strategia stanowi dokument określający pożądaną przez mieszkańców przebieg rozwoju i docelowy stan jednostki miejsko-wiejskiej, czyli wizję i misję Gminy Jaraczewo. Osiągnięcie tych założeń ma doprowadzić do zrównoważonych warunków społeczno-gospodarczego. Ma to nastąpić dzięki realizacji: cel strategiczny nr 1.

	Wzmacnianie potencjału gospodarczego Gminy; cel strategiczny nr 2 Poprawa stanu infrastruktury technicznej oraz ochrona środowiska przyrodniczego; cel strategiczny nr 3. Zwiększenie dostępności usług społecznych.
Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Jaraczewo	Obecnie obowiązujące Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Jaraczewo jest trzecią aktualizacją dokumentu przyjętego przez Radę Gminy Uchwałą nr IX/63/99 w dniu 29 lipca 1999 r. Celem nadrzędnym niniejszego dokumentu planistycznego jest określenie polityki przestrzennej gminy, w tym lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego. W studium m.in. przedstawiono panujące uwarunkowania Gminy Jaraczewo, które stanowią wyznaczniki dla dalszego rozwoju jednostki. Opracowanie strategiczne zawiera również kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy uwzględniające stan środowiska przyrodniczego i kulturowego, warunki społeczno-gospodarcze oraz pełnione przez miejscowości funkcje. Zamierzeniem realizacji zaproponowanych w Studium kierunków działań jest osiągnięcie zrównoważonego rozwoju na terenie całej gminy.
Program Ochrony Środowiska dla Gminy Jaraczewo na lata 2014-2017 z perspektywą na lata 2018-2021	Program Ochrony Środowiska dla Gminy Jaraczewo jest dokumentem, które uwzględnia cele zawarte w strategiach, programach i dokumentach programowych do realizacji ochrony środowiska zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju. Aktualny stan środowiska i przewidywane jego zmiany w aspekcie planowanego dalszego rozwoju gminy wymuszają konieczność zrównoważonego rozwoju poprzez realizację przedsięwzięć proekologicznych w zakresie trzech obszarów priorytetowych. Obszar priorytetowy nr I Dalsza poprawa stanu środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego. Obszar priorytetowy nr II Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne wykorzystanie zasobów naturalnych. Obszar priorytetowy nr III

	Edukacja ekologiczna mieszkańców i zarządzanie środowiskiem.
Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Gminy Jaraczewo na lata 2012 - 2032	Ze względu na zagrożenie jakie stwarza azbest, musi on zostać usunięty ze wszystkich obiektów w kraju do 2032 roku, co jest zgodne z <i>Programem Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032</i>. W nawiązaniu do założeń państwowego dokumentu <i>Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Gminy Jaraczewo</i> zakłada, jako cele nadrzędne: • oczyszczenie terenu gminy z azbestu oraz usunięcie stosowanych od wielu lat wyrobów zawierających azbest, • wyeliminowanie szkodliwego wpływu i niebezpiecznych dla zdrowia mieszkańców skutków oddziaływania azbestu, • sukcesywna likwidacja oddziaływania azbestu na środowisko oraz spełnienie, w określonym horyzoncie czasowym, wymogów dotyczących ochrony środowiska, • stworzenie optymalnych warunków do wdrażania przepisów prawnych oraz norm postępowania z wyrobami zawierającymi azbest, • finansowa pomoc dla mieszkańców w realizacji kosztownej wymiany płyt azbestowo-cementowych w sposób zgodny z przepisami prawa.

Źródło: Opracowanie własne.

8. WIZJA OBSZARU REWITALIZACJI

Na podstawie diagnozy, spotkań z mieszkańcami, ankiet i wywiadów pogłębionych stworzona została wizja obszaru rewitalizacji. Określa ona stan docelowy, któremu należy podporządkować ogół działań. Przewidywany wizerunek obszaru rewitalizacji charakteryzuje się atrakcyjnością obszaru zarówno dla mieszkańców, jak i potencjalnych interesariuszy, poprzez ograniczenie lub eliminację zjawisk kryzysowych w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej.

Wizja obszaru rewitalizacji po zakończeniu Programu Rewitalizacji Gminy Jaraczewo kształtuje się następująco:

Obszar rewitalizacji w roku zakończenia Programu będzie miejscem zapewniającym przyjazne warunki do życia i pracy, poprzez zmniejszenie poziomu bezrobocia i liczby osób korzystających ze świadczeń społecznych. Jakość życia mieszkańców zostanie podniesiona przez stworzenie społecznie aktywnych przestrzeni publicznych, w ramach których funkcjonować będą wspólnoty wspierane przez lokalny samorząd i organizacje pozarządowe. Zrewitalizowany obszar stanie się atrakcyjnym miejscem do zamieszkania i inwestowania, a zmodernizowana przestrzeń publiczna stanie się miejscem spotkań mieszkańców.

Źródło: opracowanie własne.

9. CELE REWITALIZACJI I KIERUNKI DZIAŁAŃ

Cele rewitalizacji stworzone zostały na podstawie problemów zdiagnozowanych na etapie diagnozy oraz potrzeb i oczekiwań wyrażonych przez mieszkańców w badaniu zarówno ilościowym, jak i jakościowym. Ponadto, stanowią one pochodną wizji określającej moment zakończenia rewitalizacji oraz są ukierunkowane na osiągnięcie efektów procesów rewitalizacji. Celem nadrzędnym działań rewitalizacyjnych jest ograniczanie skali negatywnych zjawisk i obszarów problemowych na terenie gminy, a także aktywizacja i integracja mieszkańców.

Cele strategiczne i kierunki działań dla obszaru rewitalizacji

Zaprezentowane poniżej cele strategiczne określone zostały na podstawie kierunków działań, odpowiadających zidentyfikowanym potrzebom rewitalizacyjnym i mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk. W Programie Rewitalizacji Gminy Jaraczewo wyróżniono dwa cele strategiczne, ujmujące sfery rewitalizacji: społeczną, przestrzenno-funkcjonalną i techniczną. Każdy cel, rozpisany przez szczegółowe kierunki działań, wskazuje na rodzaj przedsięwzięcia, jakie należy podejmować w procesie rewitalizacji.

Dla obszaru rewitalizacji cele strategiczne i kierunki działań brzmią następująco:

Tabela 22 Cele strategiczne i kierunki działań dla obszaru rewitalizacji

CELE STRATEGICZNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ
1. Tworzenie warunków do rozwoju kapitału społecznego i aktywizacji mieszkańców obszarów rewitalizacji	○ Aktywizacja społeczna osób zagrożonych lub wykluczonych społecznie. ○ Rozwój kapitału społecznego i zmniejszenie skali problemów społecznych na obszarze rewitalizacji. ○ Przeciwdziałanie zjawisku dziedziczenia biedy i nieudolności życiowej.
2. Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez rozwój infrastruktury technicznej	○ Przekształcenie przestrzeni publicznej obszarów

	zdegradowanych na rzecz aktywności społecznej. ○ Budowa i modernizacja budynków użyteczności publicznej dopasowanej do zmieniających się potrzeb różnych środowisk społecznych. ○ Poprawa dostępu mieszkańców do infrastruktury technicznej i sieci techniczno-sanitarnych. ○ Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców.
--	--

Źródło: opracowanie własne.

Opis kierunków interwencji i celów rewitalizacyjnych

Cel strategiczny: Tworzenie warunków do rozwoju kapitału społecznego i aktywizacji mieszkańców obszarów rewitalizacji

Jak wykazała analiza jednym z problemów obszaru rewitalizacji jest wysoki poziom zagrożenia lub wykluczenia społecznego. Jednym z powodów niemożności zaspokojenia swoich potrzeb bytowych jest bezrobocie, w konsekwencji przyczyniające się do nadmiernego korzystania ze świadczeń pomocy społecznej. Poczucie wykluczenia i marginalizacji osłabia budowanie więzi z innymi mieszkańcami, a wzmacnia tworzenie grup społecznych o podobnej sytuacji życiowej. Często grupy te charakteryzują się marazmem społecznym, który w procesie socjalizacji dziedziną również dzieci. Aktywizacja kulturalna mieszkańców z obszaru rewitalizacji z mieszkańcami gminy przyczyni się do budowy nowych więzi społecznych, wzmocni poczucie tożsamości i wspólnotowości, a w konsekwencji doprowadzi do wzrostu poziomu kapitału społecznego i zmniejszenia skali problemów społecznych. Rozwój zintegrowanej społeczności lokalnej przyczyni się również do podejmowania wspólnych, oddolnych inicjatyw, które poskutkują nie przenoszeniem się problemów na inne obszary gminy.

Cel strategiczny: Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez rozwój infrastruktury technicznej

Na proces degradacji obszaru rewitalizacji wpływa niedostateczne wyposażenie w infrastrukturę społeczną i techniczną. Aby zrealizować cel strategiczny „Tworzenie warunków do rozwoju kapitału społecznego i aktywizacji mieszkańców obszarów rewitalizacji” dostrzega się potrzebę stworzenia miejsc do odpoczynku i rekreacji, w których mieszkańcy chcieliby spędzać czas wolny. Poprzez budowę lub modernizację budynków użyteczności publicznej, w której zostanie stworzona przestrzeń do podejmowania aktywności społecznej, zwiększy się udział mieszkańców w życiu społecznym i publicznym.

Zdiagnozowany problem na obszarze rewitalizacji dotyczy również niskiego poziomu skanalizowania. Wzrost jakości życia nastąpi również poprzez zapewnienie dostępu do infrastruktury technicznej i sieci sanitarnej. Poprzez poprawę warunków bytowych, zwiększy się atrakcyjność zamieszkania na tym terenie, a w konsekwencji mniej mieszkańców obszaru rewitalizacji decydować się będzie na zmianę miejsca zamieszkania.

10. LISTA PLANOWANYCH PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH

Poniżej zaproponowano listę planowanych, podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych, bez których realizacja założonych celów nie będzie możliwa, a konsekwencji proces rewitalizacji nie osiągnie założonych efektów.

Poniżej przedstawiono listę projektów podstawowych, bez których niemożliwe byłoby skuteczne przeprowadzenie procesu rewitalizacji.

Lista projektów podstawowych

1. Odnowienie pałacu i parku wokół pałacu	
Lokalizacja projektu/miejsce przeprowadzenia przedsięwzięcia	Sołectwo Bielejewo, dz. nr ewid. 38/4, obręb Bielejewo
Podmioty realizujące projekt/przedsięwzięcie	Gmina Jaraczewo
Partnerzy w realizacji projektu/przedsięwzięcia	-
Opis stanu istniejącego	Opis projektu Obecnie pałac znajduje się w złym stanie technicznym i wymaga pilnego remontu. Również teren wokół pałacu w ostatnim czasie uległ degradacji. Obecnie teren jest miejscem nieatrakcyjnym dla mieszkańców, którzy niechętnie spędzają tam swój czas wolny.
Cel projektu/przedsięwzięcia	Poprawa wizerunek wsi, stworzenie zielonego miejsca wypoczynku mieszkańców.
Zakres realizowanych działań	W ramach zadania planuje wykonać się: – remont elewacji i dachu pałacu;

Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	– budowę i przebudowę infrastruktury technicznej (kanalizację deszczową, sieć wodociągową, energetyczną, itp.); – zagospodarowanie zielni przez utworzenie terenu wypoczynku biernego – w tym trawniki do zabawy; – wykonanie nowych nasadzeń drzew i krzewów; – montaż małej architektury (m.in. ławki, słupki, koszy naśmieci, tablic informacyjnych, reflektorów ziemnych, itp.).	
	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i miary
	- Otwarta przestrzeń utworzona lub rekultywowana na obszarach wiejskich - Liczba osób objętych projektem	Protokół zdawczo odbiorczy; badanie ankietowe
	Harmonogram i szacunkowy koszt	
Planowane rozpoczęcie projektu/przedsięwzięcia	Styczeń 2020r.	
Planowane zakończenie projektu/przedsięwzięcia	Grudzień 2023r.	
Szacunkowy koszt.	2 000 000 zł	
Potencjalne źródła finansowania	Środki własne, Środki WRPO 2014+(EFRR)	

2. Budowa świetlicy wiejskiej

Lokalizacja projektu/miejsce przeprowadzenia przedsięwzięcia	Sołectwo Bielejewo, dz. nr ewid. 14/3, obręb Bielejewo
Podmioty realizujące projekt/przedsięwzięcie	Gmina Jaraczewo
Partnerzy w realizacji projektu/przedsięwzięcia	-

Opis projektu		
Opis stanu istniejącego	Na terenie Bielejewa brakuje miejsca, w którym zarówno najmłodszy, jak i najstarsi mieszkańcy mogliby wspólnie spędzać czas wolny i realizować swoje pasje.	
Cel projektu/przedsięwzięcia	Stworzenie infrastruktury społecznej, stworzenie centrum wsi, integracje społeczne.	
Zakres realizowanych działań	Zakres realizowanych działań będzie obejmować: – wykonanie robót ziemnych, fundamentów, podłoża pod posadzki, ścian parteru, stropów, ścian poddasza i kominów, konstrukcji i pokrycia dachu blachodachówką oraz ścianek działowych, – wygładzenie ścian i ich pomalowanie, – na parterze planuje się urządzenie łazienki i toalet, – doposażenie w sprzęt tj. stoliki, krzesła, sprzęt audiowizualny (telewizor, projektor, komputer, itp.).	
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i miary
	Liczba budynków zaadaptowanych na cele kulturalne	Protokół zdawczo-odbiorczy, Raport z realizacji projektu
Harmonogram i szacunkowy koszt		
Planowane rozpoczęcie projektu/przedsięwzięcia	Czerwiec 2019r.	
Planowane zakończenie projektu/przedsięwzięcia	Grudzień 2020r.	
Szacunkowy koszt.	500 000,00 zł	
Potencjalne źródła finansowania	Środki własne, Środki PROW	

3. Monitoring w miejscach publicznych

Lokalizacja projektu/miejsce przeprowadzenia przedsięwzięcia	Sołectwo Bielejewo (Centrum miejscowości w obrębie budynków użyteczności publicznej)	
Podmioty realizujące projekt/przedsięwzięcie	Gmina Jaraczewo	
Partnerzy w realizacji projektu/przedsięwzięcia	-	
Opis stanu istniejącego	Opis projektu	
	Poziom przestępczość w miejscowości Bielejewo jest wyższy niż w całej gminie. Brak oznakowanych miejsc, duża liczba niezagospodarowanych terenów nie sprzyja poprawie zjawiska. Montaż monitoringu umożliwiłby funkcjonariuszom publicznym w sposób wystarczający pilnowanie porządku publicznego.	
	Cel projektu/przedsięwzięcia	
Zakres realizowanych działań	Poprawienie bezpieczeństwa mieszkańców wsi poprzez zmniejszenie poziomu wandalizmu.	
	Montaż monitoringu w miejscach publicznych.	
	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i miary
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	Liczba zamontowanych kamer monitoringu	Dokumentacja zdjęciowa, protokół zdawczo-odbiorczy
	Harmonogram i szacunkowy koszt	
	Planowane rozpoczęcie projektu/przedsięwzięcia	Styczeń 2020r.
Planowane zakończenie projektu/przedsięwzięcia	Grudzień 2021r.	
Szacunkowy koszt.	10 000,00 zł	
Potencjalne źródła finansowania	Środki własne	

4. Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków.

Lokalizacja projektu/miejsce przeprowadzenia przedsięwzięcia	Sołectwo Bielejewo, działki osób fizycznych w obrębie geodezyjnym Bielejewo
Podmioty realizujące projekt/przedsięwzięcie	Osoby prywatne
Partnerzy w realizacji projektu/przedsięwzięcia	-
Opis stanu istniejącego	Opis projektu
	Mieszkańcy terenów nieskanalizowanych borykają się z problemem odprowadzania ścieków. Właściciele posesji, których często nie stać na zapłatę za wywóz ścieków, wylewają zawartość szamb na pola i ugory, przyczyniając się do zanieczyszczenia środowiska.
	Brak możliwości dociągnięcia w przyszłości kanalizacji do naszej miejscowości. Celem projektu jest:
Cel projektu/przedsięwzięcia	• poprawa jakości środowiska (w tym wód powierzchniowych, podziemnych i gleb), • zmniejszenie ilości ładunków zanieczyszczeń odprowadzanych do środowiska, • poprawa warunków sanitarnych, • podwyższenie standardu i jakości życia mieszkańców.
Zakres realizowanych działań	Zakres realizowanych działań obejmuje: – roboty przygotowawcze w postaci urządzenia i zabezpieczenia placu budowy oraz wytyczenia geodezyjnego obiektów oczyszczalni; – roboty przygotowawcze w postaci sprawdzenia stanu poziomu wody gruntowej oraz warunków gruntowych; – roboty ziemne dla oczyszczalni, pompowni ścieków surowych i oczyszczonych, drenaży rozsączających oraz przyłącza kanalizacyjnego i elektrycznego; – dostawa i montaż zbiornika oraz przepompowni;

Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	– dostawa i montaż studzienek rewizyjnych, przelotowych, połączeniowych (systemowych); – wykonanie kanałów sanitarnych; – wykonanie instalacji w terenie oczyszczalni ścieków wraz z przepompownią ścieków i innych urządzeń towarzyszących; – rozruch techniczny i technologiczny; – wykonanie dokumentacji powykonawczej wraz z inwentaryzacją geodezyjną; – wykonanie innych robót przygotowawczych i towarzyszących niezbędnym przy realizacji inwestycji.	
	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i miary
	Liczba zamontowanych zbiorników	Raport z realizacji projektu
Harmonogram i szacunkowy koszt		
Planowane rozpoczęcie projektu/przedsięwzięcia	Styczeń 2020r.	
Planowane zakończenie projektu/przedsięwzięcia	Grudzień 2023r.	
Szacunkowy koszt.	Nie oszacowano.	
Potencjalne źródła finansowania	Środki własne, WFOŚiGW	

5. Dokończenie dróg gminnych, położenie nawierzchni bitumicznej

Lokalizacja projektu/miejsce przeprowadzenia przedsięwzięcia	Sołectwo Bielejewo, Drogi gminne w obrębie geodezyjnym Bielejewo
Podmioty realizujące projekt/przedsięwzięcie	Gmina Jaraczewo
Partnerzy w realizacji projektu/przedsięwzięcia	-
Opis projektu	
Opis stanu istniejącego	Po roztopach i obfitych opadach atmosferycznych trudności w poruszaniu się na drogach.

Cel projektu/przedsięwzięcia	Celem głównym projektu jest poprawa jakości infrastruktury drogowej i zmniejszenie liczby wypadków samochodowych.	
	Zakres realizowanych zadań obejmuje: – dobudowanie nowej konstrukcji jezdni – położenie nawierzchni bitumicznej; – budowę krawężnika kamiennego na ławie betonowej o oporem; – budowę ścieków ulicznych przykrawężnikowych; – wykonanie oznakowania poziomego i pionowego; – budowę nowego oświetlenia ulicznego.	
Zakres realizowanych działań	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i miary
	Liczba nowowytbudowanej infrastruktury technicznej	Protokoły odbioru robót budowlanych, dokumenty księgowe, kontrola sytuacyjna (na miejscu wykonania każdego z produktów projektu)
Harmonogram i szacunkowy koszt		
Planowane rozpoczęcie projektu/przedsięwzięcia	Styczeń 2020r.	
Planowane zakończenie projektu/przedsięwzięcia	Grudzień 2023r.	
Szacunkowy koszt.	500 000,00 zł	
Potencjalne źródła finansowania	Środki własne	

6. Budowa pieszych ciągów komunikacyjnych w miejscowości Bielejewo.

Lokalizacja projektu/miejsce przeprowadzenia przedsięwzięcia	Sołectwo Bielejewo, w obrębie dróg gminnych w m. Bielejewo.
Podmioty realizujące projekt/przedsięwzięcie	Gmina Jaraczewo

Partnerzy w realizacji projektu/przedsięwzięcia	-	
Opis projektu		
Opis stanu istniejącego	Brak bezpieczeństwa pieszych przy poruszaniu się na drodze.	
Cel projektu/przedsięwzięcia	Realizacja projektu przyczyni się do poprawy infrastruktury, poprzez zwiększenie bezpieczeństwa mieszkańców i polepszenia ruchu pieszego.	
Zakres realizowanych działań	Zakres budowy obejmuje wykonanie ciągów pieszych z kostki betonowej.	
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i miary
	Długość położonej nawierzchni	Protokoły odbioru robót budowlanych, dokumenty księgowe, kontrola sytuacyjna (na miejscu wykonania każdego z produktów projektu)
Harmonogram i szacunkowy koszt		
Planowane rozpoczęcie projektu/przedsięwzięcia	Styczeń 2020r.	
Planowane zakończenie projektu/przedsięwzięcia	Grudzień 2023r.	
Szacunkowy koszt.	300 000,00 zł	
Potencjalne źródła finansowania	Środki własne	

7. Sala gimnastyczna przy szkole podstawowej

Lokalizacja projektu/miejsce przeprowadzenia przedsięwzięcia	Sołectwo Góra, przy Szkole Podstawowej w Górze dz. nr ewid. 187/2 , obręb Góra.
--	---

Podmioty realizujące projekt/przedsięwzięcie	Gmina Jaraczewo	
Partnerzy w realizacji projektu/przedsięwzięcia	-	
	Opis projektu	
Opis stanu istniejącego	Brak infrastruktury sportowej służącej uczniom Szkoły Podstawowej w Górze.	
Cel projektu/przedsięwzięcia	Rozwój infrastruktury sportowej.	
Zakres realizowanych działań	Planowana sala gimnastyczna będzie budynkiem niepodpiwniczonym – parterowym. Między projektowanym budynkiem Sali gimnastycznej a budynkiem szkoły podstawowej powstanie łącznik komunikacyjny. Inwestycja charakteryzować się będzie następującymi parametrami technicznymi: – Powierzchnia zabudowy - 595,5 m² – Powierzchnia użytkowa – 520 m² – Kubatura – 2 960 m³	
	Prace związane z zagospodarowaniem budynku oraz prace wykończeniowe związane z instalacjami wewnętrznymi, w tym: • Roboty instalacyjne zewnętrzne, • Roboty wykończeniowe Sali wraz z zapleczem sanitarnym, • Montaż instalacji wewnętrznych (instalacje elektryczne, wentylacja, c.o., woda, przyłącze kanalizacyjne), • Montaż nagłośnienia, • Wyposażenie Sali.	
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i miary
	Powierzchnia wybudowanych obiektów infrastruktury sportowej i rekreacyjne	Protokół zdawczo-odbiorczy,

Planowane rozpoczęcie projektu/przedsięwzięcia	Liczba	dokumentacja
	przebudowanych/rozbudowanych/zmodernizowanych	zdjęciowa
	obiektów infrastruktury szkół	
	Harmonogram i szacunkowy koszt	
	Styczeń 2020r.	
Planowane zakończenie projektu/przedsięwzięcia	Grudzień 2023r.	
Szacunkowy koszt.	2 000 000,00 zł	
Potencjalne źródła finansowania	Środki własne, Środki Ministerstwa Sportu i Turystyki	

8. Rewitalizacja parku w Jaraczewie

Lokalizacja projektu/miejsce przeprowadzenia przedsięwzięcia	Jaraczewo dz. nr ewid. 438/8 i 269/9 – obręb Jaraczewo
Podmioty realizujące projekt/przedsięwzięcie	Gmina Jaraczewo
Partnerzy w realizacji projektu/przedsięwzięcia	-
Opis stanu istniejącego	Opis projektu
	Obecnie obszar parku zajmuje powierzchnię około 5 ha. Park w Jaraczewie jest centrum dla odbywających się uroczystości oraz imprez kulturalno-rozrywkowych i sportowych. Brak w nim jednak regulacji ciągów spacerowych, istnieje konieczność odnowy szaty roślinnej, brak infrastruktury na potrzeby rekreacji i wypoczynku.
	Stworzenie przestrzeni publicznej w której mieszkańcy będą czuć się bezpiecznie, miejsca które stanie się wizytówką Gminy a mieszkańcy i turyści chętnie będą je odwiedzać. Stworzenie zielonej enklawy miasta.
Cel projektu/przedsięwzięcia	

Zakres realizowanych działań	Istnieje potrzeba stworzenia miejsca spotkań dla mieszkańców w otoczeniu zieleni.	
	Prace związane z zielenią parkową, infrastrukturą parkową, małą architekturą.	
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i miary
	Harmonogram i szacunkowy koszt	
Planowane rozpoczęcie projektu/przedsięwzięcia	Styczeń 2019r.	
Planowane zakończenie projektu/przedsięwzięcia	Grudzień 2022r.	
Szacunkowy koszt	3 000 000,00 zł	
Potencjalne źródła finansowania	Środki własne gminy, WRPO 2014+(EFRR)	

9. Budowa filii biblioteki publicznej w Górze

Lokalizacja projektu/miejsce przeprowadzenia przedsięwzięcia	Góra, dz. nr ewid. 184/27, obręb Góra
Podmioty realizujące projekt/przedsięwzięcie	Biblioteka Jaraczewo
Partnerzy w realizacji projektu/przedsięwzięcia	-
Opis projektu	
Opis stanu istniejącego	Potrzeba stworzenia filii instytucji kultury poza miastem Jaraczewo, aby ułatwić dostęp do wydarzeń kulturalnych dla mieszkańców całej gminy.
Cel projektu/przedsięwzięcia	Stworzenia miejsca, w którym mieszkańcy będą mogli zapoznać się z kulturą, zgłębiać swoją wiedzę na różne tematy oraz

Zakres realizowanych działań	rozszerzać swoje zainteresowania. Miejsca, w którym będzie możliwa wymiana poglądów i dyskusja na temat życia lokalnej społeczności i ich wspólnych problemów.	
	Zakres realizowanych zadań obejmuje: – Budowa budynku biblioteki, – Stworzenie ścieżki edukacyjnej i czytelni letniej.	
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i miary
	<i>Nie oszacowano</i>	<i>Nie oszacowano</i>
Harmonogram i szacunkowy koszt		
Planowane rozpoczęcie projektu/przedsięwzięcia	Styczeń 2018r.	
Planowane zakończenie projektu/przedsięwzięcia	Grudzień 2018r.	
Szacunkowy koszt.	750 000,00 zł	
Potencjalne źródła finansowania	Budżet gminy, środki Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego	

10. Budowa budynku przedszkola w Jaraczewie

Lokalizacja projektu/miejsce przeprowadzenia przedsięwzięcia	Jaraczewo dz. nr 1033, obręb Jaraczewo
Podmioty realizujące projekt/przedsięwzięcie	Gmina Jaraczewo
Partnerzy w realizacji projektu/przedsięwzięcia	Brak
Opis projektu	
Opis stanu istniejącego	Potrzeba stworzenia odpowiedniej ilości miejsc przedszkolnych.

Cel projektu/przedsięwzięcia	Stworzenie odpowiedniej ilości miejsc przedszkolnych dla dzieci z Gminy Jaraczewo w pełnym wymiarze godzinowym, co pozwoli na powrót do pracy rodziców lub wejście na rynek pracy, rozwój umiejętności psychospołecznych wśród najmłodszych.	
Zakres realizowanych działań	Budowa budynku przedszkola wraz z konieczną infrastrukturą.	
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i miary
	<i>Nie oszacowano.</i>	<i>Nie oszacowano.</i>
Harmonogram i szacunkowy koszt		
Planowane rozpoczęcie projektu/przedsięwzięcia	Wrzesień 2017	
Planowane zakończenie projektu/przedsięwzięcia	Lipiec 2018	
Szacunkowy koszt.	3 500 000,00 zł	
Potencjalne źródła finansowania	Środki własne, WRPO 2014+(EFRR)	

11. Modernizacja infrastruktury socjalnej

Lokalizacja projektu/miejsce przeprowadzenia przedsięwzięcia	Góra dz. nr 75, obręb Góra
Podmioty realizujące projekt/przedsięwzięcie	Gmina Jaraczewo
Partnerzy w realizacji projektu/przedsięwzięcia	Brak
Opis projektu	
Opis stanu istniejącego	Zabudowa socjalna jest aktualnie w bardzo złym stanie co uniemożliwia udzielenie odpowiedniej pomocy osobom potrzebującym. Obiekt budowlany wymaga gruntownego

Cel projektu/przedsięwzięcia	remontu w zakresie wymiany konstrukcji stropu oraz konstrukcji dachu wraz z pokryciem. Konieczna jest likwidacja barier architektonicznych.	
	Stworzenie odpowiednich warunków bytowych dla społeczności wykluczonej społecznie w celu zwiększenia ich szans na powrót do normalnego funkcjonowania.	
	W zakres realizowanych działań wchodzi prace wykończeniowe związane z instalacjami wewnętrznymi, w tym:	
Zakres realizowanych działań	➤ Roboty instalacyjne zewnętrzne, ➤ Roboty wykończeniowe pomieszczeń wraz z zapleczem sanitarnym, ➤ Montaż instalacji wewnętrznych (instalacje elektryczne, wentylacja, c.o., woda, przyłącze kanalizacyjne).	
	Kompleksowy remont budynku socjalnego z dostosowaniem do obowiązujących przepisów ppoż i BHP.	
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i miary
	<i>Nie oszacowano.</i>	<i>Nie oszacowano.</i>
Harmonogram i szacunkowy koszt		
Planowane rozpoczęcie projektu/przedsięwzięcia	Styczeń 2020	
Planowane zakończenie projektu/przedsięwzięcia	Grudzień 2023	
Szacunkowy koszt.	470 000,00 zł	
Potencjalne źródła finansowania	Budżet gminy, WRPO 2014+(EFRR)	

12. Stworzenie miejsca opieki żłobkowej

Lokalizacja projektu/miejsce przeprowadzenia przedsięwzięcia	Jaraczewo, działka nr ewid. 1033, obręb Jaraczewo
--	---

Podmioty realizujące projekt/przedsięwzięcie	Gmina Jaraczewo	
Partnerzy w realizacji projektu/przedsięwzięcia	Brak	
	Opis projektu	
Opis stanu istniejącego	Dotychczasowy brak miejsc opieki nad dziećmi do lat 3, co rodzi problemy społeczne w związku z brakiem możliwości łatwego powrotu na rynek pracy młodych rodziców.	
Cel projektu/przedsięwzięcia	Stworzenie miejsca opieki nad dziećmi do lat 3 w Gminie co pozwoli na powrót do pracy rodziców lub wejście na rynek pracy, rozwój umiejętności psychospołecznych wśród najmłodszych.	
Zakres realizowanych działań	Budowa dwóch oddziałów opieki dzieci do lat 3 wraz z konieczną infrastrukturą.	
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i miary
	Nie oszacowano.	Nie oszacowano.
	Harmonogram i szacunkowy koszt	
Planowane rozpoczęcie projektu/przedsięwzięcia	Wrzesień 2019	
Planowane zakończenie projektu/przedsięwzięcia	Grudzień 2020	
Szacunkowy koszt.	980 000,00 zł	
Potencjalne źródła finansowania	Budżet gminy, WRPO 2014+(EFRR)	

13. Rozbudowa z przebudową i nadbudową Gminnego Ośrodka Kultury

Lokalizacja projektu/miejsce przeprowadzenia przedsięwzięcia	Jaraczewo dz. nr ewid. 904, obręb Jaraczewo
--	---

Podmioty realizujące projekt/przedsięwzięcie	Gmina Jaraczewo	
Partnerzy w realizacji projektu/przedsięwzięcia	Brak	
Opis stanu istniejącego	Opis projektu	
	Stworzenie miejsca integracji, miejsca rozwoju umiejętności społecznych poprzez kulturę, stworzenie miejsca dostępnego dla osób niepełnosprawnych, włączenie tej grupy do życia lokalnej społeczności.	
	Stworzenie miejsca kultury dostępnego dla wszystkich (również dla osób niepełnosprawnych), w którym czuć historię. Integracja społeczna poprzez rozwój kulturowy.	
	Zakres realizowanych działań obejmuje:	
Zakres realizowanych działań	– renowacja zabytkowej części obiektu, – dostosowanie obiektu do potrzeb osób niepełnosprawnych, – stworzenie budynku efektywnego ekologicznie.	
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i miary
	<i>Nie oszacowano.</i>	<i>Nie oszacowano.</i>
Harmonogram i szacunkowy koszt		
Planowane rozpoczęcie projektu/przedsięwzięcia	Wrzesień 2017	
Planowane zakończenie projektu/przedsięwzięcia	Sierpień 2018	
Szacunkowy koszt.	1 600 000,00 zł	
Potencjalne źródła finansowania	Budżet gminy, WRPO 2014+(EFRR)	

14. Budowa remizy Ochotniczej Straży Pożarnej i wyposażenia.

Lokalizacja projektu/miejsce przeprowadzenia przedsięwzięcia	Jaraczewo, działka nr ewid. 931 i 932 obręb Jaraczewo	
Podmioty realizujące projekt/przedsięwzięcie	Gmina Jaraczewo	
Partnerzy w realizacji projektu/przedsięwzięcia	Brak	
	Opis projektu	
Opis stanu istniejącego	Potrzeba stworzenia dobrego systemu bezpieczeństwa pożarowego na terenie gminy.	
Cel projektu/przedsięwzięcia	Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców Gminy.	
Zakres realizowanych działań	Zakres realizowanych działań: – budowa budynku remizy, – wyposażenie remizy, – zakup wozów bojowych.	
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i miary
	Nie oszacowano.	Nie oszacowano.
	Harmonogram i szacunkowy koszt	
Planowane rozpoczęcie projektu/przedsięwzięcia	Styczeń 2020	
Planowane zakończenie projektu/przedsięwzięcia	Grudzień 2023	
Szacunkowy koszt.	2 000 000,00 zł	
Potencjalne źródła finansowania	Środki własne	

15. Rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej w Jaraczewie

Lokalizacja projektu/miejsce przeprowadzenia przedsięwzięcia	Jaraczewo, dz. nr ewid. 946 i 935 obręb Jaraczewo	
Podmioty realizujące projekt/przedsięwzięcie	Gmina Jaraczewo	
Partnerzy w realizacji projektu/przedsięwzięcia	Brak	
Opis stanu istniejącego	Opis projektu	
	Niewystarczająca ilość miejsc do czynnego uprawiania sportu i rekreacji. Brak miejsc do rozwijania pasji sportowych, czynnego wypoczynku. Konieczność wprowadzenia nowych elementów. Istniejące obiekty wymagają odnowy.	
	Cel projektu/przedsięwzięcia	
	Stworzenie miejsca rekreacji i sportu dla mieszkańców gminy, stworzenie przestrzeni publicznej w której mieszkańcy będą mogli się integrować i wymieniać poglądami.	
Zakres realizowanych działań	Stworzenie nowych miejsc do czynnego uprawiania sportu i rekreacji. Adaptacja istniejących miejsc.	
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i miary
	Nie oszacowano.	Nie oszacowano.
Harmonogram i szacunkowy koszt		
Planowane rozpoczęcie projektu/przedsięwzięcia	Styczeń 2019	
Planowane zakończenie projektu/przedsięwzięcia	Grudzień 2023	
Szacunkowy koszt.	500 000,00 zł	
Potencjalne źródła finansowania	Budżet gminy, WRPO 2014+(EFRR)	

16. Rewitalizacja rynku w Jaraczewie

Lokalizacja projektu/miejsce
przeprowadzenia
przedsięwzięcia

Jaraczewo, dz. nr ewid. 498, 499, 720, 710, 715, 716/6, 717/2, 718/4, 719/2, 730, 754, 756, 757, 758, 759, 760/2, 801, 800, 799, 798, 797, 793, 794, 792, 791, 902/3, 902/2, 709/1, 708, 500, 706, obręb Jaraczewo

Podmioty realizujące
projekt/przedsięwzięcie

Gmina Jaraczewo

Partnerzy w realizacji
projektu/przedsięwzięcia

Brak

Opis projektu

Opis stanu istniejącego

Obecnie przestrzeń rynku pozostaje w niedostatecznym stanie technicznym, co uniemożliwia korzystanie z terenu, a także nie zachęca mieszkańców do przebywania w jego obrębie. Ponadto na terenie miasta brakuje miejsc publicznych służących rekreacji i integracji mieszkańców.

Cel projektu/przedsięwzięcia

Ze względu na fakt, iż projekt jest skierowany do mieszkańców całej jednostki planuje się utworzenie wysokiej jakości przestrzeni publicznej, w której lokalna społeczność będzie mogła spędzać czas wolny, wymieniać się poglądami i nawiązywać nowe sąsiedzkie znajomości lub podtrzymywać dotychczasowe. Podjęcie działań w obrębie centralnego punktu miasta pozwoli również na stworzenie wizytówki Gminy – przestrzeni uporządkowanej, przyjaznej mieszkańcom i odpowiadającej na ich potrzeby. Projekt będzie oddziaływał zarówno na sferę społeczną (zwiększenie dostępności do urządzonych terenów zieleni o wysokiej jakości, zwiększenie powierzchni terenów służących rekreacji itd.), jak i przestrzenno-funkcjonalną (poprawa komunikacji w obrębie rynku oraz poprawa estetyki przestrzeni).

Zakres realizowanych działań	W ramach projektu planuje się utworzenie wysokiej jakości przestrzeni publicznej, w tym nową aranżację płyt rynku i inwestycję w tereny zieleni (celem utworzenia miejsca służącego rekreacji i integracji). Ponadto istotne jest ustawienie elementów małej architektury (ławki, kosze na śmieci), a także poprawa komunikacji (ciągi komunikacyjne) i estetyki elewacji kamienic.	
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i miary
	<i>Nie oszacowano.</i>	<i>Nie oszacowano.</i>
Harmonogram i szacunkowy koszt		
Planowane rozpoczęcie projektu/przedsięwzięcia	Styczeń 2019	
Planowane zakończenie projektu/przedsięwzięcia	Grudzień 2023	
Szacunkowy koszt.	4 000 000,00 zł	
Potencjalne źródła finansowania	Budżet gminy, WRPO 2014+(EFRR), środki województwa wielkopolskiego, środki własne mieszkańców	

Lista projektów komplementarnych

Na listę projektów komplementarnych zostały wpisane te projekty, które stanowią uzupełnienie dla przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Projekty zawierają działania głównie w sferze społecznej i będą stanowić uzupełnienie z powstałą lub zmodernizowaną infrastrukturą w ramach projektów głównych. Zaproponowane projekty społeczne stanowią odpowiedź na zdiagnozowane problemy.

1) Szkolenia dla osób bezrobotnych z obszaru rewitalizacji

Na terenie obszaru rewitalizacji zdiagnozowano problem wysokiego odsetka osób długotrwale pozostających bez pracy, a także bezrobotnych bez doświadczenia i kwalifikacji zawodowych. Przy współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w Jarocinie planuje się organizację szkoleń. Ich zakres przewiduje nabycie kompetencji twardych (tj. naukę obsługi komputera) i miękkich (np. nauka języków obcych). W ramach szkoleń planuje się indywidualne spotkania z doradcą zawodowym, który doradzi w zakresie wyboru ścieżki zawodowej lub przygotowuje do

rozmowy kwalifikacyjnej. Głównym celem projektu będzie złagodzenie problemu bezrobocia występującego na obszarze rewitalizacji poprzez zmianę lub nabycie nowych kwalifikacji zawodowych.

Projekt realizowany będzie na obszarze rewitalizacji w następujących miejscach:

- Urząd Miasta i Gminy w Jaraczewie,
- Zamiejscowy oddział Biblioteki Publicznej Gminy Jaraczewo w Górze,
- Wybudowanej świetlicy wiejskiej w Bielejewie.

2) Powiedz „STOP!” bezradności i przemocy

Na obszarze rewitalizacji znaczny odsetek mieszkańców stanowią osoby, które korzystają z środowiskowej pomocy społecznej. Często te osoby nie potrafią lub nie chcą zmienić swojej sytuacji życiowej. Projekt „Powiedz „STOP!” bezradności i przemocy” skierowany będzie do osób borykających się z zarówno problemem bezradności opiekuńczo-wychowawczej, jak również osób dorosłych i dzieci dotkniętych przemocą domową. W ramach projektu oferowana będzie bezpłatna pomoc i wsparcie poprzez:

- Uruchomienie dyżurów psychologa,
- Spotkania grupowe skierowane do dzieci i dorosłych dotkniętych przemocą domową,
- Poradnictwo prawne,
- Spotkania dla rodziców z przedstawicielami Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Projekt realizowany będzie w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Jaraczewie.

3) Z nauką za pan brat

Projekt „Z nauką za pan brat” skierowany będzie do dzieci i młodzieży z obszaru rewitalizacji. Przeprowadzona delimitacja wskazała, że wysoki odsetek uczniów nie uzyskało promocji do następnej klasy lub uzyskało niskie wyniki na egzaminach. W ramach projektu przewiduje się organizację dodatkowych, nieodpłatnych zajęć, w tym:

- Wykłady i warsztaty z przedmiotów, z których uczniowie uzyskują najniższe wyniki,
- Zajęcia wyrównawcze prowadzone przez uczniów o wysokich wynikach w nauce,
- Wycieczki m.in. do Poznańskiego Parku Naukowo-Technologicznego.

Uzasadnieniem potrzeby realizacji projektu jest otwarcie szkoły na dzieci i zminimalizowanie ograniczeń w dostępie do edukacji uczniów ze zdiagnozowanymi problemami.

4) „Nie”-pełnosprawni mieszkańcy

Projekt „„Nie”-pełnosprawni mieszkańcy” skierowany będzie do dzieci, których rodzice otrzymują świadczenia społeczne z powodu niepełnosprawności. Powodem pobierania zasiłków pomocowych jest niemożliwość podjęcia zatrudnienia przez rodziców. Realizacja projektu pozwoli na podjęcie przez nich pracy, którzy ze względu na opiekę nad dzieckiem, nie mogli dotychczas tego zrobić. W ramach projektu przewiduje się organizację zajęć dla dzieci m.in. z rękodzieła artystycznego, treningów interpersonalnych, komunikacji społecznej, itp.

Głównym celem projektu będzie aktywizacja i integracja dzieci niepełnosprawnych i zapewnienie możliwości aktywnego spędzenia czasu wolnego. Realizacja projektu pozwoli również na podjęcie pracy zawodowej przez rodziców dzieci niepełnosprawnych.

W pierwszej kolejności projekt skierowany będzie do mieszkańców obszarów rewitalizacji. Nie oznacza to jednak, że z prowadzanego przedsięwzięcia wykluczone zostaną osoby potrzebujące wsparcia z terenu gminy. Mieszkaniec z poza obszaru rewitalizacji będzie mógł włączyć się w projekt, w momencie, gdy dostępna pula miejsc nie zostanie wykorzystana.

5) Aktywny ja, aktywni my

Na terenie obszaru rewitalizacji odnotowano niski odsetek funkcjonujących organizacji pozarządowych. Projekt „Aktywny ja, aktywni my” skierowany jest do mieszkańców obszaru rewitalizacji, którzy chcieliby włączyć się aktywnie w działalność na rzecz rozwoju społeczeństwa obywatelskiego i swojego miejsca zamieszkania. W ramach projektu przewiduje się zorganizowanie działań szkoleniowych, doradczych i informacyjnych dla mieszkańców, w tym z zakresu m.in. zarządzania projektami, źródeł finansowania projektów czy możliwości ich pozyskania.

Celem projektu jest wzrost aktywności społecznej, skutkującej powstaniem nowych organizacji pozarządowych działających na rzecz rozwoju obszaru rewitalizacji i jego mieszkańców.

Powiązanie planowanych przedsięwzięć z kierunkami działań

Tabela 23 Powiązanie planowanych przedsięwzięć z zakładanymi celami

Lp.	Nazwa projektu	Kierunki działań
PROJEKTY PODSTAWOWE		
1)	Odnowienie pałacu i parku wokół pałacu	Modernizacja i przystosowanie infrastruktury technicznej do zmieniających się potrzeb różnych środowisk społecznych.
2)	Budowa świetlicy wiejskiej	Aktywizacja społeczna osób zagrożonych lub wykluczonych społecznie. Przekształcenie przestrzeni publicznej obszarów zdegradowanych na rzecz aktywności społecznej. Budowa i modernizacja budynków użyteczności publicznej dopasowanej do zmieniających się potrzeb różnych środowisk społecznych.
3)	Monitoring w miejscach publicznych	Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców.
4)	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków	Poprawa dostępu mieszkańców do infrastruktury technicznej i sieci techniczno-sanitarnych.
5)	Dokończenie dróg gminnych, położenie nawierzchni bitumicznej	Poprawa dostępu mieszkańców do infrastruktury technicznej i sieci techniczno-sanitarnych.
6)	Budowa pieszych ciągów komunikacyjnych w miejscowości Bielejewo	Poprawa dostępu mieszkańców do infrastruktury technicznej i sieci techniczno-sanitarnych.
7)	Sala gimnastyczna przy szkole podstawowej	Przekształcenie przestrzeni publicznej obszarów zdegradowanych na rzecz aktywności społecznej.
8)	Rewitalizacja parku w Jaraczewie	Przekształcenie przestrzeni publicznej obszarów zdegradowanych na rzecz aktywności społecznej.
9)	Budowa filii biblioteki publicznej w Górze	Przekształcenie przestrzeni publicznej obszarów zdegradowanych na rzecz aktywności społecznej.

10)	Budowa budynku przedszkola w Jaraczewie	Budowa i modernizacja budynków użyteczności publicznej dopasowanej do zmieniających się potrzeb różnych środowisk społecznych.
11)	Modernizacja infrastruktury socjalnej	Budowa i modernizacja budynków użyteczności publicznej dopasowanej do zmieniających się potrzeb różnych środowisk społecznych.
12)	Stworzenie miejsca opieki żłobkowej	Budowa i modernizacja budynków użyteczności publicznej dopasowanej do zmieniających się potrzeb różnych środowisk społecznych.
13)	Rozbudowa z przebudową i nadbudową Gminnego Ośrodka Kultury	Aktywizacja społeczna osób zagrożonych lub wykluczonych społecznie. Przekształcenie przestrzeni publicznej obszarów zdegradowanych na rzecz aktywności społecznej.
14)	Budowa remizy Ochotniczej Straży Pożarnej i wyposażenia	Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców.
15)	Rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej w Jaraczewie	Przekształcenie przestrzeni publicznej obszarów zdegradowanych na rzecz aktywności społecznej.
16)	Rewitalizacja rynku w Jaraczewie	Przekształcenie przestrzeni publicznej obszarów zdegradowanych na rzecz aktywności społecznej.
PROJEKTY KOMPLEMENTARNE		
1)	Szkolenia dla osób bezrobotnych z obszaru rewitalizacji	Aktywizacja społeczna osób zagrożonych lub wykluczonych społecznie. Rozwój kapitału społecznego i zmniejszenie skali problemów społecznych na obszarze rewitalizacji.
2)	Powiedź „STOP!” bezradności i przemocy	Rozwój kapitału społecznego i zmniejszenie skali problemów społecznych na obszarze rewitalizacji. Przeciwdziałanie zjawisku dziedziczenia biedy i nieudolności życiowej.
3)	Z nauką za pan brat	Rozwój kapitału społecznego i zmniejszenie skali problemów społecznych na obszarze rewitalizacji. Przeciwdziałanie zjawisku dziedziczenia biedy i nieudolności życiowej.

4)	„Nie”-pełnosprawni mieszkańcy	Aktywizacja społeczna osób zagrożonych lub wykluczonych społecznie.
5)	Aktywny ja, aktywni my	Rozwój kapitału społecznego i zmniejszenie skali problemów społecznych na obszarze rewitalizacji.

Źródło: opracowanie własne.

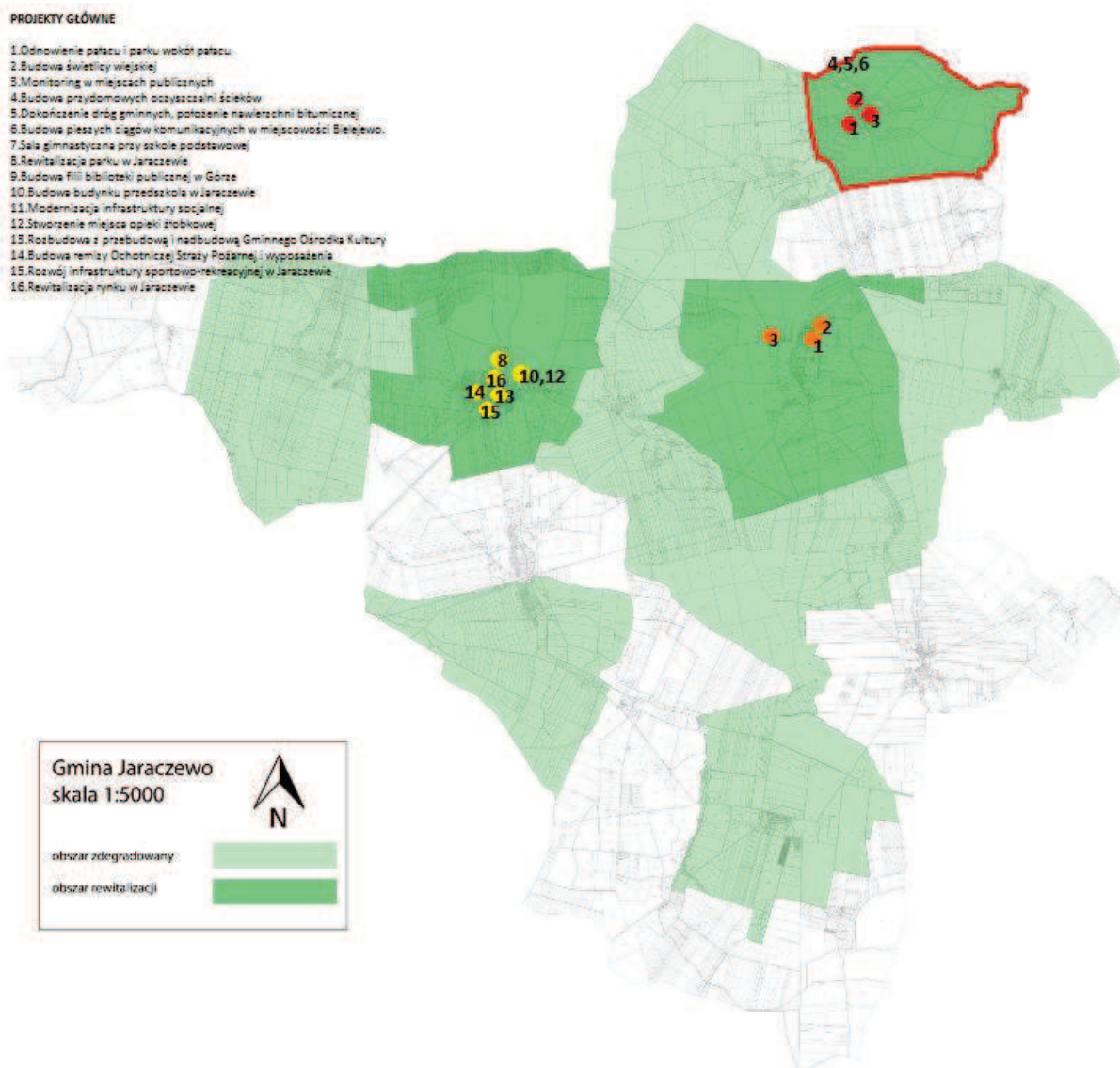
11. MECHANIZMY ZAPEWNIANIA KOMPLEMENTARNOŚCI REWITALIZACJI

Komplementarność przestrzenna

Komplementarność przestrzenna oznacza konieczność projektowania i realizacji programu rewitalizacji w sposób zapewniający wzajemne powiązania pomiędzy projektami/ przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi realizowanymi zarówno na obszarze zdegradowanym, jak i znajdujących się poza nim, ale oddziałujących na obszar zdegradowany. Zaplanowanie działań w ten sposób zapewni ich efektywność, przyczyniając się do oddziaływania na cały obszar dotknięty stanem kryzysowym. Wzajemne dopełnienie się przestrzenne poszczególnych projektów/ przedsięwzięć rewitalizacyjnych, pomiędzy którymi zachodzić będzie efekt synergii, pozwoli na dokonanie interwencji w sposób kompleksowy. Celem komplementarności przestrzennej jest zatem prowadzenie działań, tak aby nie skutkowały przesuwaniem problemów na inne obszary lub doprowadzały do niepożądanych efektów społecznych, tj. segregacja społeczna lub wykluczenie.

Na poniższej mapie zaznaczono lokalizacje projektów głównych przewidzianych do rewitalizacji w ramach programu rewitalizacji.

Rysunek 19 Lokalizacja projektów głównych

Źródło: Opracowanie własne.

Komplementarność problemowa

Komplementarność problemowa oznacza działań rewitalizacyjnych dopełniających się tematycznie. Efektem tego jest oddziaływanie na obszar zdegradowany we wszystkich istotnych aspektach funkcjonowania gminy (gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno-funkcjonalnym i technicznym). Zachowanie zasady komplementarności problemowej zapobiega fragmentaryzacji (np. „rewitalizacji technicznej”, „rewitalizacji społecznej”) i ułatwia całościowe spojrzenie na realizowane działania. Ponadto, pozwala na efektywne współdziałanie różnych instytucji, zapewnienia wzajemność uzupełniania się i spójność procedur, skutkującą lepszą koordynacją tematyczną oraz organizacyjną działań administracji.

Tabela 24 Wpływ projektów rewitalizacyjnych na poszczególne aspekty funkcjonowania obszaru rewitalizacji

Lp.	Nazwa projektu	Aspekt społeczny	Aspekt gospodarczy	Aspekt środowiskowy	Aspekt przestrzenno-funkcjonalny	Aspekt techniczny
PROJEKTY GŁÓWNE						
1)	Odnowienie pałacu i parku wokół pałacu	✓			✓	✓
2)	Budowa świetlicy wiejskiej	✓			✓	✓
3)	Monitoring w miejscach publicznych	✓				
4)	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków	✓		✓		✓
5)	Dokończenie dróg gminnych, położenie nawierzchni bitumicznej	✓				✓
6)	Budowa pieszych ciągów komunikacyjnych w miejscowości Bielejewo	✓				✓
7)	Sala gimnastyczna przy szkole podstawowej	✓			✓	
8)	Rewitalizacja parku w Jaraczewie	✓			✓	
9)	Budowa filii biblioteki publicznej w Górze	✓			✓	
10)	Budowa budynku przedszkola w Jaraczewie	✓			✓	
11)	Modernizacja infrastruktury socjalnej	✓			✓	✓

Lp.	Nazwa projektu	Aspekt społeczny	Aspekt gospodarczy	Aspekt środowiskowy	Aspekt przestrzenno-funkcjonalny	Aspekt techniczny
12)	Stworzenie miejsca opieki żłobkowej	✓			✓	
13)	Rozbudowa z przebudową i nadbudową Gminnego Ośrodka Kultury	✓			✓	
14)	Budowa remizy Ochotniczej Straży Pożarnej i wyposażenia	✓				✓
15)	Rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej w Jaraczewie	✓			✓	
16)	Rewitalizacja rynku w Jaraczewie	✓			✓	
PROJEKTY UZUPEŁNIAJĄCE						
1)	Szkolenia dla osób bezrobotnych z obszaru rewitalizacji	✓	✓			
2)	Powiedź „STOP!” bezradności i przemocy	✓				
3)	Z nauką za pan brat	✓				
4)	„Nie”-pełnosprawni mieszkańcy	✓				
5)	Aktywny ja, aktywni my	✓				

Źródło: Opracowanie własne.

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna wymaga zaprojektowania systemu zarządzania programem rewitalizacji, tak aby pozwolił na efektywne współdziałanie różnych instytucji oraz wzajemne uzupełnianie się i spójności procedur. Komplementarność

zapewniona zostanie przez system zarządzania oparty na **Komitecie Rewitalizacji**, którego działania wspierać będzie Burmistrz Miasta i Gminy Jaraczewo, stanowiący forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy, a także sprawujący funkcje opiniodawczo-doradcze. System stworzony został na podstawie zapewnienia aktywnego udziału interesariuszy w proces tworzenia i wdrażania Programu Rewitalizacji.

Szczegółowe informacje na ten temat zawarte zostały w rozdziale 14 System wdrażania i realizacji Programu Rewitalizacji.

Komplementarność międzyokresowa

Komplementarność międzyokresowa polega na uzupełnieniu przedsięwzięć zrealizowanych w ramach polityki spójności 2007-2013 (np. o charakterze infrastrukturalnym) projektami komplementarnymi (np. o charakterze społecznym), realizowanymi w ramach polityki spójności 2014-2020. Zaplanowane projekty rewitalizacyjne stanowią dopełnienie projektów.

Wykaz projektów realizowanych w poprzedniej perspektywie przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 25 Komplementarność międzyokresowa

L.p.	Nazwa projektu	Wartość projektu	Wartość dofinansowania	Nazwa beneficjenta
1.	POSTAW NA SIEBIE- II. Program aktywizacji społeczno-zawodowej dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym z terenu Gmin Jaraczewo oraz Żerków	1349137,11 zł	1146766, 54 zł	Zakład Doskonalenia Zawodowego
2.	Kurs na Jaraczewo - wyrównywanie szans uczniów i uczennic	1064377,83 zł	1252209,21 zł	Gminny Zespół Ekonomiczno - Administracyjny Szkół
3.	Prowadzenie punktów przedszkolnych na terenie Gminy Jaraczewo	709904,00 zł	603418,40 zł	Gminny Zespół Ekonomiczno - Administracyjny Szkół

L.p.	Nazwa projektu	Wartość projektu	Wartość dofinansowania	Nazwa beneficjenta
4.	Przebudowa i rozbudowa drogi gminnej nr 603022P Jaraczewo – Chwałkowo Kościelne na odcinku od km 0,003 do km 2,189 o długości 2,186 km	690884.03	345442.01	Gmina Jaraczewo
5.	Opracowanie Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Jaraczewo	30012.00	25510.00	Gmina Jaraczewo
6.	Zakup pojazdu ratowniczo - gaśniczego oraz sprzętu strażackiego na potrzeby OSP w Jaraczewie należącej do Krajowego Systemu Ratowniczo - Gaśniczego	831 680.59	493 551.18	Gmina Jaraczewo

Źródło: opracowanie własne.

12. INDYKATYWNE RAMY FINANSOWE

W Programie Rewitalizacji istotne jest określenie indykatywnych ram finansowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Komplementarność źródeł finansowania, w kontekście polityki spójności 2014-2020, oznacza konieczność umiejętnego uzupełniania i łączenia w przedsięwzięciach rewitalizacyjnych wsparcia ze środków EFRR, EFS i FS z wykluczeniem podwójnego dofinansowania. Koordynacja i synergia w zakresie ram finansowych jest konieczna dla uzyskania korzystnych efektów dla obszarów zdegradowanych.

Poniżej zaprezentowano założenia finansowe dotyczące planowanych, podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, bez których osiągnięcie pożądanego stanu obszaru rewitalizacji nie miałoby szans na realizację.

Tabela 26 Szacunkowy koszt i potencjalne źródła finansowania projektów rewitalizacyjnych

Lp.	Nazwa projektu	Szacunkowy koszt	Potencjalne źródło finansowania
1)	Odnowienie pałacu i parku wokół pałacu	2 000 000,00 zł	Budżet gminy, Środki WRPO 2014+ (EFRR)
2)	Budowa świetlicy wiejskiej	500 000,00 zł	Budżet gminy, środki PROW
3)	Monitoring w miejscach publicznych	10 000,00 zł	Budżet gminy
4)	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków	-	Budżet gminy, WFOŚiGW
5)	Dokończenie dróg gminnych, położenie nawierzchni bitumicznej	500 000,00 zł	Budżet gminy
6)	Budowa pieszych ciągów komunikacyjnych w miejscowości Bielejewo.	300 000,00 zł	Budżet gminy
7)	Sala gimnastyczna przy szkole podstawowej	2 000 000,00 zł	Budżet gminy, środki Ministerstwa Sportu i Turystyki
8)	Rewitalizacja parku w Jaraczewie	3 000 000,00 zł	Środki własne, środki WRPO 2014+ (EFRR)
9)	Budowa filii biblioteki publicznej w Górze	750 000,00 zł	Budżet gminy, środki Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego
10)	Budowa budynku przedszkola w Jaraczewie	350 000,00 zł	Budżet gminy, środki WRPO 2014+ (EFRR)
11)	Modernizacja infrastruktury socjalnej	470 000,00 zł	Budżet gminy, środki WRPO 2014+ (EFRR)
12)	Stworzenie miejsca opieki żłobkowej	980 000,00 zł	Budżet gminy, środki WRPO 2014+ (EFRR)
13)	Rozbudowa z przebudową i nadbudową Gminnego Ośrodka Kultury	1 600 000,00 zł	Budżet gminy, środki WRPO 2014+ (EFRR)

Lp.	Nazwa projektu	Szacunkowy koszt	Potencjalne źródło finansowania
14)	Budowa remizy Ochotniczej Straży Pożarnej i wyposażenia	2 000 000,00 zł	Budżet gminy
15)	Rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej w Jaraczewie	500 000,00 zł	Budżet gminy, środki WRPO 2014+ (EFRR)
16)	Rewitalizacja rynku w Jaraczewie	4 000 000,00 zł	Budżet gminy, WRPO 2014+(EFRR), środki województwa wielkopolskiego, środki własne mieszkańców
PROJEKTY UZUPEŁNIAJĄCE			
1)	Szkolenia dla osób bezrobotnych z obszaru rewitalizacji	160 000,00 zł	Budżet gminy, środki WRPO 2014+ (EFS)
2)	Powiedź „STOP!” bezradności i przemocy	120 000,00 zł	Budżet gminy, środki WRPO 2014+ (EFS)
3)	Z nauką za pan brat	80 000, 00 zł	Budżet gminy, środki WRPO 2014+ (EFS)
4)	„Nie”-pełnosprawni mieszkańcy	600 000,00 zł	Budżet gminy, środki WRPO 2014+ (EFS)
5)	Aktywny ja, aktywni my	50 000,00 zł	Budżet gminy, środki WRPO 2014+ (EFS)

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 27 Harmonogram realizacji

Nazwa projektu/ termin realizacji	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
<i>Odnowienie pałacu i parku wokół pałacu</i>							
<i>Budowa świetlicy wiejskiej</i>							
<i>Monitoring w miejscach publicznych</i>							
<i>Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków.</i>							

Nazwa projektu/ termin realizacji	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
<i>Dokończenie dróg gminnych, położenie nawierzchni bitumicznej</i>							
<i>Budowa pieszych ciągów komunikacyjnych w miejscowości Bielejewo.</i>							
<i>Sala gimnastyczna przy szkole podstawowej</i>							
<i>Rewitalizacja parku w Jaraczewie</i>							
<i>Budowa filii biblioteki publicznej w Górze</i>							
<i>Budowa budynku przedszkola w Jaraczewie</i>							
<i>Modernizacja infrastruktury socjalnej</i>							
<i>Stworzenie miejsca opieki żłobkowej</i>							
<i>Rozbudowa z przebudową i nadbudową Gminnego Ośrodka Kultury</i>							
<i>Budowa remizy Ochotniczej Straży Pożarnej i wyposażenia</i>							
<i>Rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej w Jaraczewie</i>							
<i>Rewitalizacja rynku w Jaraczewie</i>							
<i>Szkolenia dla osób bezrobotnych z obszaru rewitalizacji</i>							
<i>Powiedź „STOP!” bezradności i przemocy</i>							
<i>Z nauką za pan brat</i>							
<i>„Nie”-pełnosprawni mieszkańcy</i>							
<i>Aktywny ja, aktywni my</i>							

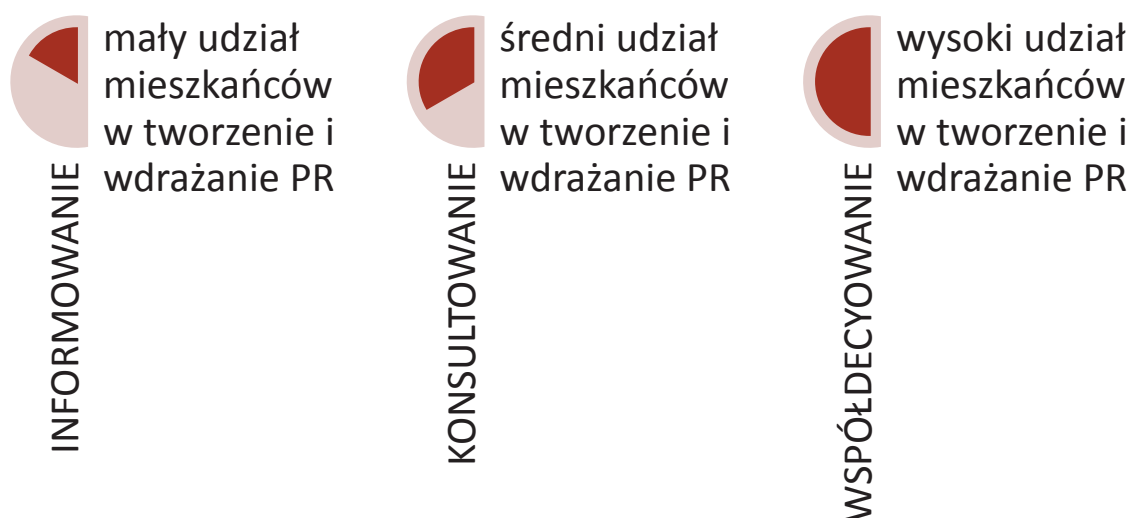
Źródło: opracowanie własne.

13. PARTYCYPACJA SPOŁECZNA W PROCESIE REWITALIZACJI

Partycypacja społeczna stanowi aktywne branie udziału w wydarzeniach, które opiera się na komunikacji z władzą i polega na wzajemnym wspieraniu się władzy z obywatelami we wspólnym podejmowaniu decyzji. Partycypacja społeczna w programach rewitalizacji jest bardzo istotna, o czym świadczą zapisy w *Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020* i *Zasadach programowania i wsparcia rewitalizacji w ramach WRPO 2014+*.

Stopień zaangażowania obywateli w podejmowane decyzje może być różny. Wyróżniamy trzy etapy, przedstawione na poniższym schemacie.

Rysunek 20 Drabina partycypacji społecznej

Źródło: Opracowanie własne.

Informowanie – to najprostsza forma partycypacji, która w małym stopniu angażuje obywateli. Działania władz ograniczają się jedynie do informowania obywateli o podjętych decyzjach. Obywateli traktuje się jedynie jako biernych odbiorców, którzy nie mają realnego wpływu na podejmowane przez władze działania.

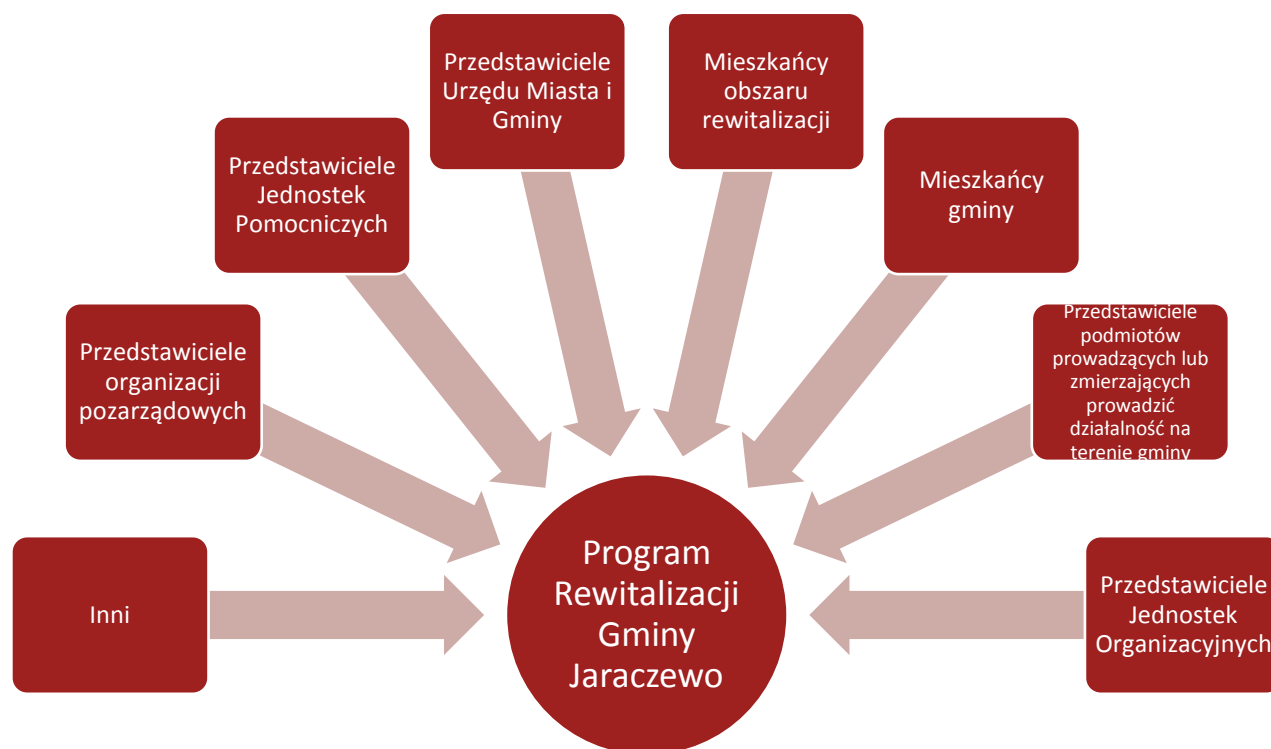
Konsultowanie – wymaga już większego zaangażowania obywateli w prowadzone działania. Oprócz etapu informowania, władza daje możliwość wypowiedzenia się na temat planowanych działań. Następnie opinie obywateli są rozważane przez władze, która nie ma obowiązku ich włączenia do planowanych działań.

Współdecydowanie – stanowi najwyższy stopień partycypacji obywatelskiej, w której władza i obywatele pracują na zasadzie partnerstwa. Mieszkańcy mają realny wpływ na planowane działania przez przekazanie im części kompetencji, a tym samym odpowiedzialności za podejmowane inicjatywy.

W proces rewitalizacji angażowani są przedstawiciele różnych środowisk społecznych. Pozwala to na poznanie potrzeb i oczekiwań mieszkańców, a także na prowadzenie działań w sposób kompleksowy, w celu wyprowadzenia ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych.

Poniższy schemat przedstawia interesariuszy rewitalizacji.

Rysunek 21 Interesariusze Programu Rewitalizacji Gminy Jaraczewo

Źródło: opracowanie własne.

W ramach prowadzonych prac nad Programem Rewitalizacji zapewniona została zarówno jednokierunkowa, jak i dwukierunkowa komunikacja z interesariuszami:

- **Komunikacja jednostronna** – informowanie mieszkańców na stronie internetowej Urzędu Miasta i Gminy oraz Biuletynie Informacji Publicznej o aktualnych pracach nad Programem, konsultacjach społecznych, prowadzonych badaniach, zbierania pomysłów na przedsięwzięcia rewitalizacyjne, itp.
- **Komunikacja dwustronna** – polegająca na aktywnym włączaniu interesariuszy w proces tworzenia Programu Rewitalizacji.

Formy partycypacji społecznej

Udział zróżnicowanych grup społecznych w procesie rewitalizacji ma zapewnić realizację zasady solidaryzmu społecznego oraz ułatwić dostęp obywateli do dobra wspólnego. Budowa zaufania pomiędzy władzą publiczną a partnerami społeczno-gospodarczymi pozwoli władzom na poznanie potrzeb społeczności oraz wypracowanie rzeczywistych rozwiązań problemów występujących zarówno na obszarze rewitalizacji, jak i całej gminy.

W poniższej tabeli zaprezentowane zostały metody włączania interesariuszy na etapie diagnozowania i programowania Programu Rewitalizacji.

Tabela 28 Formy partycypacji społecznej w Programie Rewitalizacji

FORMY KONSULTACJI SPOŁECZNYCH	OPIS PRZEBIEGU
Ankieta CAWI	Badanie kwestionariuszowe, dotyczące opinii w sprawie projektu Uchwały Rady Miasta i Gminy Jaraczewo w sprawie wyznaczenia składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji, przeprowadzone zostało metodą CAWI (ang. Computer-Assisted Web-Interview), w terminie od 30 maja 2017 r. do 29 czerwca 2017 r. Respondentów zapytano o opinie w zakresie zgodności zasad określonych w projekcie, uwag dotyczących zasad wyznaczenia składu i zasad działania oraz propozycje zmian. Metodą informowania o prowadzonym badaniu była: – Strona internetowa Urzędu Miasta i Gminy Jaraczewo; – Biuletyn Informacji Publicznej.
Ankieta PAPI	Badanie kwestionariuszowe przeprowadzone zostało metodą PAPI (ang. Paper and Pen Personal Interview), które stanowi tradycyjną formę zbierania danych podczas bezpośredniej rozmowy z respondentem. Badanie prowadzone było na próbie 300 osób (po ok. 100 w każdym

	obszarze rewitalizacji), w terminie od 2 maja 2017 roku do 12 maja 2017 roku. Celem badania była diagnoza zjawisk i czynników kryzysowych na obszarach wyznaczonych do rewitalizacji. Respondentów zapytano o opinie dotyczące m.in.: najważniejszych problemów, propozycje realizowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, potencjały i ocenę w zakresie poszczególnych aspektów życia i głównych odbiorców działań rewitalizacyjnych. Wyniki ankiety wykorzystane zostały do szczegółowego opisu obszaru rewitalizacji.
Wywiady pogłębione	Wywiady realizowane były metodą IDI, przeprowadzane były z pracownikami Urzędu Miasta i Gminy, jednostek organizacyjnych Gminy i organizacji pozarządowych potencjalnie odpowiedzialnych za wdrożenie projektów rewitalizacyjnych. Ma na celu uzyskanie konkretnych informacji w sposób planowy i metodyczny według określonego schematu, zwanego scenariuszem wywiadu. Badanie realizowane było w terminie od 19 maja 2017 r. do 22 maja 2017 r. Respondentom zadano pytania dotyczące m.in: – obszarów cechujących się koncentracją zjawisk kryzysowych, – czynników wywierających negatywny wpływ na zdrowie fizyczne i psychiczne lokalnej społeczności, – źródeł problemu wykluczenia społecznego, – oceny oferty kulturalno-sportowej, – największych niedogodności na terenieminy, – kierunku rozwoju w celu zapewnienia poprawy jakości życia w gminie. Łącznie zrealizowano 5 wywiadów indywidualnych. Analiza wypowiedzi respondentów wykorzystana została w szczegółowym opisie obszaru rewitalizacji.
Warsztat diagnostyczny	Warsztat diagnostyczny zorganizowany został 15 maja 2017 r. w Urzędzie Gminy w Jaraczewie, w którym uczestniczyło 7 osób. Metodą informowania o spotkaniu była: – strona internetowa Urzędu Miasta i Gminy; – Biuletyn Informacji Publicznej. Praca warsztatowa została podzielona na 3 obszary rewitalizacji: miasto Jaraczewo, sołectwo Bielejewo i Góra. Uczestników spotkania zapytano o: – Występujące problemy, – Dlaczego w mieście Jaraczewo jest źle? – Dlaczego w mieście Jaraczewo jest dobrze? – Mocne strony, – Słabe strony, – Wyobrażenia o obszarze za 10 lat. Wyniki spotkania informacyjno-warsztatowego przedstawione zostały w Załączniku 2.

Spacer studyjny

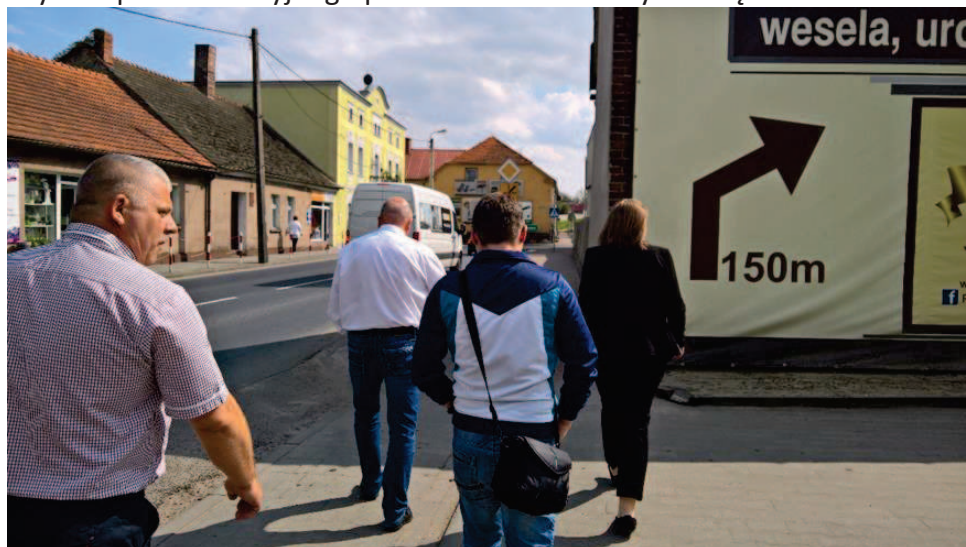
Spacer studyjny zorganizowany został 15 maja 2017 r. na obszarach wskazanych do rewitalizacji, tj. Jaraczewo, Góra i Bielejewo. Uczestniczyły w nim 4 osoby. Spotkanie miało charakter otwarty, a metodą informowania o spacerze była:

- Strona internetowa Urzędu Miasta i Gminy;
- Biuletyn Informacji Publicznej.

Głównym celem spaceru było poznanie faktycznie występujących problemów na obszarze rewitalizacji oraz realnych potrzeb i oczekiwań. W trakcie spaceru pytano uczestników o:

- miejsca tożsamości;
- miejsca bezpieczne;
- miejsca niebezpieczne;
- miejsca zadbane;
- miejsca zaniedbane;
- miejsca społecznej aktywności.

Wyniki spaceru studyjnego przedstawione zostały w Załączniku 2.

	
Karty przedsięwzięć rewitalizacyjnych	Interesariusze programu zostali zaproszeni do zgłaszania propozycji przedsięwzięć rewitalizacyjnych, w terminie od 2 maja 2017 r. do 17 maja 2017 r. za pomocą: – strony internetowej Urzędu Miasta i Gminy Jaraczewo; – Biuletynu Informacji Publicznej; – Artykułu zamieszczonego w „Gazecie Jarocińskiej”. Do zgłaszania kart przedsięwzięć rewitalizacyjnych zachęceni byli wszyscy mieszkańcy, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe, lokali liderzy, wspólnoty mieszkaniowe, spółdzielnie, właściciele i zarządcy nieruchomości, parafie, instytucje samorządowe i państwowe oraz wszyscy zainteresowani włączeniem się w rewitalizację gminy. Wypełnione formularze można było dostarczyć: – drogą elektroniczną na adres email: ug@jaraczewo.pl, z tytułem wiadomości „PR Gminy Jaraczewo na lata 2016-2023”; – korespondencyjnie na adres: Urząd Miasta i Gminy Jaraczewo, ul. Jarocińska 1, 63-233 Jaraczewo, z dopiskiem „PR Gminy Jaraczewo na lata 2016-2023”; – bezpośrednio w Urzędzie Miasta i Gminy Jaraczewo, u. Jarocińska 1, 63-233 Jaraczewo.
Zbieranie uwag w postaci papierowej i elektronicznej	Opinii interesariuszy Programu Rewitalizacji poddano projekt Programu Rewitalizacji dla Gminy Jaraczewo na lata 2016-2023 i projekt Uchwały Rady Miasta i Gminy Jaraczewo w sprawie wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji. Metodą informowania interesariuszy o możliwości zbierania uwag była: – strona internetowa Urzędu Miasta i Gminy Jaraczewo; – Biuletynu Informacji Publicznej; – Artykułu zamieszczonego w „Gazecie Jarocińskiej”. Projekty dostępne były na stronie www.jaraczewo.pl, na stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej www.jaraczewo.bip.net.pl oraz papierowo w Urzędzie Miasta i Gminy Jaraczewo. Przewidziano następujące formy zbierania uwag:

- w formie papierowej (dostarczenie na adres: Urząd Miasta i Gminy Jaraczewo, ul. Jarocińska 1, 63-233 Jaraczewo z dopiskiem: konsultacje projektu Programu Rewitalizacji dla Gminy Jaraczewo na lata 2016-2023 lub konsultacje Komitet Rewitalizacji);
- w formie elektronicznej (załączony do obwieszczenia formularz można było wysłać na adres: ug@jaraczewo.eu, z dopiskiem: konsultacje projektu Programu Rewitalizacji dla Gminy Jaraczewo na lata 2016-2023 lub konsultacje Komitet Rewitalizacji);
- ustnych (w Urzędzie Miasta i Gminy Jaraczewo, ul. Jarocińska 1, 63-233 Jaraczewo);
- zbierania uwag w wersji elektronicznej za pomocą ankiety (z dopiskiem: konsultacje Komitet Rewitalizacji);
- zbierania uwag podczas spotkania konsultacyjnego.

Zbieranie uwag do projektu Uchwały Rady Miasta i Gminy Jaraczewo w sprawie wyznaczenia składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji odbywało się w terminie od 30 maja 2017 r. do 29 czerwca 2017., natomiast uwagi do projektu Programu Rewitalizacji dla Gminy Jaraczewo na lata 2016-2023 można było zgłaszać w dniach od 14 czerwca 2017 r. do 21 czerwca 2017 r.

Źródło: Opracowanie własne.

14. SYSTEM WDRAŻANIA I REALIZACJI PROGRAMU REWITALIZACJI

System wdrażania Programu Rewitalizacji powinien opierać się na zasadzie partnerstwa i partycypacji, którego celem jest wyprowadzenie obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego. Współpraca oraz zainteresowanie wszystkich grup interesariuszy (w procesie dialogu społecznego) pozwala na wdrażanie oraz systematyczne monitorowanie Programu Rewitalizacji. Na zarządzanie Programem Rewitalizacji składają się następujące działania:

- ⊙ aktywne włączenie grup interesariuszy w proces rewitalizacji,
- ⊙ pozyskiwanie różnych środków finansowych zgodnie z zasadą dodatkowości,
- ⊙ promocja i wdrożenie przedsięwzięć rewitalizacyjnych, których realizacja przyczyni się do pozytywnych zmian na wyznaczonym obszarze zgodnie z zasadą komplementarności i zrównoważonego rozwoju,
- ⊙ wdrażanie poszczególnych działań zgodnie z kryterium czasu realizacji,
- ⊙ monitorowanie postępów w realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych wraz z określeniem stopnia osiągnięcia wyznaczonych uprzednio celów oraz utrzymywanie osiągniętych rezultatów.

W celu zapewnienia odpowiedniego zarządzania procesem rewitalizacji, a tym samym komplementarności realizowanych działań – istotne wydaje się być stworzenie lub dostosowanie istniejących struktur administracyjno-zarządczych do specyfiki i potrzeb realizacji programu rewitalizacji.

Podmiotem odpowiedzialnym (organem decyzyjnym) za realizację Programu Rewitalizacji będzie Burmistrz Miasta i Gminy Jaraczewo. Organem wdrażającym będzie natomiast Komitet Rewitalizacji, który zostanie powołany na podstawie art. 7 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz.U. z 2017 poz. 1023), w terminie nie dłuższym niż 3 miesiące od dnia uchwalenia Programu Rewitalizacji. Wyłoniony Komitet Rewitalizacji będzie współpracować z:

1. Komórkami organizacyjnymi Urzędu Miasta i Gminy Jaraczewo (m.in. Skarbnik Miasta i Gminy; Referat organizacyjny i spraw obywatelskich; Referat programów unijnych, zamówień publicznych i współpracy; Referat finansowy; Referat rolnictwa, ochrony środowiska, gospodarki odpadami o polityki przestrzennej, itp.);

2. Radnymi tworzącymi Radę Miasta i Gminy w latach 2014-2018 oraz wybranych w latach następnych;
3. Jednostkami organizacyjnymi, tj. Gminny Zespół Ekonomiczno-Administracyjny Szkół; Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; Gminny Ośrodek Kultury; Komunalny Zakład Budżetowy i Biblioteka Publiczna Gminy Jaraczewo;
4. Beneficjentami PR (fundacjami, stowarzyszeniami, osobami prywatnymi, instytucjami kultury, lokalnymi liderami, prywatnymi przedsiębiorcami);
5. Innymi interesariuszami PR.

Organem wspierającym proces wdrażania będzie Komitet Rewitalizacji, składający się z osób pełnoletnich należących do następujących grup:

1. Mieszkańcy obszaru rewitalizacji oraz właściciele, użytkownicy wieczyści nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze, w tym spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe i towarzystwa budownictwa społecznego;
2. Mieszkańcy gminy inni niż wymienieni w pkt 1;
3. Podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze Gminy działalność gospodarczą;
4. Podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze Gminy działalność społeczną, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne;
5. Jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne;
6. Organy władzy publicznej;
7. Podmioty, inne niż wymienione w pkt 6, realizujące na obszarze rewitalizacji uprawnienia Skarbu Państwa.

Efektywne wdrażanie i zarządzanie Programem Rewitalizacji wymaga zaangażowania i skumulowania działań wszystkich powyżej wymienionych jednostek odpowiedzialnych za realizację PR. Szczegółowy zakres ich obowiązków przedstawia tabela poniżej.

Tabela 29 Zadania jednostek odpowiedzialnych za system zarządzania PR

Podmiot	Zakres zadań
Burmistrz Miasta i Gminy Jaraczewo	• Zarządzenia PR, • Powołanie składu Komitetu Rewitalizacji w formie zarządzenia • Nadzór nad strukturą zarządczą.

Podmiot	Zakres zadań
Rada Miasta i Gminy Jaraczewo	• Podejmowanie uchwał związanych z realizacją PR lub jego aktualizacją, • Uchwalenie zasad funkcjonowania i naboru Komitetu Rewitalizacji.
Komitet Rewitalizacji	• Sporządzanie Raportów z realizacji przedsięwzięć, • Sprawowanie funkcji opiniodawczo-doradczej.
Referaty Urzędu Miasta i Gminy Jaraczewo	• Przygotowanie wniosków o dofinansowanie projektów, • Przygotowanie niezbędnej dokumentacji związanej z realizacją projektów.
Referaty Urzędu Miasta i Gminy Jaraczewo	• Obsługa organizacyjna Komitetu Rewitalizacji, • Koordynacja realizowanych działań.
Skarbnik Miasta i Gminy Jaraczewo	• Uwzględnienie projektów w Wieloletniej Prognozie Finansowej oraz budżetach rocznych.
Referat Finansowo-Księgowy	
Koordynatorzy przedsięwzięć	• Realizacja planowanych projektów rewitalizacyjnych.
Interesariusze PR	• Niezależnie od wewnętrznej struktury organizacyjnej dot. monitoringu i zarządzania, zewnętrzne ciało opiniodawcze stanowić będą grupy interesariuszy programu rewitalizacji (mieszkańcy, podmioty gospodarcze, organizacje pozarządowe, stowarzyszenia).

Źródło: opracowanie własne.

15. SYSTEM MONITORINGU I OCENY PROGRAMU REWITALIZACJI

Istotnym procesem w Programie Rewitalizacji jest systematyczna ocena i monitoring. Na podstawie przygotowanej analizy wskaźnikowej, dotyczącej takich sfer jak: społeczna, gospodarcza, środowiskowa, przestrzenno-funkcjonalna i techniczna, prowadzenie monitoringu odbędzie się wielopłaszczyznowo. Na ich podstawie możliwa będzie analiza efektów społecznych, ekonomicznych czy zmian przestrzenno-funkcjonalnych. Ilościowe dane pozwolą na merytoryczną i finansową ocenę stopnia wykonania założonych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, a także na identyfikację ewentualnych trudności.

Za gromadzenie danych odpowiedzialne będą poszczególne referaty Urzędu Miasta i Gminy Jaraczewo. Informacje zbierane systematycznie na poziomie adresowym, pozwolą na agregację do obszarów rewitalizacji. Działanie te pozwoli na monitorowanie Programu Rewitalizacji w odniesieniu do celów strategicznych, kierunków działań i poszczególnych projektów rewitalizacyjnych.

Za monitorowanie odpowiedzialny będzie również **Komitet Rewitalizacji**, które stanowić będzie forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenie i oceny rewitalizacji. Ponadto, pełnić będzie także funkcję opiniotawczą-doradczą Burmistrza Miasta i Gminy Jaraczewo. Komitet Rewitalizacji **raz na dwa lata** będzie koordynował pozyskiwanie danych od instytucji publicznych (tj. GOPS, Gminny Zespół Ekonomiczno-Administracyjny Szkół, Komunalny Zakład Budżetowy, PUP, itp.), które następnie przedstawiane będą w formie dwuletnich raportów prezentujących postępy w realizacji Programu Rewitalizacji. W raportach analizie poddane zostaną efekty rzeczowe podjętych wysiłków w kontekście:

- ⊙ Postępów prac, w tym zrealizowane etapy poszczególnych projektów,
- ⊙ Realizacji budżetu – w tym podjęte zobowiązania oraz przepływy finansowe,
- ⊙ Nieplanowanych wydarzeń i ich wpływu (pozytywnego lub negatywnego) na realizację PR.

Monitorowanie procesów rewitalizacji powinno skupiać się na trzech obszarach:

- a) **Monitoring rzeczowy** – dostarcza danych, które obrazują postęp we wdrażaniu programu oraz umożliwiają ocenę jego wykonania w stosunku do celów ustalonych w programie. Opiera się o skwantyfikowane dane: **wskaźniki produktu, rezultatu oraz oddziaływania**.

Tabela 30 Wskaźnik oddziaływania dla obszaru rewitalizacji

Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Wartość bazowa	Wartość docelowa/ tendencja zmiany	Źródło informacji
Rozwój kapitału społecznego i zmniejszenie skali problemów społecznych na obszarze rewitalizacji				
Liczba osób korzystających z pomocy społecznej	Os.	193	183	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
Przeciwdziałanie zjawisku dziedziczenia biedy i nieudolności życiowej				
Liczba bezrobotnych, którzy podjęli zatrudnienie po zakończeniu programu	Os.	117	110	Powiatowy Urząd Pracy
Aktywizacja społeczna osób zagrożonych lub wykluczonych społecznie				
Liczba zorganizowanych wydarzeń kulturalnych, mających na celu zwiększenie aktywności społecznej	Szt.	0	80	Urząd Miasta i Gminy
Budowa i modernizacja budynków użyteczności publicznej dopasowanej do zmieniających się potrzeb różnych środowisk społecznych				
Liczba zrewitalizowanych obiektów	Szt.	0	2	Urząd Miasta i Gminy
Liczba wybudowanych lub zmodernizowanych budynków użyteczności publicznej	Szt.	0	5	Urząd Miasta i Gminy
Przekształcenie przestrzeni publicznej obszarów zdegradowanych na rzecz aktywności społecznej				

Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Wartość bazowa	Wartość docelowa/ tendencja zmiany	Źródło informacji
Liczba terenów zagospodarowanych na cele sportowo-rekreacyjne	Szt.	0	3	Urząd Miasta i Gminy
Poprawa dostępu mieszkańców do infrastruktury technicznej i sieci techniczno-sanitarnych				
Długość utworzonej lub zmodernizowanej infrastruktury drogowej	km	0	12	Urząd Miasta i Gminy
Liczba wybudowanych przydomowych oczyszczalni	Szt.	0	15	Urząd Miasta i Gminy
Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców				
Liczba zamontowanych kamer monitoringu	Szt.	0	3	Urząd Miasta i Gminy

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 31 Wskaźnik produktu i rezultatu

Lp.	Nazwa projektu	Wskaźnik	Typ wskaźnika	Jednostka miary wskaźnika	Źródło informacji
PROJEKTY GŁÓWNE					
1.	Odnowienie pałacu i parku wokół pałacu	Liczba zagospodarowanych terenów służące wypoczynkowi i rekreacji	Produkt	[szt.]	Protokoły odbioru
		Liczba osób korzystających z zrewitalizowanej przestrzeni	Rezultat	[os.]	Dokumentacja zdjęciowa, badanie ewaluacyjne
2.	Budowa świetlicy wiejskiej	Liczba wybudowanych świetlic wiejskich	Produkt	[szt.]	Protokół odbioru
		Liczba osób korzystających z oferty świetlicy wiejskiej	Rezultat	[szt.]	Dokumentacja zdjęciowa
3.	Monitoring w miejscach publicznych	Liczba zamontowanych kamer monitoringu	Produkt	[szt.]	Protokół zdawczo-odbiorczy
		Liczba zabezpieczonych obiektów/zbiorów	Rezultat	[szt.]	Dokumentacja zdjęciowa
4.	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków	Liczba zamontowanych przydomowych oczyszczalni ścieków	Produkt	[szt.]	Protokół zdawczo-odbiorczy
		Liczba osób podłączonych do Przydomowych oczyszczalni ścieków w wyniku realizacji projektu	Rezultat	[os.]	Dokumentacja zdjęciowa
5.	Dokończenie dróg gminnych, położenie nawierzchni bitumicznej	Długość wybudowanych dróg publicznych	Produkt	[km]	Protokół zdawczo-odbiorczy, dokumentacja zdjęciowa
		Liczba pojazdów mechanicznych	Rezultat	[szt.]	Ankieta ewaluacyjna
6.	Budowa pieszych ciągów komunikacyjnych w miejscowości Bielejewo	Długość wybudowanych utwardzonych poboczy	Produkt	[km]	Protokół zdawczo-odbiorczy
		Liczba osób korzystająca z nowopowstałej infrastruktury	Rezultat	[os.]	Dokumentacja zdjęciowa

Lp.	Nazwa projektu	Wskaźnik	Typ wskaźnika	Jednostka miary wskaźnika	Źródło informacji
7.	Sala gimnastyczna przy szkole podstawowej	Liczba wybudowanych obiektów użyteczności publicznej o charakterze i funkcjach ponadlokalnych	Produkt	[szt.]	Protokół zdawczo-odbiorczy
		Liczba uczniów korzystających z infrastruktury wspartej w wyniku realizacji projektów	Rezultat	[os.]	Dokumentacja administracji jednostki
8.	Rewitalizacja parku w Jaraczewie	Otwarta przestrzeń utworzona lub rekultywowana na obszarach wiejskich	Produkt	[ha]	Protokół zdawczo-odbiorczy
		Liczba osób korzystających z rewitalizowanych bądź utworzonej/rekultywowanej przestrzeni	Rezultat	[os.]	Dokumentacja zdjęciowa
9.	Budowa filii biblioteki publicznej w Górze	Liczba wybudowanych obiektów instytucji kultury	Produkt	[szt.]	Raport z realizacji planowanych inwestycji
		Liczba osób odwiedzających nowopowstałą instytucję kultury	Rezultat	[os.]	Liczba założonych kart bibliotecznych
10.	Budowa budynku przedszkola w Jaraczewie	Liczba nowopowstałych budynków użyteczności publicznej	Produkt	[szt.]	Raport z realizacji planowanych inwestycji
		Liczba dzieci korzystających z nowopowstałej infrastruktury	Rezultat	[os.]	Dokumentacja zdjęciowa
		Liczba nowych miejsc pracy	Rezultat	[szt.]	Umowy o prace
11.	Modernizacja infrastruktury socjalnej	Liczba zmodernizowanych budynków socjalnych	Produkt	[szt.]	Protokół zdawczo-odbiorczy
		Liczba osób korzystająca zmodernizowanego budynku	Rezultat	[os.]	Dokumentacja administracji jednostki
12.	Stworzenie miejsca opieki żłobkowej	Liczba nowopowstałych miejsc opieki żłobkowej	Produkt	[szt.]	Protokół zdawczo-odbiorczy
		Liczba dzieci objęta opieką	Rezultat	[os.]	Listy obecności, Dokumentacja administracji jednostki

Lp.	Nazwa projektu	Wskaźnik	Typ wskaźnika	Jednostka miary wskaźnika	Źródło informacji
13.	Rozbudowa z przebudową i nadbudową Gminnego Ośrodka Kultury	Liczba zmodernizowanych Ośrodków Kultury	Produkt	[szt.]	Raport z realizacji planowanych inwestycji
		Liczba osób korzystających z oferty kulturalnej	Rezultat	[szt.]	Ankieta ewaluacyjna
14.	Budowa remizy Ochotniczej Straży Pożarnej i wyposażenia	Liczba zakupionego sprzętu	Produkt	[szt.]	Dokumentacja zdjęciowa
		Liczba wybudowanych budynków użyteczności publicznej	Produkt	[szt.]	Protokół zdawczo-odbiorczy
		Liczba przeprowadzonych akcji interwencyjnych z użyciem zakupionego sprzętu	Rezultat	[szt.]	Dokumentacja administracji jednostki
15.	Rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej w Jaraczewie	Liczba przebudowanych obiektów sportowych i rekreacyjnych	Produkt	[szt.]	Protokół zdawczo-odbiorczy
		Liczba zakupionych urządzeń	Produkt	[szt.]	Dokumentacja zdjęciowa
		Liczba osób korzystających z infrastruktury sportowo-rekreacyjnej	Rezultat	[os.]	Dokumentacja zdjęciowa
16	Rewitalizacja rynku z Jaraczewa	Liczba osób korzystających ze zmodernizowanej przestrzeni	Rezultat	[szt.]	Raport z realizacji projektu
PROJEKTY UZUPEŁNIAJĄCE					
1.	Szkolenia dla osób bezrobotnych z obszaru rewitalizacji	Liczba szkoleń i doradztwa w zakresie zmiany kwalifikacji zawodowych mieszkańców	Produkt	[szt./rok]	Listy obecności
		Liczba osób które zmieniły swoje kwalifikacje zawodowe	Rezultat	[os.]	Listy obecności, Ankieta ewaluacyjna
2.	Powiedź „STOP!” bezradności i przemocy	Liczba dyżurów psychologa	Produkt	[szt.]	Raport z realizacji projektu
		Liczba zorganizowanych spotkań grupowych	Produkt	[szt.]	Raport z realizacji projektu
		Liczba udzielonych porad prawnych	Produkt	[szt.]	Raport z realizacji projektu

Lp.	Nazwa projektu	Wskaźnik	Typ wskaźnika	Jednostka miary wskaźnika	Źródło informacji
		Liczba osób objętych pomocą i wsparciem	Rezultat	[os.]	Listy obecności
3.	Z nauką za pan brat	Liczba zorganizowanych wykładów i warsztatów	Produkt	[szt.]	Listy obecności
		Liczba przeprowadzonych zajęć wyrównawczych	Produkt	[szt.]	Dokumentacja administracji jednostki
		Liczba dzieci objętych wsparciem	Rezultat	[os.]	Listy obecności
4.	„Nie”-pełnosprawni mieszkańcy	Liczba zorganizowanych zajęć dla dzieci	Produkt	[szt.]	Raport z realizacji projektu
		Liczba osób, która podjęta zatrudnienie po realizacji projektu	Rezultat	[os.]	Badanie ewaluacyjne
5.	Aktywny ja, aktywni my	Liczba nowopowstałych organizacji pozarządowych	Produkt	[szt.]	Listy obecności
		Liczba zorganizowanych akcji	Produkt	[szt./rok]	Dokumentacja zdjęciowa
		Liczba nowych członków organizacji pozarządowych	Rezultat	[os.]	Listy obecności

Źródło: Opracowanie własne.

- b) **Monitoring finansowy** – dostarcza danych będących podstawą do oceny sprawności wydatkowania środków przeznaczonych na Program Rewitalizacji. Monitoring finansowy polega na systematycznym porównywaniu poniesionych wydatków do przewidzianego budżetu.
- c) **Monitoring ryzyk** – polega na obserwacji zmienności uwarunkowań zewnętrznych, identyfikacji potencjalnych trudności w realizacji Programu Rewitalizacji, a także racjonalnym reagowaniu na zaistniałe zmiany.

Podsumowując, monitoring Programu Rewitalizacji Gminy Jaraczewo będzie składał się z pięciu etapów:

1. Zebranie danych ilościowych z instytucji publicznych.
2. Analiza zebranych danych ilościowych.
3. Przegląd wskaźników produktu i rezultatu.
4. Interpretacja uzyskanych wyników.
5. Tworzenie i zaprezentowanie raportu z realizacji celów PR wraz wnioskami i rekomendacjami w wymiarze dwuletnim.

Ewaluacja

Ewaluacja stanowi systematyczne badanie wartości albo cech programów rewitalizacji pod kątem przyjętych kryteriów, w celu jego usprawnienia i prawidłowego procesu realizacji. Ewaluacja Programu Rewitalizacji Gminy Jaraczewo na lata 2016-2023 polegać będzie na badaniu wpływu przedsięwzięć rewitalizacyjnych na poszczególne aspekty funkcjonowania gminy oraz oceny stopnia występowania negatywnych zjawisk na obszarze rewitalizacji.

Celem ewaluacji jest oszacowanie, w odniesieniu do jasno sformułowanych kryteriów, jakości i wartości procesu, a także efektów wdrażania interwencji publicznych. Zaplanowana ewaluacja będzie przebiegała etapowo:

**Ewaluacja
ex-ante**

- Dokonana przed realizacją przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Polega na ocenie zasadności poszczególnych działań i przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz ocenę ich wpływu na społeczność lokalną i obszary strategiczne.

**Ewaluacja
on-going**

- Ocena bieżąca przyjętych celów oraz ich wpływu na obszary problemowe.

**Ewaluacja
ex-post**

- Dokonana po realizacji przedsięwzięć. Długoterminowa ocena wpływu oraz trwałości poszczególnych przedsięwzięć na społeczność lokalną i grupy interesariuszy.

**Modyfikacja
PR**

- Po przeprowadzeniu ewaluacji lub w razie wystąpienia istotnej zmiany warunków realizacji Programu Rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne.

Aktualizacja Programu Rewitalizacji

Istotną procedurą jest także możliwość Programu Rewitalizacji. Wszelkie modyfikacje w dokumencie, które będą wynikać wyłącznie ze zmian w bieżącej sytuacji społeczno-gospodarczej gminy. Wszystkie zaplanowane działania są określone na podstawie analizy potrzeb i zidentyfikowanych deficytów na obszarze wsparcia. Wpisują się one w zakres publicznych i niepublicznych zadań samorządu gminnego zgodnie z Ustawą z dnia 8 marca 1990r. o Samorządzie Gminnym uzupełnioną obwieszczeniem Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 17 marca 2016 roku (Dz.U. 2016 poz. 446 ze zm.).

Jednostką uzupełniającą proces rewitalizacji, będącą jednocześnie głosem społeczności lokalnej jest Rada Miasta i Gminy Jaraczewo. Kompetencje jednostki regulowane są za pomocą

powszechnie obowiązujących aktów prawnych, aktów wykonawczych oraz Statutu Rady Miasta i Gminy Jaraczewo.. Dodatkowo, każda aktualizacja Programu Rewitalizacji wymaga przyjęcia stosownej uchwały Rady Miasta i Gminy Jaraczewo.

Poniżej przedstawiona procedura umożliwi wprowadzanie uzasadnionych zmian w dokumencie.

Rysunek 22 Procedura Aktualizacji Programu Rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne.

16. SPIS TABEL I RYSUNKÓW

Wykres 1 Suma zjawisk kryzysowych w sferze społecznej w obrębie obszaru zdegradowanego	73
Wykres 2 Jak ocenia Pan/i natężenie poszczególnych problemów społecznych na obszarze rewitalizacji? - Jaraczewo	76
Wykres 3 Jakie są Pana/i zdaniem najważniejsze problemy obszaru rewitalizacji? - Jaraczewo	78
Wykres 4 Jak ocenia Pan/i następujące aspekty życia na obszarze rewitalizacji? - Jaraczewo	80
Wykres 5 Jakie grupy powinny być głównymi odbiorcami działań rewitalizacyjnych na obszarze przeznaczonym do rewitalizacji? - Jaraczewo	81
Wykres 6 Jakie rodzaje przedsięwzięć powinny być Państwa zdaniem podejmowane w celu ograniczenia negatywnych zjawisk społecznych i gospodarczych na wskazanym obszarze? - Jaraczewo	82
Wykres 7 Jakie rodzaje przedsięwzięć powinny być Państwa zdaniem podejmowane w celu ograniczenia negatywnych zjawisk środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych i technicznych na wskazanym obszarze? - Jaraczewo	83
Wykres 8 Jakie są Pana/i zdaniem największe atuty i potencjały wybranego obszaru rewitalizacji? - Jaraczewo	84
Wykres 9 Jak ocenia Pan/i natężenie poszczególnych problemów społecznych na obszarze rewitalizacji? - Góra	87
Wykres 10 Jak Pan/i ocenia następujące aspekty życia na obszarze rewitalizacji? - Góra	89
Wykres 11 Jakie grupy powinny być głównymi odbiorcami działań rewitalizacyjnych na obszarze przeznaczonym do rewitalizacji? - Góra	90
Wykres 12 Jakie są wg Pana/i najważniejsze problemy obszaru rewitalizacji? – Góra	91
Wykres 13 Jakie rodzaje przedsięwzięć powinny być Pana/i zdaniem podejmowane w celu ograniczania negatywnych zjawisk społecznych i gospodarczych na wskazanym obszarze? - Góra	92
Wykres 14 Jakie rodzaje przedsięwzięć powinny być Pana/i zdaniem podejmowane w celu ograniczenia negatywnych zjawisk środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych i technicznych na wskazanym obszarze? - Góra	93

Wykres 15 Jakie są Pana/i zdaniem największe atuty i potencjały obszaru rewitalizacji? - Góra	94
Wykres 16 Jak ocenia Pan/i natężenie poszczególnych problemów społecznych na obszarze rewitalizacji? - Bielejewo	97
Wykres 17 Jak Pan/i ocenia następujące aspekty życia na obszarze rewitalizacji? - Bielejewo	99
Wykres 18 Jakie grupy powinny być głównymi odbiorcami działań rewitalizacyjnych na obszarze przeznaczonym do rewitalizacji? - Bielejewo	100
Wykres 19 Jakie są wg Pana/i najważniejsze problemy obszaru rewitalizacji? - Bielejewo ..	101
Wykres 20 Jakie rodzaje przedsięwzięć powinny być Pana/i zdaniem podejmowane w celu ograniczenia negatywnych zjawisk społecznych i gospodarczych na wskazanym obszarze? - Bielejewo	102
Wykres 21 Jakie rodzaje przedsięwzięć powinny być Pana/i zdaniem podejmowane w celu ograniczania negatywnych zjawisk środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych i technicznych na wskazanym obszarze? - Bielejewo	103
Wykres 22 Jakie są Pana/i zdaniem największe atuty i potencjały wybranego obszaru rewitalizacji? - Bielejewo	104
 Tabela 1. Jednostki pomocnicze Gminy Jaraczewo	12
Tabela 2. Dane ilościowe wykorzystane w diagnozie służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji	14
Tabela 3. Użytkowanie gruntów w Gminie Jaraczewo	22
Tabela 4. Bezrobotni na terenie jednostek podziału Gminy Jaraczewo	28
Tabela 5. Zestawienie wskaźników obrazujących zjawisko korzystania z pomocy społecznej na terenie Gminy Jaraczewo	31
Tabela 6. Przestępstwa na terenie Gminy Jaraczewo	36
Tabela 7. Liczba organizacji pozarządowych przypadających na 1000 ludności jednostek podziału Gminy Jaraczewo	39
Tabela 8. Liczba osób korzystających z zajęć stałych w bibliotece/domu kultury w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	40
Tabela 9. Podział ludności Gminy Jaraczewo na ekonomiczne grupy wieku	42
Tabela 10. Stosunek liczby mieszkańców w 2016 do liczby mieszkańców w 2012 roku	43

Tabela 11 Słaba kondycja przedsiębiorstw na terenie jednostek podziału Gminy Jaraczewo	45
Tabela 12. Użytkowanie gruntów w Gminie Jaraczewo	48
Tabela 13 Niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę społeczną oraz brak dostępności i niska jakość podstawowych usług	49
Tabela 14 Bariery urbanistyczno-architektoniczne na terenie sołectw Gminy Jaraczewo	50
Tabela 15 Infrastruktura komunikacyjna	51
Tabela 16 Zabytki na terenie poszczególnych jednostek podziału Gminy Jaraczewo	55
Tabela 17 Zabytki na terenie Gminy Jaraczewo	55
Tabela 18 Wskaźnik ukazujący liczbę ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej oraz sieci wodociągowej	56
Tabela 19 Zestawienie wskaźników powiązanych z zagadnieniem budownictwa na terenie sołectw Gminy Jaraczewo	60
Tabela 20 Liczba zdiagnozowanych zjawisk kryzysowych w sferze społecznej	64
Tabela 21 Analiza wskaźnikowa obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na podstawie jednostek analitycznych wchodzących w skład obszaru zdegradowanego	72
Tabela 22 Cele strategiczne i kierunki działań dla obszaru rewitalizacji	115
Tabela 23 Powiązanie planowanych przedsięwzięć z zakładanymi celami	140
Tabela 24 Wpływ projektów rewitalizacyjnych na poszczególne aspekty funkcjonowania obszaru rewitalizacji	145
Tabela 25 Komplementarność międzyokresowa	147
Tabela 26 Szacunkowy koszt i potencjalne źródła finansowania projektów rewitalizacyjnych	150
Tabela 27 Harmonogram realizacji	151
Tabela 28 Formy partycypacji społecznej w Programie Rewitalizacji	155
Tabela 29 Zadania jednostek odpowiedzialnych za system zarządzania PR	162
Tabela 30 Wskaźnik oddziaływania dla obszaru rewitalizacji	165
Tabela 31 Wskaźnik produktu i rezultatu	167
Rysunek 1. Etapy tworzenia Programu Rewitalizacji	8
Rysunek 2. Podział Gminy Jaraczewo na jednostki pomocnicze	12
Rysunek 3. Gmina Jaraczewo na tle powiatu jarocińskiego	19

Rysunek 4 Liczba osób długotrwale bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym w danej jednostce podziału	25
Rysunek 5 Liczba osób bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych w odniesieniu do liczby osób w wieku produkcyjnym w danej jednostce podziału	26
Rysunek 6 Liczba osób bezrobotnych bez doświadczenia zawodowego w odniesieniu do ludności w wieku produkcyjnym w danej jednostce podziału	27
Rysunek 7 Liczba osób objętych pomocą GOPS w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	33
Rysunek 8 Liczba osób objętych pomocą GOPS ze względu na bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	34
Rysunek 9 Liczba osób objętych pomocą GOPS ze względu na niepełnosprawność w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	35
Rysunek 10 Liczba organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	39
Rysunek 11 Liczba osób korzystających z zajęć stałych w bibliotece/ domu kultury w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	41
Rysunek 12 Liczba aktywnych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	45
Rysunek 13 Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarki REGON w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	47
Rysunek 14 Liczba osób korzystających z sieci kanalizacyjnej w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	58
Rysunek 15 Liczba osób korzystających z sieci wodociągowej w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	59
Rysunek 16 Powierzchnia występowania substancji stwarzających zagrożenie dla człowieka i środowiska	62
Rysunek 17 Jednostki podziału tworzące obszar zdegradowany	65
Rysunek 18 Metodologia wyznaczenia obszaru rewitalizacji	71
Rysunek 19 Lokalizacja projektów głównych	144
Rysunek 20 Drabina partycypacji społecznej	153
Rysunek 21 Interesariusze Programu Rewitalizacji Gminy Jaraczewo	154
Rysunek 22 Procedura Aktualizacji Programu Rewitalizacji	173

17. ZAŁĄCZNIK 1 – WYNIKI KONSULTACJI SPOŁECZNYCH

Warsztat diagnostyczny

Praca warsztatowa została podzielona na 3 obszary rewitalizacji: miasto Jaraczewo, sołectwo Bielejewo, sołectwo Góra.

Miasto Jaraczewo

Problemy:

- niebezpieczny przebieg drogi krajowej nr 12 (brak obwodnicy)
- brak nowych miejsc pracy
- brak wystarczającej infrastruktury do prowadzenia działań kulturalnych (zlokalizowane w niebezpiecznym miejscu – droga – Gminny Ośrodek Kultury, Remiza Strażacka; zaniedbany park miejski, brak stołówki)
- brak zaangażowania wielu grup społecznych w sprawy miejskie
- brak MPZP

Dlaczego w mieście Jaraczewo jest źle?

- zagrożenie spowodowane drogą krajową nr 12
- brak funkcji reprezentacyjnej Rynku Miejskiego
- odpływ młodych mieszkańców
- mieszkańcy nastawieni do gminy roszczeniowo (nie chcą pracować, a chcą od gminy pieniądze)

Dlaczego w mieście Jaraczewo jest dobrze?

- dostęp do niezbędnej infrastruktury technicznej (gaz ziemny, kanalizacja)
- dostęp do rozbudowanej bazy sportowo-rekreacyjnej (boiska, orliki, stadion, skatepark)
- duży obszar Parku Miejskiego
- potencjał społeczny w organizacjach pozarządowych (organizowanie wydarzeń kulturalnych)

Mocne strony miasta Jaraczewo

- usytuowanie przy drodze krajowej nr 12 (potencjał gospodarczy)
- niewielka odległość do dużych aglomeracji (Poznań, Jarocin)
- dobry stan dróg i ciągów komunikacyjnych
- szeroka baza sportowo-rekreacyjna

Słabe strony miasta Jaraczewo

- malejąca liczba mieszkańców miasta
- małe zaangażowanie społeczne
- usytuowanie przy drodze krajowej nr 12 (niebezpieczne)

Jak badani wyobrażają sobie miasta Jaraczewo za 10 lat

- zagospodarowany zbiornik wodny
- rozwinięta sieć ścieżek rowerowych
- plac zabaw dla dzieci przy Rynku Miejskim
- obwodnica Jaraczewa
- odbudowa drogi miejskiej łączącej ulicę Kaliską z ul. Kwiatową
- miasto atrakcyjne turystycznie z potencjałem gospodarczym (miejsca pracy)
- miasto w którym nie występuje ujemne saldo migracji
- wybudowana oczyszczalnia ścieków

Sołectwo Góra

Problemy:

- niebezpieczny przebieg drogi krajowej nr 12 (brak obwodnicy)
- patologizacja mieszkańców mieszkań socjalnych
- duży odsetek mieszkańców tzw. Popegeerowskich (sposób myślenia o swojej przedsiębiorczości podobny do czasów PRL)
- brak infrastruktury sportowej

Dlaczego w sołectwie Góra jest źle?

- zagrożenie spowodowane drogą krajową nr 12 (niszczące budynki przy drodze)
- społeczność alkoholików i pijaków
- brak oświetlenia na ulicach (np. na ul. Rzemieślniczej)
- zjawisko zazdrości o swoje dobra mieszkańców sołectwa

Dlaczego w sołectwie Góra jest dobrze?

- aktywna grupa mieszkańców działających na rzecz sołectwa
- walory krajobrazowe
- walory architektoniczne (np. Pałac)
- istniejąca infrastruktura techniczna (kanalizacja i gazyfikacja)

Mocne strony sołectwa Góra

- walory architektoniczne
- położenie względem głównych ciągów komunikacyjnych
- ukryty potencjał społeczny

Słabe strony sołectwa Góra

- brak małej architektury
- duża ilość zaniedbanych budynków Popegeerowskich

Jak badani wyobrażają sobie sołectwo Góra za 10 lat

- zintegrowana społeczność lokalna
- zadbane miejsca integracji społecznej
- wieś realizująca plany swoich mieszkańców (budowa biblioteki i Sali gimnastycznej)
- wieś, w której możliwa jest realizacja wydarzeń kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych.

Sołectwo Bielejewo

Problemy:

- brak miejsc społecznej integracji (brak sali wiejskiej)

Dlaczego w sołectwie Bielejewo jest źle?

- utrudniona integracji społeczna

Dlaczego w sołectwie Bielejewo jest dobrze?

- aktywna grupa mieszkańców działających na rzecz sołectwa

Mocne strony sołectwa Bielejewo

- potencjał ludzki
- walory krajobrazowe

Słabe strony sołectwa Bielejewo

- brak infrastruktury technicznej
- brak dróg asfaltowych
- brak miejsca spotkań

Jak badani wyobrażają sobie sołectwo Bielejewo za 10 lat

- osoby w sołectwie znajdują zatrudnienie
- stworzenie miejsca spotkań
- poczucie dumy i odpowiedzialności za sołectwo

Spacer studyjny

Spacer podzielony został na 3 obszary rewitalizacji: miasto Jaraczewo, sołectwo Bielejewo, sołectwo Góra.

Miasto Jaraczewo

Miejsca spotkań:

- Urząd miasta i gminy Jaraczewo
- Biblioteka gminna
- Gminny Ośrodek Kultury
- skatepark i boiska
- kościół
- Rynek Miejski
- Pomnik
- Park Miejski
- Cmentarz
- stadion

Miejsca tożsamości:

- Urząd miasta i gminy Jaraczewo
- Park Miejski
- stadion

Miejsca bezpieczne:

- każde z wymienionych miejsc w gminie jest bezpieczne

Miejsca niebezpieczne:

- każde miejsce zlokalizowane przy drodze krajowej (przejazd samochodów o wysokim tonażu)

Miejsca zadbane:

- Zalew
- skatepark
- Biblioteka gminna

Miejsca zaniedbane:

- Gminny Ośrodek Kultury
- Budynki byłych PGR
- Budynku przy Rynku Miejskim

Miejsca społecznej aktywności:

- Park Miejski
- Biblioteka Gminna
- Gminny Ośrodek Kultury

Dodatkowo dla miasta Jaraczewa wykonana została jeszcze pogłębiona diagnoza 5 ważnych dla gminy miejsc:

- Urząd Miasta i Gminy Jaraczewo
- Rynek miejski
- Gminny Ośrodek Kultury
- Osiedle Mieszkaniowe
- Park Miejski

Urząd Miasta i Gminy Jaraczewo

Miejsce tożsamości: TAK (dla wybranych grup – gmina zatrudnia najwięcej osób)

Miejsce zadbane: TAK (wizytówka gminy)

Miejsce bezpieczne: TRUDNO STWIERDZIĆ (miejsce położone przy drodze krajowej)

Miejsce spotkań: TRUDNO STWIERDZIĆ (dla wybranych grup)

Miejsce społecznej aktywności: NIE

Rynek Miejski

Miejsce tożsamości: TAK

Miejsce zadbane: NIE (zaniedbane elewacje kamienic, nieszczelne dachy)

Miejsce bezpieczne: TRUDNO STWIERDZIĆ (miejsce położone przy drodze krajowej)

Miejsce spotkań: TAK (aktywność wszystkich grup mieszkańców – dzieci, młodzieży, dorosłych, seniorów; centralny punkt spotkań fontanna)

Miejsce społecznej aktywności: NIE

Gminny Ośrodek Kultury

Miejsce tożsamości: TAK

Miejsce zadbane: NIE (budynek do generalnego remontu – zarówno na zewnątrz, jak i wewnątrz – sypiąca się elewacja, nieszczelny dach, niszczące historyczne sale)

Miejsce bezpieczne: NIE (miejsce położone przy drodze krajowej, dach w stanie katastrofy budowlanej, brak dostępu dla osób niepełnosprawnych)

Miejsce spotkań: TAK (aktywność wszystkich grup mieszkańców – dzieci, młodzieży, dorosłych, seniorów; około 40 cyklicznych wydarzeń rocznie)

Miejsce społecznej aktywności: TAK (wystawy prac, koncerty, kabarety mieszkańców)

Osiedle Mieszkaniowe

Miejsce tożsamości: NIE (miejsce planowanej inwestycji mieszkaniowo-usługowej)

Miejsce zadbane: TRUDNO STWIERDZIĆ (miejsce planowanej inwestycji mieszkaniowo-usługowej)

Miejsce bezpieczne: TRUDNO STWIERDZIĆ (miejsce planowanej inwestycji mieszkaniowo-usługowej)

Miejsce spotkań: TRUDNO STWIERDZIĆ (miejsce planowanej inwestycji mieszkaniowo-usługowej)

Miejsce społecznej aktywności: TRUDNO STWIERDZIĆ (miejsce planowanej inwestycji mieszkaniowo-usługowej)

Park Miejski

Miejsce tożsamości: TAK

Miejsce zadbane: NIE (nieuporządkowana szata roślinna, brak elementów małej architektury, brak ścieżek pieszych)

Miejsce bezpieczne: TRUDNO STWIERDZIĆ (brak przestępczości na wskazanym terenie, miejsce budzi dyskomfort społeczny z powodu zaniedbania roślinności)

Miejsce spotkań: TAK (aktywność wszystkich grup mieszkańców – dzieci, młodzieży, dorosłych, seniorów; koncerty, imprezy okolicznościowe w muszli koncertowej)

Miejsce społecznej aktywności: TAK

SOŁECTWO GÓRA

Miejsca spotkań:

- sala wiejska
- szkoła podstawowa
- park
- stawy

Miejsca tożsamości:

- sala wiejska

Miejsca bezpieczne:

- każde z wymienionych miejsc w gminie jest bezpieczne

Miejsca niebezpieczne:

- każde miejsce zlokalizowane przy drodze krajowej (przejazd samochodów o wysokim tonażu)

Miejsca zadbane:

- Park (oprócz Pałacu, pełniący obecnie rolę domu dziecka)
- teren wokół Sali wiejskiej i szkoły podstawowej

Miejsca zaniedbane:

- mieszkania socjalne
- tereny RSP (Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej)

- Pałac w parku

Miejsca społecznej aktywności:

- sala wiejska

SOŁECTWO BIELEJEWA

Miejsca spotkań:

- brak miejsca spotkań

Miejsca tożsamości:

- brak miejsc tożsamości

Miejsca bezpieczne:

- każde z wymienionych miejsc w gminie jest bezpieczne

Miejsca niebezpieczne:

- brak miejsc niebezpiecznych

Miejsca zadbane:

- brak przestrzeni publicznych

Miejsca zaniedbane:

- brak przestrzeni publicznych

Miejsca społecznej aktywności:

- brak miejsc społecznej aktywności